

BERISLAV KOSIER

DOBAR VETAR, PLAVA PTICO

Za t e b e

moj mladi čitaocē i veliki prijatelju,

napisana je ova istorija. Napisao sam je, a ipak ne znam njeno pravo poreklo, uopšte ne znam kako je došla pod moje pero! Možda sam čuo sve te događaje od nekog učesnika u njima, možda sam neke zgode i sam doživeo... ili sam želeo da ih doživim. Naravno, moram priznati, biće tu i nekoliko sasvim izmišljenih stvari. Ali ne ljuti se zbog njih, molim te. Ako je nešto izmišljeno, učinio sam to samo radi toga da bi se tebi svidela ova mala priča, čije poreklo zaista ne znam, a koju ćemo sada podeliti: ja pišući, a ti — čitajući.

Ljudi odavno smatraju za potrebno da se pisac pre početka svoje priče obrati dvema-trima rečima čitaocu. To je već postao običaj, ali ja ipak nisam zbog običaja napisao ovih nekoliko reči na početku! Napisao sam ih da bih još jednom posvedočio nadu u prijateljstvo, koje ćemo ti i ja sklopiti preko ove knjige.

Tvoj p i s a c

UZBUDLJIV DAN KAPETANA R. M. RULA

Kada je kapetan Robert Melhior Rul ušao tog jutra u „Međunarodno parobrodsko društvo — Obaveštenja daje vratar u prizemlju“, bio je već pomalo mrzovoljan. A kada je posle dva sata izašao, njegova mrzovolja pretvorila se u ljutinu. Zapravo — bio je besan.

Čudan vam je čovek taj kapetan Rul! Naravno, ako želite da saznate ko je on i šta je, o tome se ne vredi raspitivati u otmenim krajevima Londona ili u trgovačkom delu grada. Idite u pristanište, tamo ga svi poznaju. I ne samo u londonskom pristaništu. Zapitajte za kapetana Rula mornare i stare „morske vukove“ u Avru ili Bordou, u Gibraltaru, Sajgonu, Bataviji, Jokahomi... u bilo kom velikom pristaništu, na bilo kome kontinentu. Njih treba pitati da li poznaju kapetana duge plovidbe Roberta Melhiora Rula. Siguran sam da će svaki od njih

odgovoriti:

— Kapetana Rula, onog sa prosedom bradom i svetlim očima? Poznajem ga kao sebe! Hej, momče, sećaš li se matorog Rula? To je onaj što seva očima kada se naljuti i sasvim tiho psuje sve vetrove što duvaju na okeanima. čoveče, kako ne bih poznao kapetana Rula!

E, vidite, taj kapetan Rul išao je sada obalom Temze sav nakostrešen, ne vadeći ruke iz džepova svog debelog mornarskog kaputa plave boje, i zaturivši kapetansku kapu na potiljak. A njegove svetle oči zaista su sevale, kako bi vam i rekli mornari iz Keptauna. Kapetan Rul je grabio ogromnim koracima duž keja i mrmljao:

—Četrdeset godina na vodi, četrdeset godina plovidbe ... prokleti pasati! I sada sam dočekao ... uh,prokleti antipasati! Samo mi je još to nedostajalo!

Nastavljaio je da tako spominje vetrove, pošteno rečeno — u malo nezgodnom obliku. Ali oni koji su ga bolje poznavali tvrdili su da je ipak bolje kada neko grdi vetrove u ljutini, nego izvesne mnogo ozbiljnije stvari, kao što se to dešava drugim ljudima.

Dakle, kapetan Rul bio je doveden do poslednje granice ljutine, koju je uopšte mogao da podnese. Dalje se nije moglo, a bes nije hteo da stane na toj granici. I kapetan, ne znajući više šta bi učinio od muke, snažno i gromko pljunu na asfalt pred sobom. Ali nije uspeo da ode ni tri koraka dalje, zaustavio ga je uzvik koji se, očigledno, odnosio na njega:

—Hej, vi! Hej, vi kapetane! Znate li da je zabranjeno pljuvati po ulici?

Da, tako je neko viknuo za njim. I sada — možete zamisliti kakav je to utisak proizvelo na već inače ljutitog kapetana Rula!

Kao čioda koju vam je neko podmetnuo na stolicu, i vi sednete na nju. Kapetan se okrenuo strašno sporo, hteo je da se smiri za vreme tog okretanja. Spazio je da mu to dovikuje jedan ogroman policajac, sa isto tako ogromnim belim šlemom na glavi, jedan od onih kojima Londonci tepaju zovući ih „Bobi“. Sada je takav jedan „Bobi“ strogo gledao u pravcu zabačene kapetanske kape.

—Jeste li vi to meni nešto rekli? — zapita kapetan Rul, pomamno grizući kraj levog brka.

„Bobi“ se prosto našao uvređen zbog ovakvog pitanja, i prišao je bliže.

—Svakako da sam vama rekao! Zašto pljujete po ulici? To se kažnjava sa pet penija, verovatno vam je poznato...Sada je kapetanu bilo već svega dosta.

—Nije mi poznato! — zarežao je. — Pa i da mi je poznato, budite sigurni da vam ne bih platio tih prokletih pet penija!

Da, zaboravio sam nešto da vam kažem: kapetan Rul je imao prilično nezgodnu osobinu — da tera inat kada se naljuti. To mu se već nekoliko puta osvetilo, to mu se skoro uvek svetilo, i on se zaricao da će zaboraviti na inat. Ali redovno se događalo da je u odgovarajućim trenucima zaboravljao na svoju zakletvu. I sada je u njemu progovorio toliko omrznuti inat — jer on ga je zaista mrzeo.

—Ne bih vam platio, poštovani gospodine, pa makar od muke porasli još dva *inča*... i makar stavili na glavu još dvaput veći šlem!

—Ne biste platili? — glas „Bobija" postao je oštar.

—Ne!

—Zaista ne?

— Pljunite mi u bradu ako bih! — viknuo je kapetan.

Sada zavlada svečana tišina. „Bobi" se još više ispravlja, polako i dostojanstveno otkopčava gornji džep na svojoj bluzi, i izvlači odatle mali notes i olovku.

—Dobro, kapetane. Kad je tako, onda ćete platiti kaznu!

—Ko ... ja?

—Vi, vi! Pet penija, molim.

—Vi od *mene* tražite pet penija?

—Od vas. Svakako ne od Nelzonovog spomenika!

Opet malo svečane tišine, koja obećava svađu veli kih razmera. Za to vreme kapetan Rul se odmiče jedan korak i odmerava svojim svetlim očima, iz kojih sevaju munje, „Bobija" od cipela do šiljka na šlemu. Zatim uzima dosta vazduha u svoja zavidno velika pluća. I trenutak kasnije razleže se iz tih pluća gromoglasno pitanje, koje podseća na grmljavinu u blizini ili

na urlik ranjenog lava:

— Zna li vi, *gospodine policajče*, s kim razgovarate? Ja sam kapetan duge plovidbe Robert Melhior Rul, iz „Međunarodnog parobrodskeg društva“!

„Bobi“ nije nimalo dirnut ovom veličanstvenom izjavom. On ostaje uporan:

—To ne menja stvar. Možete biti i prvi lord admiraliteta, ako baš hoćete, ali morate platiti kaznu. Molim pet penija!

Istini za volju, kapetan Rul se nije nadao da će njegovo predstavljanje naići na ovakav prijem. To je bio pravi „hladni tuš“ na kapetanovu ljutinu, i ona naglo nestade. Uostalom, kapetan je bio, po duši, velika dobričina, i njegova srdžba nikad nije bila dugog veka. Ali ti kratki nastupi ljutine i inata posećivali su ga vrlo često.

Sada je samo zbunjeno zatreptao očima, koje više nisu ličile na vatromet munja, i prihvatio se crnog novčanika. Ipak je, mada kroz zube, i dalje grdio:

—Pet penija... Dobro, daću vam tih pet penija, kad vam je baš toliko stalo do njih!

„Bobi“ je razumeo da se naprasiti kapetan umirio, i zato je želeo da i on, sa svoje strane, doprinese nešto tom smirivanju.

— Vaš novac će otići na dobro mesto, gospodine. Služiće za održavanje zdravlja londonskih građana.

Bilo bi mnogo bolje da se visoki policajac nije potrudio da doprinese smirivanju nečije ljutine. Kapetanove oči prelio je novi talas cik-cak munja, ali on ipak pruži novac. Propratio je to pakosnim pitanjem:

—A kada neko pljune u Temzu, da li i njega kažnjavate?

—Ne, gospodine. Zašto bismo ga kažnjavali? Ako pljune u

reku, voda će to odneti u more. Tu nema nikakve opasnosti po zdravlje!

Kapetan je unapred uživao, vraćajući novčanik u džep.

—Nema opasnosti po zdravlje? Ja mislim da ima! Ako se često pljuje u Temzu, voda može da poraste i da nastane poplava! A to je, takođe, opasnost po građane Londona, zar nije?

Ne udelivši „Bobiju" više nijedan pogled, kapetan se okrete i ode. Koraćao je tako pobedonosno, da se to moglo uporediti samo sa koracima nekog rimskog imperatora kada bi se vraćao iz uspešno završenog rata.

Ali njegovo likovanje nije bilo dugotrajno. Ubrzo mu pade na pamet jutrošnja poseta i razgovor u „Međunarodnom parobrodskom društvu — Obaveštenje daje vratar u prizemlju", i kapetan R. M. Rul namršti obrve, a u očima mu zablistaše prve iskre — sigurna prethodnica budućeg nevremena.— Marta! Marta!

Zaboga, Marta, gde ste vi? — povika on koliko ga grlo nosi čim je stupio preko praga svoje kuće i skinuo kapu. Od njegovog glasa izgledalo je kao da se nešto lomi na tavanu i kotrlja niz stepenice.

Nestrpljivi kapetan, kome kao da se dopadala sopstvena vika, uspeo je da vikne još desetak puta: „Marta! Marta!" Tek tada se Marta, njegova domaćica i kuvarica, dogega na svojim staračkim nogama i stade pred kapetana. Bila je, u stvari, mnogo niža rastom od njega, ali njena uširkana domaća kapa nadvisivala je svojim vrhom kapetanov rast.

— Ja ne znam zašto trpim i dokle ću da trpim vašu nemarnost! — gundao je on. — Vas je nemoguće dozvati... sve dok čovek ne promukne od vikanja!

Marta tiho uzdahnu i pogleda u zemlju, nimalo se ne uzbuđujući zbog zamerki svog gospodara. Pa ona mu je domaćica već dvadeset i nekoliko godina (kapetan Rul nije bio oženjen i nije imao svoju porodicu), i za to vreme uspela je da se navikne na čudnovate kapetanove ćudi. A dobro je znala: ako bude ćutala, on će i sam prestati s grdnjama, i postaće dobar i ljubazan. Tako je i bilo.

—Da li još čuvate sve brojeve „Londonskog mornara"?

—Da, gospodine. Rekli ste da ih čuvam.

—Donesite mi one primerke od februara i mar ta ... I pazite da stignete pre večere, ako je moguće!

To što je kapetan rekao, bilo je zaista nepravedno. Svi satovi u Londonu pokazivali su tek deset časova pre podne. A dobra Marta, ako baš i nije bila brza kao neka devojčica, ipak se trudila da što brže ispuni svaku želju svog naprasitog gospodara.

Zašto li je kapetan Rul tako nestrpljivo očekivao da mu donese

osam ili devet malih primeraka lista „Londonski mornar“, koji, uostalom, nije redovno ni čitao? Uzimao ga je samo zbog toga što je sramota da jedan kapetan ne uzima sve pomorske listove koji izlaze u njegovoj matičnoj luci!

Kada je Marta stigla i pružila mu „Londonski mornar“, kapetan Rul dohvati svežnjić novina i baci se u jednu ogromnu fotelju u svom salonu. Po brzom i nervoznom okretanju lista za listom Marta zaključí da će gospodin opet poći na putovanje i poče poluglasno da šmrcka. To je bio njen običaj kada kapetan polazi na put (svejedno kuda, da li samo do Liverpoola ili čak u Australiju), Marta je redovno i obavezno tri dana unapred tiho šmrkala po kući, brišući krajem kecelje sitne suze iz očiju i svoj sitni nos. Kapetan se strašno ljutio zbog toga, pokušavao na sve moguće načine da je odvikne od plakanja, dokazivao joj kako suze na rastanku mogu samo da donesu nesreću mornaru — ali sve to nije pomagalo. Marta je i dalje, i to svaki put, plakala pred njegov odlazak. Možda je njoj to zaista bilo potrebno, jer Marta nije bila od onih starica kojima je lako zaplakati kad god zažele. Izgledalo je, a i kapetan je tako pričao, da Marta sakuplja suze me-secima, pa ih onda prolije u roku od tri dana, pred kapetanov polazak.

Zar je njegovom oštrom oku, oku pomorca, moglo promaći i ovo sadašnje često podizanje kraja Martine kecelje i brisanje suza i nosa? Mada je bio zadubljen u pregledanje novinskih listova, on je sve to video. Kakav bi to bio „morski vuk“, kada ne bi zapažao sve oko sebe?

— Prestanite s tim glupostima! — čulo se iza raširenog lista.
— Nikuda ne odlazim, i uštedite svoje suze za odgovarajuću priliku!

„Tako on uvek govori!“ mislila je Marta, i uopšte joj nije

padalo na pamet da prestane s plakanjem. A kapetan je nastavljao da uporno traži nešto po „Londonskom mornaru“.

— Govorim vam jasno i razumljivo ... nikuda ne idem u toku iduća tri dana! Još mi nisu ponudili mesto na podmornici „Nautilusu“ ...

To se kapetan, naravno, šalio. I ja ne bih mnogo zamerio Marti što nije dobro čula njegove reči. Tome su krivi listovi novina ispod kapetanovih usta, kao i ona večita navika da poluglasno gundđa. A svakako i Martine godine. Tja, šta možete! Kada prođe šezdeseti rođendan, svačije uši smatraju da su stekle pravo na malo odmora — posle šezdeset godina verne službe. Tako je bilo i sa Martom. Nije ga dobro čula i — uplašila se.

— Kako? Gospodin će biti komandant atomske „Normandije“? Strašno! Kako ste mogli pristati na tako nešto, gospodine? Ne, nemojte mi pričati kako to nije opasno! Čitala sam u novinama... zar vi mislite da ja ne čitam novine? Znate li vi da je atomska „Normandija“ ...

Kapetan je video da treba odmah raščistiti nespornost, da ne bi bilo dugotrajnih posledica. Besno je spustio novine na krilo.

— Molim vas, Marta! Ne pravite mi više neprilika nego što mi je današnji dan natovario na vrat! Neću biti komandant „Normandije“, ne tiču me se atomi i podmornice, razumete li me?! I ako već ne možete da mi ne stvarate nezgode, onda pristajem na onu manju: sedite negde u ugao sobe i plačite, do đavola! S vama čovek nema velik izbor, može samo od dva zla da bira manje!

— Sledećih pet minuta nije progovorena nijedna reč u salonu. Čulo se samo šuštanje hartije i sasvim tiho brisanje nosa. A onda — kapetan skoči na noge, grčevito držeći u rukama šesti po redu primerak „Londonskog mornara“, i viknu:

—Oh, milion tornada! Evo ga! Evo ga!

To što je tražio nije bila, po svoj prilici, neka bog-zna kako priyatna vest. Jer ona je izazvala čitavu prepodnevnu kapetanovu ljutinu. Ali on je ovog časa bio srećan što je uopšte našao tu vest. Vrlo lako se moglo dogoditi da spisku svojih današnjih neuspeha doda još jedan: nesposobnost da pronade jedan običan oglas u novinama. A mnogo je veće zlo kada čovek ne nađe ono što traži nego kad ga nađe, pa makar mu to i nije prijatno. Da, kapetan Rul imao je svoje pravilo u životu, i čvrsto se držao njega: od dva zla uvek treba birati manje. I zato se sada radovao.

—Najzad je tu! Sto mu tajfuna, najzad je tu! ... A već sam izgubio svaku nadu da ta luda stvar uopšte postoji u „Londonskom mornaru“!

Marta je zaključila da se gospodin odobrovoljio, i da bi mu sada prijala jaka crna kafa — sa vrlo malo šećera. Ali tek što je upravila prednji deo svoje krute domaće kape prema vratima, kapetan zagrme:

—Sedite! Ne mičite se s mesta! Slušajte i uživajte!

Marta se pokorila i naterala svoje uši da se vrate sa zasluženog odmora u aktivno stanje. A kapetan je, polako i naslađujući se, pročitao iz novina dugačak oglas, koji je bio izvor svih njegovih današnjih nedaća.

Verujem da će mi svi dati za pravo da nije potrebno prepisati taj dugački oglas od reči do reči. Bolje je i kraće ako ga prepričamo, je li tako?

Bio je to sasvim običan oglas, takvi se svakodnevno pojavljuju po raznim novinama u svetu. Ovaj list, „Londonski mornar“, dogovorio se sa „Međunarodnim parobrodskim društvom“ da zajednički postave deset pitanja dečacima i devojčicama iz celog

sveta. Naravno, deset pitanja iz zemljopisa, ili o zemljopisu. Bilo je tu sasvim prostih stvari kao: „Na koji način možemo noću odrediti strane sveta?" pa do vrlo zamršenih: „Šta je to azimut?" (takvo pitanje, verujem, rešavali su mladi učesnici isključivo uz pomoć tate, ili starijeg brata). Zašto su ta pitanja bila potrebna „Londonskom mornaru" — to ni meni nije jasno. Kao što nije jasno ni našem prijatelju, kapetanu Rulu, koji se danas našao u samoj sredini cele te stvari, ni kriv ni dužan. Možda je „Londonski mornar" želeo da vidi koliko mlade ljude u svetu interesuje zemljopis, možda je hteo da utvrdi da li među njima ima budućih darovitih moreplovaca, možda je jednostavno hteo da napravi reklamu svom listu, možda ... Postoji najmanje još hiljadu takvih „možda"; ja sam ceo jedan dan nabrajao šta sve ulazi u to „možda" — i nisam došao do kraja! Dakle, nije poznato šta je „Londonski mornar" hteo ovim pitanjima, niti šta je „Međunarodnom parobrodskom" trebalo da se udružuje sa „Londonskim mornarom" u toj stvari. Ali poznato je da su baš tih deset pitanja, kao deset smrtonosnih metaka, pogodili kapetana Rula. Evo kako.

Nagrada za najbolje odgovore bila je malo neobična, ali vrlo primamljiva: veliko petnaestodnevno kružno putovanje po Atlantskom okeanu, na jednom od brodova „Međunarodnog parobrodskog društva". Naravno, za vreme leta, kada većina dece ima svoj školski raspust.

Naslutili ste već o čemu je reč? Svakako!

Kapetan Rul je jedva uspeo da naglas pročita oglas do tog mesta gde se govori o nagradi. Sasvim iznemogao od jada, ostavio je novine i zagledao se pred sebe. Učinilo mu se opet da je u kancelarijama svog parobrodskog društva, i da mu gospodin

Buro, direktor, govori sa mnogo nežnosti i uvažavanja:

—Vi ste najiskusniji pomorac koga „Međunarodno parobrodsko" ima! Ne, ne laskam vam, dragi kapetane, govorim to potpuno iskreno!

Kapetan se nelagodno promeškoltio na stolici, gledajući u debela stakla na naočarima ugojenog direktora.

„Sigurno neka teška plovidba!" pomislio je. „Tako je to uvek, prvo pohvale i laskanje, a onda put do Kalkute. Naposljetku, svejedno. To mi je posao!"

Čak i sada, nekoliko časova posle tog razgovora, kapetan je čežnjivo uzdahnuo sećajući se prošlogodišnjeg napornog puta do Kalkute. Kako je bilo divno, i neobično lako, probijati se kroz onu buru na Sredozemnom moru! I plaziti jezik od vrućine ploveći pored Arabije. Kako su divni bili čak i svi oni putnici, koji su patili od morske bolesti i dosađivali mu milionima glupih pitanja, strahujući da li će živi stići u Kalkutu! Kako je sve to bilo izvanredno lako kada se uporedi sa ovim...

Kapetan je bio besan i na svoj mornarski poziv, i na sve novine i listove — i bio je nemoćan. Ništa više ne može da izmeni ovaj strašni položaj u kome se našao, savršeno ništa! Istina, on se prilično dugo svađao sa direktorom Buroom, ali zar je to nešto vredelo? Uzalud je naprezao grlo da bi što jače vikao, i uzalud je naprezao mozak da bi izmislio što ubedljivije razloge — samo da ne prihvati ovu plovidbu.

A sada čujte i vi u čemu se sastojala ta strahota.

Dečaci i devojčice iz celog sveta odgovorili su na deset pitanja koja im je postavio „Londonski mornar". Izabrani su najbolji odgovori, i sada, pošto su dečaci i devojčice izvršili svoju

dužnost, ostalo je da „Međunarodno parobrodsko" izvrši svoju. I ono se ozbiljno rešilo da je izvrši. Sada dolazi tragedija — naravno, tragedija za kapetana Rula! Direktor Buro odredio je njega, kapetana Rula (setite se šta mu je rekao: „Vi ste naš najiskusniji pomorac!"), i njegov putnički brod „Plava ptica" — da provozaju te mlade ljude po Atlantskom okeanu!

Mogu da pretpostavim šta sada mislite: pa kakva je to tragedija? Na prvi pogled, zaista nikakva. I ja sam uzviknuo kada sam za to čuo: zašto se kapetan Rul oseća nesrećnim zbog ovog zadatka? Čudnog mi čuda, napraviti petnaestodnevnu šetnju po Atlantiku! Kakva je teškoća u tome? Kapetan se ponaša kao da mu je neko naredio da na ovoj našoj potpuno poznatoj Zemljinoj kugli otkrije neki novi kontinent. Nerazumljivo!

Da, tako to izgleda s jedne strane. Ali pogledajte malo i drugu stranu. On, stari „morski vuk" i svima poznati kapetan Robert Melhior Rul — treba da vozi tamo neku decu! On treba da plovi zbog neke dečurlije! Da li se bilo kome kapetanu, otkako je čovek prvi put zaplovio morima, dogodila ovakva neprijatnost? „Plava ptica" treba celih petnaest dana da luta po okeanu zato što je nekom iz „Londonskog mornara" palo na pamet da bi to obradovalo dečake i devojčice!

Kapetan je skočio iz fotelje i počeo da korača. Muka ga je naterala da progovori:

— Šta će mi reći poznanici... svi oni kapetani, krmanoši, bocmani, navigatori...? Dosad su me uvažavali kao pametnog i pre svega ozbiljnog čoveka! A sada, sa da ja treba da budem dečja dadilja! Treba da šetam decu po talasima, da odgovaram za te mališane ... zato što su oni znali šta je azimut! I to posle četrdeset godina plovidbe! Hiljadu mu ciklona! Sto mu hiljada

harikena! ! !

Sirota Marta posmatrala je svog gospodina pitomim pogledom. Iz dubine svog čistog srca osetila je potrebu da ga nekako uteši. Osetila je takvu potrebu — na svoju nesreću. I kazala je sasvim tiho i sasvim umiljato:

—Ipak, gospodine... to će biti lepo. Zamislite samo: deca! I vi među decom ...

Mogao bih vam dati časnu reč da je Marta istog časa poželela da je pregrizla jezik. Kapetan je tako pogledao, njegove oči su tako rečito upravile svoje munje na nju — da je Marta odjedrila iz salona munjevitom brzinom, ne zatraživši dozvolu za odlazak.

Dok se u kuhinji naginjala nad lonce, a oni veselo vrili i grgotali parom pod svojim poklopcima, Marta je osluškivala šta se događa u salonu. Odande je dopirala neprekidna tutnjava, strašno udaranje gromova, prekidano praskavim lupanjem pesnice po stolu.

Ne znam ko bi i na kakav način mogao naterati Martu da se sada vrati u salon! Ona je našla utehu u svom starom i nepromenljivom običaju: oborila je glavu sa ponositom uštirkanom kapom i podigla krajičak kecelje do nosa i očiju.

Sada je znala sasvim jasno da gospodin odlazi na put, i da je došlo vreme za njeno uobičajeno prolivanje suza.

Ali svaki dan, pa i najuzbudljiviji, ima svoj završetak. Da li je završetak ovog dana doneo neku korist ili olakšanje uvređenom kapetanu Rulu, to zaista ne znarn. Ali znam da je kapetan jedva čekao večer i završetak tog uzbudljivog dana. To je razumljivo: uveče čovek ide na spavanje, a u snu nema mogućosti da misli o neprijatnim stvarima koje mu se događaju preko dana. U snu svi zaboravljamo na dnevne neprijatnosti.

Ali ni san nije bio milosrdan prema kapetanu. On je cele noći sanjao da je komandant neke atomske „Normandije“, a sva posada na brodu (od prvog oficira do poslednjeg perača palube) bila su deca. Sasvim mali dečaci i devojčice.

Da je neko te noći prošao pored njegovog otvorenog prozora, morao bi da se zapita u čudu: ko to čitave noći spominje, u malo nezgodnom obliku, razne zemaljske i vasijske vetrove? Prolaznik ne bi znao, ali mi znamo: to su bili samo uzbudljivi snovi kapetana duge plovidbe Roberta Melhiora Rula.

POGLAVLJE DRUGO

„PLAVA PTICA“, NJENI PUTNICI I NJENI SUSEDI

Ako se kapetan Rul probudio sa željom da novi dan izgadi i izbriše sve njegove jučerašnje teškoće, onda je uskoro morao da postane skromniji i da poželi: samo ne više novih teškoća!

Izgledalo je kao da se neka zla sila oborila svom snagom na ovog neustrašivog pomorca. I to od najranijeg jutra. A jutro je bilo toliko lepo! Znao, Londonci su ujutru neverovatno srećni ako vide da je nebo vedro, da sunce sija i da nigde nema magle. Ko bi mogao da im to zameri? Oni nemaju tako često priliku da vide vedro nebo iznad svog grada, i zato — pustimo ih neka se raduju!

Kao i svi ostali, kapetan Rul bio je tog jutra izvanredno raspoložen i pevušio je onu staru mornarsku pesmu: „Hej, zbogom, Meri, sad odoh ja.. ." trudeći se koliko god je mogao da popravi rđav utisak koji je njegovo jučerašnje ponašanje i vikanje

ostavilo na Martu. Pa ako mu je s vremena na vreme poneka neprijatna misao (zna se, o izletu po Atlantiku!) i narušila dobro raspoloženje, on bi je brzo oterao.

Prvo i prvo, do toga putovanja ima još celih deset dana. Drugo i drugo, za deset dana može se još svašta dogoditi, pa i nešto što bi moglo omesti to putovanje. Prema tome, zašto da se ljuti? Zašto da kvari raspoloženje u ovako divno, sunčano jutro?

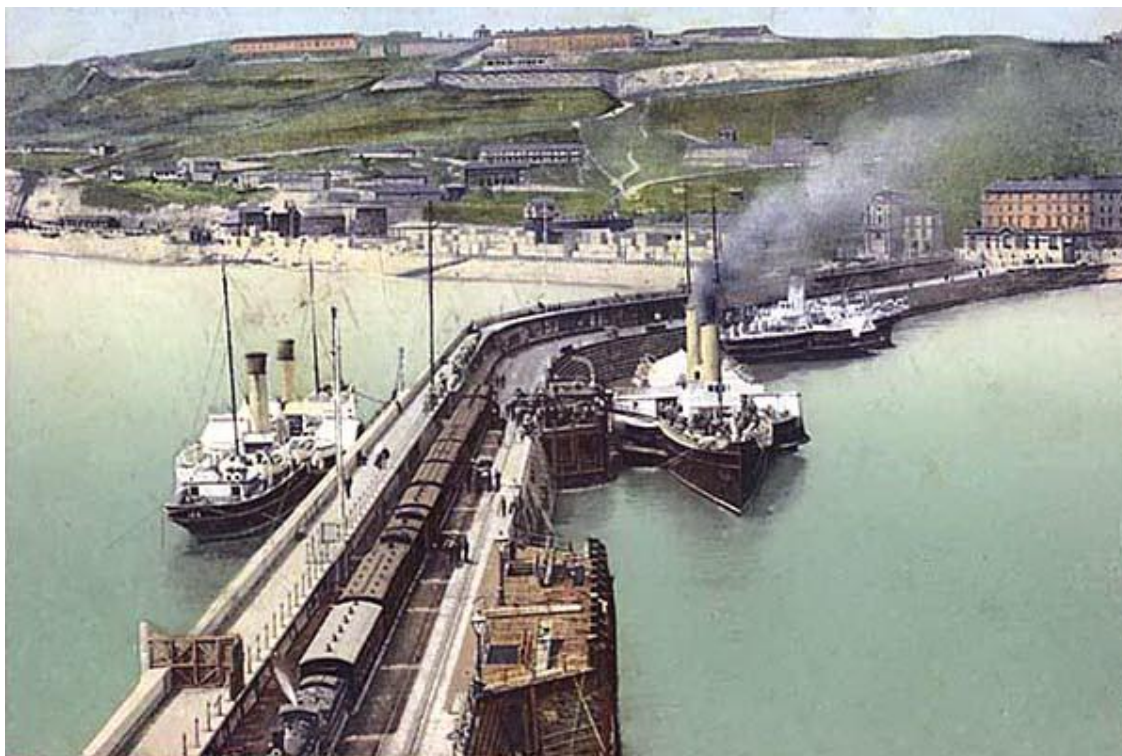
I tada ... tada je počeo udarac za udarcem da pada na glavu jadnog kapetana. Prvi je došao u obliku veselog zvonjenja telefona. Veselog, kao što je i ovo jutro bilo veselo.

Kapetan prekide na polovini pevušenje stiha: „A kad se vratim, Meri, znaj ...“, nežno spomenu neki beznačajni vetar i ode do telefona.

Ali, gle! Kako mu se lice menjalo dok je slušao ljubazni glas gospodina direktora Buroa! Slušao je, slušao, a onda je bez reči tresnuo nevinu slušalicu, isto tako bez reči uzeo svoju kapu i otišao iz kuće, čak i ne doviknuvši Marti „do viđenja“.

Za kapetana Rula jutro više ne beše lepo, niti nebo vedro, ni ulice pune veselog sveta. — Prosto mu je smetao smeh prolaznika, njihova lica razvučena u osmehe, a razdragana graja dece dovodila ga je do one poznate granice ljutine preko koje nije mogao da izdrži. Zato je zaustavio prvi taksi i naredio da ga, što je moguće brže, odveze u pristanište. Ako nikada niste bili u londonskom pristaništu.. pa, onda ga morate sami nekako zamisliti. Najzad, to i neće biti tako teško. Ipak sva velika pristaništa liče pomalo jedno na drugo. Svako od njih ima po pedesetak brodova, privezanih uz svoje kejove i dokove za opravku. Naravno, broj privezanih brodova zavisi od veličine pristaništa. Ali ako u njemu nema bar pedeset, onda ono ne

zaslužuje da ga smatramo za veliko.

U svakom od tih pristaništa ima rasturenih sanduka i ogromnih svežnjeva robe za utovar svuda po obali, a takođe je svako, neko više a neko manje, prljavo. Ako je leto, pristaništa su puna otpadaka od lubenica i drugog pojedenog voća, a mnoga od njih upila su čak i u svoj beton oštar miris ulovljene ribe. Ali to nije slučaj sa londonskim pristaništem! Ono lepo miriše na kože, sapun, benzin, na teški miris svežeg pamuka... jednom rečju, na sve one vrste robe koje se tog časa utovaruju u brodove.

Ali u tom londonskom pristaništu (koje, uostalom, liči na svako drugo) ipak postoji nešto naročito: jedna lepotica, jedan brod koji baš nas zanima, „Plava ptica“.

Ja bih dao za pravo kapetanu Rulu što se ponosi svojim brodom. Ne verujem da na celom svetu postoji makar jedan pomorac kome se „Plava ptica“ ne bi svidela, koji se prosto ne bi zaljubio u taj vitki putnički brod, obojen nežnom svetloplavom bojom. Boja je zaista odgovarala njegovom nazivu. A dva bela dimnjaka, kao dva bela galeba, tako su blistala na suncu da nije

bilo čoveka koji. ne bi poželeo da zaplovi na ovako divnom brodu.

Naročito danas, kada se „Plava ptica“ nalazila između samih teretnih brodova, njena lepota padala je dvostruko u oči. Možda je to bilo malo čudno. Zašto jedan putnički brod, tako lep i skoro sasvim nov, provodi svoj odmor ovde — okružen velikim, halapljivim šlepovima, koji su neprekidno gutali raznovrsnu robu u svoje duboke i mračne utrobe? Ali i to je bilo jedno od lukavstva kapetana Rula, koji je bezgranično voleo svoj brod. Ako „Plava ptica“ stoji pored putničkog pristaništa, svi putnici tražiće da plove baš na njoj. I „Međunarodno parobrodsko društvo“ moraće da popusti i da svoj najlepši brod pošalje ponovo na pučinu. A brodu, kao i čoveku, potrebno je malo odmora, nije li tako? Bar desetak dana posle svake plovidbe. Zato je kapetan Rul doveo svoju ljubimicu ovamo i zavukao je među ružne teretne brodove — daleko od zadivljenih putničkih pogleda, i daleko od njihovih bezobzirnih želja.

Pa ipak, prvo što je kapetan video izašavši iz taksija bila je grupica putnika pred „Plavom pticom“. Ali stari „vuk“ se nije

začudio, nije se čak ni naljutio. Sada mu je sve bilo savršeno svejedno. Da je ovog časa ugledao sve profesore Oksfordskog univerziteta, u njihovim plaštevima i crnim spljoštenim kapama, kako stoje ispred broda i čekaju na njega — on bi i tada ostao ravnodušan. Jer ... imao je telefonski razgovor, ako se sećate!

„Celih deset dana“, koliko je računao da mu je još ostalo do početka putovanja, ili do dolaska neobičnih putnika na „Plavu pticu“, pretvorilo se u jedan jedini dan. Gospodin Buro, direktor, javio mu je telefonom da je prva grupa dece stigla, i da odmah ode u prista-nište, kako bi ih smestio na brod. Znači, svršeno je s njegovim odmorom! Svršeno je i sa skrivenom nadom da će nešto omesti plovidbu. Kapetal Rul je današnjim danom neopozivo imenovan za dečju dadilju... i gotovo!

Ipak mu se sreća osmehnula, bar malo. Ugledao je svog prvog broskog oficira, poručnika Kristijana, kako se provlači između dizalica i velikih sanduka.

— Hej, poručniče!

Poručnik Kristijan bio je jedan visoki mirni Holanđanin, koji već dve godine plovi sa kapetanom Rulom na „Plavoj ptici“. Tog mladog čoveka, izgleda, ništa nije moglo da uzbudi ili začudi. Ostajao je miran onda kada su svi gubili glavu na brodu, kada je bura bacala „Plavu pticu“ kao staru cipelu levodesno po okeanu. Ostajao je miran čak i onda kada bi kapetan Rul sipao svoje najžešće pogrde na celu posadu. A to je, priznajte, mnogo teže izdržati od bilo kakve morske bure.

Taj i takav poručnik Kristijan prišao je sada kapetanu Rulu, malo ukočenog koraka, kao što je već red da jedan prvi broski oficir prilazi svom zapovedniku. A njegove plave oči pričale su celom svetu: „Budite hladnokrvni! Zemlja se i dalje okreće pa

makar me deset kapetana zvalo! A kada se Zemlja okreće, onda — budite hladnokrvni!"

—Dobro jutro, kapetane!

— Zlo jutro, poručniče! Jeste li videli... *ono ...!* Obojica su oprezno provirila iza jedne velike bale pamuka. Poručnik je klimnuo glavom:

—Video sam.

— A jeste li čuli...?

—Jesam.

—Sve?

—Sve!

Kapetan je snuždeno razgledao žutu dugmad na svom plavom kaputu i gundao:

—Znači, priča se već po celom pristaništu?

—Priča se, kapetane.

—I svi se smeju... meni, je li? — kapetanov glas postao je dirljivo bojažljiv i kao da je tražio saučešće.

—Ne smeju se. Pre bih rekao da se čude.

Naravno, kapetan se i nadao tom gorkom kolaču.

Hiljadu puta bi više voleo da celo londonsko pristanište puca od smeha nego što se čude. Eh, kao da on ne zna kako to izgleda. Ozbiljni, stari pomorci sažaljivo mašu glavama i pitaju: šta se to dogodilo s kapetanom Rulom? Kako je mogao pristati na tako nešto, kako je mogao da osramoti i sebe i nas?

Kapetan se na vreme priseti da je ljudska koža vrlo, vrlo tesna, i da se i pored najbolje volje ne može iskočiti iz nje. Zato je samo nešto opsovao, sasvim tiho i nerazumljivo, i naredio:

—Idite na brod, poručniče! I smestite te... putnike.

—Razumem, kapetane.

—Ja ću doći za jedno pola sata, imam nekog posla...

—Razumem, kapetane.

Staloženi poručnik Kristijan dotakao je ivicu svoje kape i pošao da izvrši ono što je u stvari bila kapetanova dužnost. Ali nije rekao ni reči: pomorac sluša naređenje i ne priča mnogo! Budite hladnokrvni!

A kapetan je krenuo u suprotnom pravcu. Išao je korak po korak, osećajući kako mu noge postaju teške kao olovo.

„Razboleo sam se! Razboleo sam se od muke!" govorio je samom sebi i ušao u obalsku krčmu „Tri vesela mornara", da malo razbije brigu.

—Nešto žestoko, Džek!— doviknu vlasniku krčme, ćelavom Džeku, takođe bivšem mornaru.

Ali kapetan nije uspeo da sam i na miru popije „nešto žestoko". Jedan druželjubiv glas ga pozva:

—Hej, matori, doplovi ovamo! I baci sidro pored mene!

—Naravno bio je to kapetan Mek-Adams, koji je besposlen čekao da natovare njegovu „Silviju" konzervama sa ušćerenim voćem i da otplovi za Haiti. Kapetan Mek-Adams nikada nije mogao da sedi samo na jednoj stolici. Jer nigde na svetu ne

postoji stolica koja bi održala teret od sto trideset kilograma, a on je baš toliko imao. Pokušavao je da pronađe takvu stolicu, ali svaka bi se slomila čim bi Mek-Adams spustio svoju telesinu na nju. Zato je pronašao bolji način: sastavio bi dve stolice i od njih napravio jednu, sedeći na njima oprezno i ne pomerajući se, dok se njegova glava ži vahno okretala na sve strane.

Kapetan Rul priđe njegovom stolu i umorno sede.

—Šta to čujem, Rule, stari družo? — debeli Mek-Adams zakoluta sitnim, zejtinjavim očima. — Kakav je to novi položaj na koji su te postavili? Postao si komandant čamca za šetnju?

Rul bi mu na to još kako lepo odgovorio, ali je baš tog trenutka ispijao viski (naravno, bez sode), i samo je pogledao svog prijatelja. A taj pogled... mislim da već dovoljno poznajemo kaptana Rula i da zbog takvog njegovog pogleda možemo biti sigurni: on je preskočio prvu stepenicu, ljutinu, i sada stoji na drugoj — na inatu. Kada je spustio praznu čašu na sto, počeo je da govori otegnuto i sporo, seckajući svaku reč na delove:

—Šta ti znači to ... „komandant čamca za šetnju“?

—Pa zar nećeš voziti decu po Atlantiku?

—Voziću, pa šta?

—Ništa. Čudim ti se.

—A zašto se ti čudiš, kad meni ništa nije čudno? — inatio se kapetan Rul.

—Pričaj ti to deci, Rule! Samo se *pretvaraš* kao da ti je milo, a znam da besniš u sebi!

—Zanimljivo! — kapetan Rul čvrsto steže jezik zubima, da mu ne bi izletelo nešto vrlo nezgodno. — A zašto da besnim, molim te lepo?

Mek-Adams pažljivo pogleda u Rula i prasnu u smeh. Smejao se, smejaoo... njegovo salo se treslo i poskakivalo, a dve stolice pod njim tužno su pucketale. Trebalo je da prođe nekoliko minuta pre no što je Mek-Adams uspeo da se ismeje do kraja, i da zauzvavi poigravanje svog trbuha. Kapetan Rul je za to vreme proklinjao u sebi sve što mu je padalo na pamet, ali se brižljivo starao da mu se ništa od toga ne odrazi na licu.

—Rule, stari moj! Nisi ti rođen za glumca, ne znaš ti da sakriješ ono što misliš, na časnu reč! Lažeš da ti je milo ... Ti bi se sada vrlo rado menjao sa bilo kojim od nas! Hajde, matori, odigraj ulogu kako treba, pa reci da nije tako!

Kapetan Rul je skupljao poslednje ostatke svoje mirnoće da bi nekako dostojanstveno ustao.

—Žao mi je, kapetane Mek-Adamse, što me *vi* još ne poznajete. Nadam se da ćete uskoro promeniti to *vaše* glupo mišljenje!

Dok je prilazio Džeku da plati svoj viski bez sode, Mek-Adams je podrugljivo vikao za njim:

—Ne zaboravi da svojim putnicima svako veče ispričaš po jednu bajku! Ponesi mleko umesto viskija, kad otploviš! I zbirku dečjih priča umesto mape!

Rul baci novac na tezgu i izlete, kao da ga je neki vetar oduvao napolje.

Baš u pravi čas: hladnokrvni poručnik tražio ga je svuda po pristaništu.

—Šta se, zaboga, opet dogodilo? — uzviknu kapetan, pun rđavih slutnji.

—Skoro ništa, kapetane. Samo je došao direktor i želi da vas upozna sa gospođicom Rips.

—Gospođica Rips? Ko je opet ta gospođica?

— Ona će pratiti mlade ljude na putovanju. A sem nje, biće tu još i doktor Vilar. Ali on stiže iz Pariza tek za nekoliko dana ...

—Nije mi potreban taj doktor! — viknu kapetan.— Ja imam svog brodskog lekara!

Poručnik Kristijan je bio savršeno miran kada je odgovorio:

—Da, ali gospodin direktor je odlučio da naš lekar ostane kod kuće za vreme ove plovidbe. Doktor Vilar lećiće i nas, ako se ukaže potreba.

Verovatno je njegova mirnoća uticala na kapetana. Slomljeno je klimao glavom, a poručnik je nastavljao — kao da je preuzeo na sebe da o svim nedaćama obavesti kapetana:

—Zasad je stigla samo gospođica Rips. Gospođica Sidonija Rips. I svega trojica dečaka... Ah, da! Bili smo pogrešno obavesteni da će sva deca doći ovamo. Moraćemo otići po neke od njih.

Kapetanovo lice se iskrivilo kao da ga je iznenada zboleo zub. Ali ništa nije rekao. A poručnik je produžavao sa svojim izveštajem:

—Sem toga, „Međunarodno parobrodsko" rešilo je da uzme na brod još nekoliko putnika. Kažu, bila bi šteta da „Plava ptica" plovi skoro prazna na tako lepom putovanju. Već se javilo petoro.

Kapetan je koračao kao marionetska lutka, trudeći se svom snagom da ništa ne vidi i da ništa ne čuje. A pre svega — da ništa ne misli. Ali to nije bilo moguće. Poručnikov glas čuo se jasno i zvučno kao truba u tihoj noći.

—Zaista, malo je nezgodno što uz put moramo svraćati do Gibraltara, kapetane. Ali direktor tako zahteva... Prvo, da bi deca

videla Gibraltarski moreuz. Drugo, tamo će nas čekati jedan dečak koji je nešto kasnije pošao, pa ne može na vreme da stigne u London.

Kapetan je glavom odobravao svaku poručnikovu reč, stiskajući pesnice u džepovima. Možda zaista nije slušao, jer se začudio kad je poručnik prestao da govori. Uostalom, nije ni bilo potrebno da se dalje priča: prilazili su mestu gde je bila vezana „Plava ptica”. Na keju, pored broda, očekivala ih je gospođica Sidonija Rips, a sa palube ljubazno se smeškao gospodin direktor Buro, okružen jednom dečjom trojkom.

Ja nijednog trenutka ne bih porekao da je gospođica Sidonija Rips bila divno stvorenje. Ako se to i nije moglo zaključiti po njenoj spoljašnjosti, onda je stvar samo u tome što čovek ne mora da izgleda spolja onako kako izgleda iznutra.

Gospođica Rips je bila visoka i mršava. Slagao bih vam ako bih rekao: imala je toliko ili ovoliko godina. U svakom slučaju, prešla je tridesetu, a još nije stigla do četrdesete. Na povećem i

podužem nosu imala je naočari bez okvira, čija su stakla bila samo malo deblja od onih debelih stakala na naočarima gospodina direktora Buroa. Kad je hodala, pravila je velike i krute korake, što je odgovaralo dužini njenih nogu. Uopšte, sva je bila kruta, a naročito je njena kičma imala to svojstvo. Ja ozbiljno sumnjam, zbog te krute kičme, da je gospođica Rips bila u stanju da se sagne i zaveže pertle na svojim vlastitim cipelama. A što se tiče njenog glasa — e, to ne vredi opisivati! To je trebalo čuti, jedino na taj način mogli biste zamisliti kakav. je to glas bio. Kada bi govorila mirno, glas joj je bio dubok i debeo, tako da su joj mnogi muškarci mogli pozavideti na tome. Međutim, kada bi se uzбудila ili naljutila, njen glas je odlazio negde u visinu, postajao piskav i prodoran. Pravo čudo prirode, je li?

Kratko rečeno, bila je divno stvorenje, koje nas je prosto naterivalo da poštujemo pravilo: čoveka treba ceniti po duši, a ne po izgledu. A to divno stvorenje očekivalo je sada kapetana Rula.

Ovaj, čim je video gospođicu Rips, znao je s kim ima posla. Kroz glavu mu je proletelo da će biti prisiljen da je trpi na svom brodu punih petnaest dana, i on je skrušeno prošaputao:

— Neka me mimoide čaša ova! ...

Ali čaša, to jest gospođica Rips, nije ga mimoišla. Uputila se svojim krutim, krupnim koracima prema njemu. Kapetan se uporno trudio da ne gleda prema njoj i pravio se kao da je uopšte ne vidi. A poručnik se široko osmehivao, da bi zagladio kapetanovu neljubaznost. Ali ona je, izgleda, bila tačno obaveštena ko je ko na brodu, i zato se obratila na pravu adresu.

— Vi ste kapetan Rrroberrr Melhiorrr Rrrrul? — zapitala je svojim najdubljim basom, koji se prosto beskonačno kotrljao na svakom glasu „r". — Ja sam Sidonija Rips. Određena sam da

vodim grupu dečaka i devojčica koja ide na izlet vašim brodom.

Kapetan nije skidao pogleda sa plavog neba (njemu je izgledalo potpuno crno) i tako zagledan odgovorio je:

—*Strašno se radujem ... gospođice Rips!*

Ovaj zanimljivi razgovor ostao bi verovatno bez produžetka da u tom trenutku jedan od dečaka nije pao na palubi. Slučajno se spotakao, i pao. Ali gospođica Rips je videla ovu malu nezgodu i odjurila tamo sva uzbuđena. Vikala je iz sve snage utešne reči detetu, koje uopšte nije tražilo utehu, jer pad nije bio nimalo opasan.

Osluškujući njene uzvike, potpuno slomljen i sasvim iscrpljen, kapetan Rul je rekao samo jednu značajnu reč:

—*Počinje!*

I kada se, posle dvatri trenutka, gospođica Rips vratila i piskavim glasom zatražila od njega ključ („Gde vam je ambulanta ili ručna apoteka? Dajte mi ključ, mali je oderao kožu na kolenu, treba mu staviti zavoj što pre!“), kapetan je bezglasno prevrnuo džepove i pružio joj traženi ključić.

Zatim je tupo posmatrao kako ona ustrčava uz mostić, kako nestaje u unutrašnjosti broda, i nijedna besna reč nije se prevalila preko njegovih usana.

Bio je pobeđen, temeljno nokautiran i — digao je ruke od svega.

POGLAVLJE TREĆE

VELIČANSTVENI ODLAZAK

Dozvolite mi da preskočim sve one muke koje je kapetan Rul imao da preživi za sledećih nekoliko dana. Ne zato što to ne bi

bilo zanimljivo, već iz čistog sažaljenja prema sirotom kapetanu. Nije lepo da mu i mi pozleđujemo stare rane ovim pričanjem, zar ne? (Najzad! Uspeo sam da se prisetim: kapetan Rul, lično, ispričao mi je sve ovo o znamenitom putovanju „Plave ptice”. Kako mi to samo ranije nije palo na pamet!)

Dakle, da kažemo ukratko: za sledećih nekoliko dana kapetan je bio sve, samo ne zapovednik svog broda. Radio je ono što su drugi zahtevali od njega, ispunjavao svakakve i svačije želje, i kretao se po „Plavoj ptici” kao po nečijem tuđem brodu — koji nikad dosad nije video.

A bilo je skoro zaista tako. Brod se toliko promenio sa svoje spoljne i unutrašnje strane da ga je teško bilo prepoznati. Prvo su na sve konopce, ali zbilja na sve brodske konopce, obesili razne šarene zastavice. Ozbiljna i dostojanstvena „Plava ptica” uskoro je postala neozbiljni, šareni brodić— naravno, u očima strogih, starih pomoraca. Onda su tri dana visile nekakve skele oko prednjeg dela broda, radnici sa kofama i četkama kretali su se po skelama vrlo tajanstveno, i stalno su donosili i odnosili velike kutije sa bojama. Posle tri dana skele su nestale. Na kljunu broda, ispod njegovog imena, bila je naslikana ljupka ptica u letu, raširenih krila, velika kao odrastao čovek. Tako je brod dobio sve znake neozbiljnosti i izgubio poštovanje ljudi sa pristaništa. Jer, molim vas, koji to brod nosi sliku na svom kljunu?!

Kapetanu su zacvokotali zubi kad je video pticu raširenih krila, i kad je video gomilu kapetana i mornara koji su je sa obale ćutke i namršteno posmatrali. Poželeo je da Temza zaista toliko naraste da poplavi i njega i ovu šarenu igračku, koja je donedavno bila njegov voljeni brod. A najteže mu je padalo baš to što je znao da on sada ništa ne može, da tu praskanje i vikanje nista ne pomaže,

da će sve ići svojim tokom — ljutio se on ili ne ljutio.

A novi *putnici* dolazili su svakog dana. čim bi stigao neki dečak ili neka devojčica, dovlačili su ih kapetanu i predstavljali mu ih. Kapetan je bežao od ovih susreta, krio se po celom brodu, čak i u odeljenju sa mašinama, ali svuda ga je pronalazio visoki ili duboki (već prema prilici) glas gospođice Rips:

— Kapetane, hoćete li biti tako ljubazni da izadete za trenutak? Došao je ...

I posle toga bi usledilo rukovanje sa dečakom ili devojčicom, a kapetan se svim silama trudio da ne zapamti imena i likove svojih budućih putnika. To je bila, na neki način, njegova osveta i njegov otpor.

Mališani su dolazili u svojim odelima — različiti po nošnji, po boji kože, po jezicima. Ali za četvrt sata pretvarali su se u jednoobrazne male mornare. Jer, „Međunarodno parobrodsko društvo" dalo je da se napravi šesnaest malih mornarskih odela, koja će deca nositi dok budu na brodu. Kapetan Rul nije, naravno, mnogo polagao na snove i na tumačenje snova. Ali deca sa mornarskim kapama, na koju je nailazio po svim brodskim hodnicima, podsećala su ga suviše živo na njegov nedavni san. Eto, dočekaio je i to da postane zapovednik broda sa decomornarima. Dočekaio je... i ko zna šta će sve još dočekati!

Išao je kao ošamućen po brodu, dok su ga zasipali pitanjima:

—Kapetane, koliko dece dolazi u jednu kabinu?

—Kapetane, gde da smestimo pokretni bioskop?

—Šta da radimo, kapetane, sa onom devojčicom koja neće da nosi pantalone?

—Kapetane, hoćemo li svako jutro buditi putnike zvonom, ili kako?

Kapetane, kapetane... svi su njega pitali, svi su nešto od njega tražili. Kao da se on uopšte mogao snaći u celoj toj zbrci! Ali najgore je tek dolazilo: silazak na obalu. Tamo su i danju i noću stajali roditelji, jer su mnogi očevi i majke dopratili svoje mališane čak do Londona. Kapetan nije mogao da siđe na obalu a da ne naleti na njih. Da ste samo čuli te razgovore! Kapetanu se dizala kosa na glavi čim bi ugledao roditeljsku gomilu dole na keju. Slušajte, to je redovno teklo ovako:

—Izvinite, gospodine kapetane, da li je ovaj brod potpuno siguran?

—Jeste, gospođo.

—Znači, ne može da potone?

—Nema broda na svetu koji ne može da potone, gospođo!

Nadajmo se da ovaj neće tako proći...

—Ali šta vi mislite, da li će potonuti na ovom putovanju?

—Ja nisam prorok, gospođo! Mislím da neće.

—I vi garantujete da se deci neće baš ništa dogoditi?

—Garantujem! šta bi im se dogodilo? Ne brinite.

—Ništa im se neće dogoditi čak ako brod i potone?

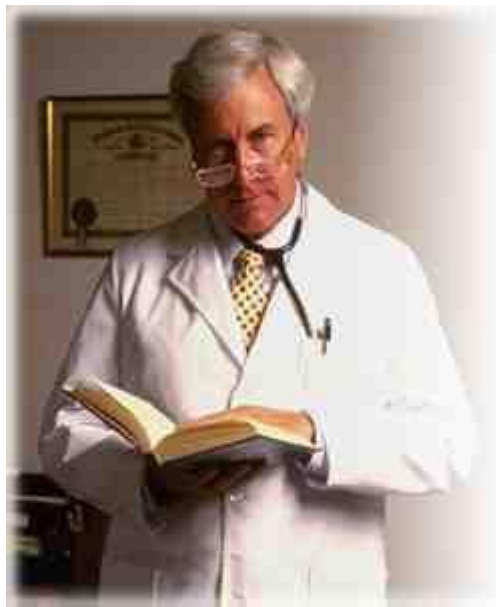
—Pa rekao sam vam: neće potonuti! Molim vas, neće potonuti!

—A otkud da neće?

E, recite mi, vi, dragi moji čitaoci, šta biste na ovo odgovorili? Verujem da biste učinili ono što je i kapetan činio u takvim prilikama, bez oklevanja: spasavao se brzim bekstvom, tako da je iza njega ostajala samo prašina i njegova senka, dok bi roditeljska gomila uvređeno gundala na keju:

—Kakav je to kapetan? Ne može čovek ni da ga zapita za neku sitnicu! To je jedan neučtiv starkelja, a ne kapetan!

Na sreću, doleteo je avionom iz Pariza doktor Vilar. To je bila jedina svetlija tačka u tegobnom kapetanovom životu tih dana. Pokazalo se da je doktor Vilar vrlo ljubazan čovek, pun razumevanja za kapetana. On je i sam, dok je bio mlad, plovio cele dve godine kao brodski lekar na jednom francuskom brodu. Već sama ta činjenica stvorila mu je izvestan ugled u kapetanovim očima. Taj omaleni, trbušasti gospodin, večito u tesnom odelu kafene boje, trčao je neumorno tamo-amo po brodu i uradio više nego deseterica kapetana. Izgleda da je taj čovek imao živce deblje od brodskih konopaca. Njega nije mrzelo da tri sata dnevno provede na keju, u razgovoru sa roditeljima, i da odgovara na sva njihova moguća i nemoguća pitanja. Takođe je vrlo obilno davao svečane zakletve o sigurnosti broda i dece. Nije ga mrzelo ni da sluša čudo prirode — glas gospođice Rips. Bio je svuda gde bi nešto zatrebalo da se uradi, uvek zadihan zbog svoje debljine i trčanja. Jednom reči, doktor Vilar skinuo je sa kapetanovih leđa velik deo tereta i natovario ga na svoja debeljuškasta ramena. Možda je on bio jedini čovek na koga se kapetan Rul tih dana osmehivao. To jest, kapetan se redovno osmehivao prolazeći pored ogledala u brodskoj trpezariji, kada bi u ogledalu video

samog sebe. Ali to je bio osmeh pun prezira i pakosti, pa se kao takav i ne može računati u osmehe.

Kako bilo da bilo — približavao se dan odlaska.

Ko je bio toliko slep da to nije video po svemu ostalom, mogao je tačno da odredi koliko je ostalo do polaska po roditeljskoj gonlili. Postajali su sve zabrinutiji, zaliha njihovih nemogućih pitanja povećavala se iz dana u dan, i sve su odlučnije delili savete mornarima i celoj brodskoj posadi. Mnogi tata znao je sada kako se zove svaki konopac na brodu, a mame su znalački raspravljale o radu brodskih motora pod raznim vremenskim uslovima. Pošteno govoreći, njihovo *znanje* ometalo je posadu u radu, ali ko bi to mogao sprečiti!

Desetog dana priprema sve je izgledalo spremno za polazak. I kapetanu se već činilo da će biti dovoljno odvezati konopce, pustiti mašine u rad i najzad — otploviti. Da, biće malo mahanja rukama i maramicama, biće možda malo suza na rastanku, i to je sve.

Kapetan je bio starinski čovek i nije išao ukorak s vremenom. To mu se, naravno, stalno svetilo. Možda se tako, sa maramicama i suzama, ispraćalo u vreme njegove mladosti. Možda je tako bio ispraćen i Kristifor Kolumbo lično, Amundzen, Kuk ili Ros. Ali sve se to događalo u prošlosti. *Danas* odlazak izgleda malo druk-

čije. I baš to „malo drukčije“ dotuklo je kapetana na dan odlaska. Neko — a ko drugi nego direktor Buro — objavio je u novinama tačan sat polaska broda. Već nekoliko časova pre toga niko nije mogao prići „Plavoj ptici“ — cela obala i ceo brod bili su prekriveni stotinama novinara, ljudima koji snimaju filmove, velikim televizijskim kamerama i gustim mravinjakom radoznalaca. Kud god bi se čovek okrenuo, morao je da se saplete o neki radio-mikrofon, ili da padne preko džinovskih fotografskih aparata.

Kapetan je bio ubeđen da je zaista bolestan od te cele gužve i tražio je na sve strane doktora Vilara. U stvari, nijedna bolest nije napala njegovo čelično zdravlje sem one strašne mrzovolje i potpunog mirenja sa sudbinom, a sudbina je prema njemu bila prava maćeha.

Doktor Vilar je tog časa bio opkoljen gomilom novinara, zapravo — gomilom od stotina fotografista, koji su ga slikali za sve moguće novine. Doktor je stajao kao Napoleon, dok su oko njega bljeskale magnezijumske munje iz foto-aparata. Divno okupan svetlošću, od glave do pete, doktor Vilar doviknuo je kapetanu:

— Samo hrabro i strpljivo! Sve ima svoj završetak!

Ali kapetanu nije preostala nijedna mrva njegove nekadašnje hrabrosti. Bio je pokoran kao jagnje i dopustio je da ga zbog fotografisanja vuku čas na krmu čas na kljun broda. Pokorno je odgovarao na pitanja novinara, smeškao se kada su to zahtevali, čučao bar deset puta u grupi dece pred fotografima i — ljubazno ih grlio, da bi slike ispale što lepše. Nije se bunio čak ni onda kada su mu na svako rame posadili po jedno dete i tako ga slikali. Ali prava muka nastupila je tek kada su došli ljudi sa televizije.

Televizija nikad nije naročito zanimala kapetana, ali sada je

imao priliku da se temeljno upozna sa njom. I to zahvaljujući jednom mladom čoveku, koji je predvodio zastrašujući karavan neobičnih televizijskih naprava. Mladi, okretni čovek odveo je kapetana u hodnik između kabina, dok su njegovi ljudi odbijali nasrtljive novinare, kako bi ovaj značajni razgovor protekao na miru.

—Znate li vi šta je to televizija? — tako je mladi čovek počeo razgovor.

—Ne znam! — iskreno i stidljivo priznade kapetan, koji ovog časa nije umeo da razlikuje ni svoju bradu od brkova.

—Onda slušajte: televizija je isto što i radio! Razlika je samo u tome što vas na radiju jedino slušaju, a na televiziji i slušaju i gledaju. I gledaju! Zapamtite to: i gledaju!

—Koga... i gledaju?— zapita premoreni kapetan.

—Onoga ko stoji pred televizijskom kamerom! Ama... da vam kažem prosto i jasno: onog ko stoji pred ovim crnim kutijama koje smo doneli na brod!— mladi čovek je, izgleda, najzad shvatio da je kapetan potpuna neznalica u pogledu televizije, i rešio je da skрати celu stvar. — Dakle, u našem slučaju, vas gledaju! Jeste li razumeli, *vas!*

—Mene? — ravnodušno primeti kapetan, kao da uopšte nije reč o njemu.

—Vas, naravno! Danas imamo televizijski program o vama i vašem brodu. Do vraga, pa to je značajan događaj! Kod vas su okupljena deca iz skoro celog sveta, to će interesovati gledaoce!

Posle toga dao je kapetanu neophodna uputstva.

—Nikako ne zaboravljajte na to da vas milioni ljudi gledaju! Morate se stalno osmehivati, jer vama je milo, vi ste radosni što je baš vaš brod doživeo tu čast da vozi decu iz celog sveta! Dakle,

stalno lep osmeh na licu... Umete li da se osmehujete? Da vidim!

Poslušni kapetan razvuče usta u ono što je celog svog života smatrao za osmeh. Ali mladi čovek nije bio zadovoljan.

—To je bedan osmeh, gospodine! Tako se možete osmehivati kada je ručak po vašoj volji, ili kada stigne prvi konj na koga ste se kladili! Ali sada, ne! Vi ste mnogo srećniji, čoveče! širi osmeh, da vam vidim sva trideset i dva zuba! Napred, kapetane!

Kapetan se iskezi koliko god mu je obim usta dozvoljavao, ali je mladi čovek stalno vikao:

—Još više, još više, kapetane! Ne vidim trideset i dva zuba!

Jadni kapetan Rul skoro se zaplaka i reče grcajući:

—To nije moja krivica! Verujte da nije moja krivica! Nikad nećete videti trideset i dva zuba u mojim ustima... četiri komada izvadio mi je zubar pre dvadeset godina! Imam potvrdu o tome... pokazaću vam potvrdu ako hoćete!

Videlo se na njemu da se užasno boji za svoja usta, da mu ne puknu od silnog osmehivanja. Ali mladi čovek je prešao na dalja uputstva. Jer, na televiziji sve mora da ide tačno kao sat, tu nema ponavljanja ako nešto pogrešno uradiš — pošto te svi gledaju istog časa kad si načinio ovaj ili onaj pokret.

A kapetan uopšte nije shvatio šta se od njega traži. On se prosto pokorio i radio po naređenjima, ne razmišljajući šta radi i zašto radi. Mladi čovek, uz pomoć svojih ljudi, oterao je sa broda novinare, fotografe i radoznalce, kao i sve one koji nisu imali nikakve veze s televizijom. Onda je ponovo dotrčao do kapetana.

—Znači, kao što sam vam rekao! Vi stanite tamo, sa spiskom u rukama. Prozivajte, glasno i polako, jedno po jedno dete. Kako se koje popne uz mostić na brod, rukujte se s njim i poljubite ga u kosu ili u obraz. Dete će odmah prihvatiti ona visoka gospođica i

lekar... Šta kažete? Sjajan prizor za naše gledaoce:svečani dolazak mališana na brod! Divno, zar ne? Stari kapetan s ljubavlju i nežnošću dočekuje dečake i devojčice u mornarskim odelima! Odlična slika, šta kažete?!

Kapetan ništa nije rekao, već je pobožno prihvatio spisak koji su mu dodali, i odvuкао se na određeno mesto.

Mladi čovek stavi neku trubu na usta, nagnu se preko ograde, i dreknju iz sve snage:

—Tišina, vi dole! Počinjemo emisiju! Deco, budite spremni!

Tišina je zavladała tek posle nekoliko minuta. Kapetanu se približiše one crne „kutije“, i on nekako shvati da treba početi sa prozivkom. Bespomoćno je pogledao gospođicu Rips, jer mu je ona bila najbliža. Ali gospođica Rips se osećala strahovito uzbuđena, i da je tog časa trebalo nešto reći, njen čudesni glas nadvisio bi bilo koju pištaljku. Doktor Vilar razapeo je preko usta jedan smešak koji ohrabruje. Dakle, moralo se početi! Kapetan teško proguta pljuvačku i izgovori prvo ime:

—Ula Nilson, Švedska ...

Razleže se gromoglasno pljeskanje sa keja, „kutije“ televizije žurno se okrenuše prema masi koja je pljeskala i vikala. Devojčica, kojoj je mornarska kapa nakrivo stajala na skoro beloј kosi, potrča preko mostića i stade pred kapetana. Ovaj se saže, pomeša za trenutak svoju prosedu bradu sa njenom belom kosom (to je trebalo da bude „poljubac od sreće i ponosa“, kao što je rekao mladi čovek sa talevizije!) i onda se uspravi. Njegovo lice

pokazivalo je mirnu rešenost da izdrži do kraja.

—Marsel Dezir, Francuska.

Opet gromoglasno pljeskanje, i opet mešanje brade sa kestenjastim kovrdžama.

—Aleksander Milpatrik, Engleska ...

—Ralf Barni, Australija ...

—Milan Petrović, Jugoslavija ...

Kada je mali Jugosloven odleteo u zagrljaj uzbuđene i zanemele gospođice Rips, usred bučnih uzvika gomile sa keja, kapetan primeti da mu mladi čovek sa televizije daje neke znakove. On se kezio, razvlačio usta obema rukama, hvatao se za stomak. Kapetan je razumeo ove znakove, i ponovo se jako zastide. Pa on je sasvim zaboravio na osmeh! Zaboga, kapetan mora biti srećan i nasmejan u ovim trenucima, zar ne? Postarao se da popravi grešku, i pokazivao je „kutijama" svih dvadeset i osam

zuba (moramo uvažiti gubitak ona četiri, koje je zubar izvadio, mada bi televizijski prenos ispao neuporedivo bolji da su se i oni nalazili na svojim mestima!), a njegovo osmehivanje izgledalo je kao da hoće da ugrize velike crne „kutije" i ljude oko njih.

—Antonjin Čížek, Čehoslovačka...

—Hajim Rozencvajg, Izrael...

—Roland Tomson, Sjedinjene Američke Države ...

—Ho-Lung-Kao, Kina.

—Pablo Gonzales de Arbola Soro i Morena, Brazilija...

Kapetan se zagrcnu od ovog dugačkog imena, ali ubrzo povрати dah i nastavi:

—Keit Danuba, Etiopija ...

—Đina Falkoneti, Italija...

—Osman Abd-el Gamal, Egipat...

—Mahraba Rašid Pradeš, Indija...

—Tore Alsen, Island...

Jednog dečaka nije prozvao, bilo mu je rečeno da ga ne proziva. Jednog malog Japanca, Kioto Tajomaru. To je onaj

mališan koji je pošao nešto kasnije od kuće i koji će sačekati celu ekspediciju u Gibraltaru.

Nije mi poznato da li je kapetan odahnuo kada je završio s prozivanjem, ali znam da je podigao ruku do čela — hteo je da obriše svoje čelo od obilnog znoja, koji ga je oblivao za vreme ovog posla. Srećom, istog momenta se prisetio da ga sada posmatraju milioni ljudi, i to baš njega, kapetana R. M. Rula, i zato je klonulo spustio ruku.

Ljudi sa televizije počeli su da se povlače sa broda, mada su njihove „kutije" i dalje radile. Jer, sada je trebalo odvezati užad i otploviti. Međutim, novinari su iskoristili trenutak i još jednom preplavili palubu, uzimajući oproštajne izjave znamenitih putnika.

I od kapetana Rula tražilo je bar šestoro njih tu „izjavu" na rastanku, a on uopšte nije shvatio šta treba da im kaže, i zato je nešto mucao i mumlao, a oni su to vrlo vredno zapisivali. Sedmi po redu bio je neki naročito bezobziran mladić, koji je jednostavno odgurnuo šestoricu svojih kolega i viknuo prema kapetanu:

—Šta imate da kažete na polasku?

—Pa ja... ne znam. šta hoćete da kažem?

Eto vidite koliko je cela ova gužva uticala na jadnog kapetana! Već je bio spreman da kaže što god ko zaželi, samo da ga ostave na miru. Bezobzirni mladić je povikao, mlatarajući svojom beležnicom:

—Dajte jednu izjavu za moje novine, gospodine! Jednu lepu izjavu za „Londonski mornar"!

Kapetanu nešto zapišta u ušima, crveni kolutovi sevnuše mu

ispred očiju, i on brzo zapita:

—Za koje novine? Ponovite to još jednom, mladiću!

—Za „Londonski mornar“. Zašto pitate? Čujem li ja to dobro?

— reče kapetan, primičući se novinaru. — Za „Londonski mornar“? Vaš list... te vaše novine postavile su onih deset pitanja, je li?

—Da, da! — oduševljeno prihvati mladić. — Moje novine. „Londonski mornar“! Mi smo postavili tih deset pitanja, i naša je zasluga sve ovo, ovaj veličanstveni događaj i to putovanje... Nama možete da zahvalite za sve to, kapetane! No, dajte mi jednu lepu izjavu, nešto naročito za moje novine!

—Gubite se sa broda! — zašišta kapetan, spreman na sve ovog časa.

Izrekao je tu kratku i vrlo jasnu rečenicu sa toliko besa da su svi novinari ustuknuli od njega. Mladić iz „Londonskog mornara“ pokuša ipak da se pobuni, mada mu je bilo hladno oko srca:

—Šta vam je, kapetane? Samo jednu izjavu! Zašto mi ne biste dali jednu izjavu?

—Gubite se sa broda! — dreknu kapetan i prinese svoje pesnice u opasnu blizinu mladićevog nosa. — Čujete li, gubite se sa broda! Gubite se sa broda!

Tako je vikao razbešnjeni kapetan i novinari su smatrali za najpametnije da pobjegnu iz onog kruga dokle su vladale kapetanove pesnice. A mornari, kao poslušni članovi brodske posade, ugledali su se na svog zapovednika i počeli da čiste palubu od svih stranaca. Uskoro na brodu nije ostao niko sem onih koji su bili određeni da otputuju. Kapetana su bes i ljutina vratili u pređašnje stanje, i on se ponovo oseti komandantom svog

broda, svoje „Plave ptice“. Naredi:

—Mašine u pokret!

Mašine u brodskoj utrobi složno počеше svoju pesmu, tiho brekćući. Ceo brod zadrhta, a ogromna gomila ljudi na keju stade besomučno da maše, da više! A šta su vikali, to se i pored najbolje volje nije moglo razumeti. U svakom slučaju, nešto srdačno i uzbudljivo.

Džinovski koraci gospođice Rips dotrčaše do kapetana, a njen glas nadjača oduševljenu graju sa keja:

—Kapetane, kada ćete podići kotvu? Deca hoće da vide izvlačenje kotve!

—Kakve kotve? — vikao je kapetan, da bi ga ona mogla razumeti. — Zar ne znate da brod ne baca kotvu... ako je privezan uz keju?

—Kako? Pa šta će deca videti? I kakav je to odlazak ... ako se ne podiže kotva?

—Šta se mene tiče njihovo gledanje! Ne mislite, valjda, da ću ja sad spustiti kotvu u vodu... da bih je izvukao pred vašom decom?

—Upravo tako, kapetane, — razbesne se i gospođica Rips. — Spustićete kotvu u Temzu i izvadićete je pred decom!

Ukoliko su oni na keju više vikali i srdačnije slali poljupce prema brodu, utoliko se pojačavala i svađa između kapetana i gospođice Rips. Bilo je dobro što se baš ništa od toga nije moglo čuti! Izgledalo je kao da njih dvoje vrlo vatreno mašu jedno drugom, i neupućenom posmatraču učinilo bi se ovo mahanje jako čudnim. Jer, svakom je jasno da nema nikakvog razloga za tako srdačno opraštanje među onima koji će za nekoliko trenutaka

zajedno otputovati!

Kapetan je prvi prestao sa mahanjem. A to je značilo da je još jednom pobeđen i da je ponovo digao ruke od svega.

I bilo je onako kako je htela gospođica Rips: mornari su krišom spustili kotvu u vodu, i tek tada su dovedena deca. Uz urnebesnu radost svih prisutnih, lanac je gromko čangrtao i nesrećna kotva bila je podignuta. Da, nastupilo je i to — „Plava ptica" odvojila se od keja i zaplovila, lepršajući svim svojim neozbiljnim zastavicama. Tamo su ostali novinari, roditeljska gomila, ljudi sa televizije — jednom reči svi oni koji mogu da zagorčaju život jednom čestitom i pomalo naprasitom kapetanu.

Eto, sve se ostvarilo! Sada više nema odlaganja niti mogućnosti da se nešto promeni. „Plava ptica" nezadrživo plovi Temzom, prema velikom moru, u susret ko zna kakvim događajima. I ja i vi priželjkujemo te događaje, a verovatno i svi brodski putnici. Možda postoji samo jedan čovek na celom brodu koji želi da se sledećih petnaest dana baš ništa ne dogodi.

Zna se ko je taj čovek. Kapetan Rul.

VRATA NA KABINAMA I NAJZAD — POZNANSTVO

—Dobro, momče, kako ćemo ti i ja? — zapita Ralf Barni, zakopčavajući svoju pidžamu. — Mislim, kako ćemo da razgovaramo? Ja ne znam nijedan jezik sem engleskog!

Na postelji, prekoputa njega, sedeo je Keit. Njegovo tamno, bronzano lice posmatralo je Ralfa sa interesovanjem. Pokazao je svoje bele zube kada se nasmejao („Koliko ih puta dnevno pere, kada su mu tako beli?" pomisli začuđeni Ralf) i rekao Ralfu:

—O, sporazumećemo se već!

— Gle, pa ti govoriš engleski? — po drugi put se začudi Ralf.

— A gde si, molim te, naučio tu mudrost?

—Kod nas, u Adis Abebi. Tamo ima škola u kojoj se uči engleski... U Adis Abebi!

—Da, da, to je negde u Africi! Vidiš, stari, ja nikad ne volim da učim neki strani jezik. Dovoljno muke imam i sa svojim rođenim! Ali ponekad čoveku dođe nezgodno kada gleda u nekog kao tele, a ne može ništa da mu kaže! A gde ti dođe ta Adis Abeba?

Keit je pažljivo počeo da govori, polako otvarajući usta, i verovatno je hteo da ga njegov novi drug dobro razume.

—Adis Abeba... to je Etiopija. Znaš gde je Etiopija? Levo Sudan, desno Indijski okean, napred Crveno more, pozadi Kenija. Razumeš?

—Svakako Nije mi baš sve jasno, ali uglavnom razumem. A jesu li kod tebe svi tako crni?

Keit veselo mahnu glavom:

—O, da! Ima i belih, vrlo malo. Ostali su crni.

Ralf sede na svoju postelju i prekrsti noge na njoj.

—Ima i kod nas crnaca, ali oni nisu takvi kao ti. Znaš li odakle sam ja?

—Znam, ti si iz Australije. Čuo sam kada su te prozvali.

—Jeste, dobro si čuo. Grad Edelejd, Južna Australija.... Nego, kako se tebi svideo ovaj polazak? Zar nije sve zajedno bilo strašno glupo? Kako su samo devojčice bile smešne u tim odelima! Uopšte, zar ne nalaziš da su sve devojčice velike ćurke?

Keit obori oči i skromno odgovori:

—Oh, gospođice vrlo lepo izgledaju u mornarskim odelima...

—Koje gospođice? — zainteresova se Ralf Barni.

—Pa ove gospođice, koje putuju sa nama.

—Misliš li ti na ove devojčice?

—Jeste ...

—Pa kakve su to „gospođice“? — nasmeja se Ralf. — Jesu li svi u Adis Abebi tako fini i učtivi?

On zadiže pokrivač i jednim skokom zavuče se ispod njega. I Keit to učini, samo bez skakanja.

—Ne znam kako izgleda kod tebe — nastavi Ralf, i poče prezrivo da krivi celo lice. — Ali kod nas devojčice jedino brinu kakvu će mašnu staviti na kosu ... Ili da li žuta kecelja ide uz plavu haljinu!

Keit morade da se složi s tim:

—I kod nas devojčice mnogo paze na te stvari. Naročito mnogo vole minđuše i narukvice... i dugo ih biraju kod trgovca.

—Eto, jesam li rekao da su sve iste! Dobro je, momče, vidim unapred: slagaćemo se nas dvojica. Ja svakog mogu da podnesem, sem onog ko hvali devojčice preda mnom... I ko mi nabija na nos kako su vrednije, mirnije od nas, kako bolje uče, i još tako nešto.

Sve ostalo mogu da trpim, samo to ne! Moje ime je Barni, Ralf Barni. Možeš me zvati Ralf, ako hoćeš! Keit se ozbiljno pridiže u postelji, klimnu glavom i reče:

—Neobično mi je milo. Ja se zovem Keit Danuba.

—I meni je milo, Keite.

Dva dečaka su se nagnula iz svojih postelja i ozbiljno se rukovala. Ali tada su čuli korake u hodniku pred kabinama, i brzo su navukli pokrivače do brade. Vrata su se otvorila, unutra su ušli nos i naočari gospođice Rips, koja je pažljivo pogledala obe postelje i rekla iz basa:

—Prijatno spavanje i laku noć!

Posle toga je ugasila svetlost i otišla.

Neobično je izgledao hodnik ispred putničkih kabina. Zapravo, ne sam hodnik, već vrata na kabinama. Na svakim vratima bile su pričvršćene po dve zastavice. Tu se moglo naći raznih trobojnica, zvezda, pruga, neobičnih znakova i neobičnih boja. Iza svake dve zastavice nalazila su se po dva deteta, i u ovo vreme verovatno su već spavala.

Ali to je samo — verovatno. Jer, na primer, iz one kabine čuje se sasvim jasno razgovor.

—Gle, molim te, zaista ne može da se otvori! —čudio se Marsel Dezir, uzalud pokušavajući da otvori mali okrugli prozor kabine.

Njegov sobni drug, Tore Alsen, slegnuo je ramenima.

—Ne otvara se! Ne može da se otvori! Razumeš?— objašnjavao je Marsel, pokazujući rukama kao da otvara prozor.

Tore je klimnuo glavom, i počeo da govori nešto brzo na svom neobičnom jeziku. Marsel ga je slušao nekoliko trenutaka vrlo pažljivo, a onda utvrdi sa žaljenjem:

—Ništa ti to ne vredi, ja te uopšte ne razumem!A, sad znam šta hooeš da mi kažeš! Misliš da su prozorenamereno „zašrafili" zbog nas? I to je moguće. Ali to nema smisla, kao da smo mi tako mali pa da ne znamo kako se postupa sa prozorima!

Obojica su napustila bezuspešan posao, i zajednički sela na Toreovu postelju. Bili su u mraku, jer je „prijatno spavanje i laku noe" gospođice Rips već prošlo kroz njihovu kabinu. Marsel je osetio potrebu da pronade neki način za sporazumevanje sa svojim sobnim drugom. Zato je prvi počeo, ali sa pogrešnog kraja.

—Ja... Francuska ... Francuska, znaš?

Tore je zaista razumeo ime zemlje:

—Francuska! — a onda je upravio prst na Marsela —Ja?

—Ama, ne! — uzviknuo je Marsel. — Nije „ja" moje ime! Marsel! Marsel, Francuska!

Sada je nesporazum bio potpuno otklonjen. Zato je dečak sa Islanda bio siguran da će ga dečak iz Francuske tačno razumeti.

—Tore... Tore, Island. Tore, Island.

O, znam! Island, foke, beli medvedi... Sjajno, Tore! šteta što ne znamo bar jedan zajednički jezik ... Do you speak english?*(Na engleskom: Govoriš li engleski?)

Tore je odmahnuo glavom, a onda je počeo nešto da broji na prste. Ali šta, bilo je nemoguće odgonetnuti.

Za to vreme kapetan Rul ispijao je u svojoj kabini „po čašicu" sa doktorom Vilarom. To „po čašicu" bilo je kod odraslih nešto kao pranje zuba pred spavanje. Doktor je bio zadovoljan proteklim danom i polaskom iz londonskog pristaništa, i zato je oduševljeno cmoktao ustima.

—Divna deca! I sva su tako zdrava! Mislim da njima uopšte neće biti potreban lekar na putu.

Kapetan nikako nije mogao da shvati zbog čega svi nalaze da su ta deca „divna“, ali to nije rekao doktoru. Nije hteo da ga uvredi. Ali se od sveg srca pridružio doktorovoj nadi — samo bi mu trebalo još neko bolesno dete na brodu! Nadajmo se da su svi zaista zdravi.

—Ali, dragi doktore, malo će teže biti sa onom go spođom iz kabine broj 16! Uopšte ne razumem šta je trebalo „Međunarodnom parobrodskom“ da mi natovari još tih pet putnika na vrat!

Ni doktor to nije razumeo, pa su se složili da i velika parobrodskaa društva znaju da naprave poneku glupost.

—A što se tiče te gospođe iz kabine broj 16, te gospođe Hemond, tu budite bez brige, kapetane! — reče doktor Vilar. — Ona je bogata, i zato može sebi da dopusti da bude malo luckasta.

Ubeđena je da nema te bolesti na Zemljinoj kugli od koje ona ne boluje! U stvari, nije joj ništa, zdrava je kako se samo poželeći

može ... Uobraženi bolesnik! Eto, večeras je tražila od mene neko sredstvo za spavanje. Kaže da pati od nesanice. I dao sam joj, šta mislite kakvo sredstvo? Aspirin, najobičniji aspirin! Otišla je zadovoljna, i sada spava „sve u šesnaest“!

Dva čoveka se nasmejaše i kucnuše čašama.

—Preпустите samo gospođu Hemond meni! — dodade doktor.

— Ja ću je *lečiti*... A kakvi su vam ostali putnici?

—Odakle znam kakvi su? U kabini broj 17 nalazi se neki belgijski slikar sa kćerkom, gospodin Anri de-Moare...

— On kaže da njegovo ime treba pisati sa jednom crticom. Prvo napišete „Anri“, pa „de“, zatim stavite crticu i dopišete „Moare“. U broju 18 nalaze se dva gospodina, nekakvi trgovci...

—Da, da! Znači, svih petoro putnika su prilično bogati ljudi, koji sebi mogu dozvoliti ovu malu šetnju po Atlantskom okeanu. Pa kad je tako, onda nije potrebno da se mnogo brinemo oko njih! U vaše zdravlje, kapetane!

—U vaše zdravlje, doktore!

Ujutru je na palubu prvi izleteo gospodin Anri de-Moare. (Vidite, i ja pišem njegovo ime sa tom crticom! Slikari su velika zlopamtila, i njima se ne treba zamerati!)

Protrljao je bunovne i kratkovide oči, brzo natakao cviker na nos i čupnuo svoju tanku, jareću bradicu. Zatim je naglo počeo mahati rukama naprednazad, i uz to je komandovao samom sebi:

—Jedan, dva, jedan, dva! Leva, dva, desna, dva!

Krmanoš ga je začuđeno posmatrao iza staklene pregrade svoje kabine. Ali zamalo nije ispustio točak krme od čuđenja kada je gospodin Anri de-Moare počeo da hoda na rukama! Lepo — glava dole, noge u vazduhu, pa na rukama gore-dole! Radio je to sasvim ozbiljno, i sve bi se po svoj prilici lepo završilo da nije jedan veći talas baš tog trenutka zaljuljao „Plavu pticu“. Slikar-gimnastičar pružio se koliko je dug po palubi, i ja mislim da mu je tada bilo potpuno svejedno da li će neko pisati njegovo ime sa crticom ili bez nje. Ali odmah je hitro skočio na noge, pipnuo leđa i sasvim ozbiljno zapitao samog sebe:

—Da li je svaka brodska paluba ovako tvrda?

Zatim je otrčao u unutrašnjost broda i odatle se vratio pre no što je prošao jedan minut. Bio je natovaren čudnim priborom. Brzo je postavio drvene slikarske nogare, stavio preko njih neko uramljeno i razapeto platno, i... nećete mi verovati, počeo da slika! Krmanoš je osenio potrebu da nekom dovikne:

—Pa je li ovaj čovek lud? Šta može da slika kada brod stalno plovi, i stalno se menja izgled?

Ali krmanoš se varao. Gospodin Anri de-Moare nije obraćao pažnju na izgled, jer nije počinjao nikakvu novu sliku. On je samo produžio da radi na portretu neke jako stare i dostojanstvene gospođe, koja je imala mnogo sedih uvojaka oko glave i bogatu haljinu na sebi. Naravno, svi znamo da se paluba uvek pomalo ljulja, i da je to najnezgodnije mesto na svetu za slikanje.

Ali ovaj čudni slikar nije hteo da zna za ljuljanje. Tvrdoglavo je vukao svojim četkicama preko platna, i ponekad bi se odmakao, osmotrio sliku, i uzviknuo:

— Sjajno! Izvanredno! Divno!

To je jedna sitna ljudska slabost — diviti se onom što sami stvorimo. Ali to je i vrlo krupna slabost ako to činimo naglas. Samo, ne zaboravljajte: gospodin de-Moare bio je sav na svoju ruku, i radio je uvek onako kako se njemu dopada. Uostalom, imao je pomalo pravo da se divi — stara gospođa gledala je sa platna u njega kao živa, a bila je malo namrštena i svakog časa mogla je da progovori. Da je progovorila, rekla bi bez sumnje ovu rečenicu:

—Budite skromniji i prestanite sa hvalisanjem, gospodine Crtico!

Slikar je ponovo prevukao četkicom preko gospođinog okovratnika, a onda je osetio da mu neko stoji iza leđa. Okrenuo se brzo, kao na vrhu igle, i video je da se nije prevario. Tu su zaista stajali Ralf, Keit i Milan, zagledani u staru gospođu na platnu.

—Ah, naši dragi poznavaoци zemljopisa... ili geografije, kako se to inače kaže! Dan i noć čovečanstva! Crno i belo, belo i crno! Milo mi je, mlada gospodo, neverovatno mi je milo što ste mi ukazali čast da pogledate moju sliku! Verujte da iščezavam koliko mi je milo!

Ni sada se nemojte čuditi — slikar je imao običaj da govori nerazumljivim rečima i da viče, a niko sem njega nije znao šta znače te njegove nerazumljive reči. Tri dečaka nisu mogla da se odluče kako da odgovore na ovako čudan pozdrav. Naročito Milan, koji slikara nije razumeo, jer je ovaj vikao na engleskom, a Milan je od stranih jezika govorio samo francuski. Zato je sada začuđeno gledao u malog i tankog gospodina, razmišljajući: da li se ovaj ljuti na njih, kad toliko viče, i zašto se ljuti kad mu ništa nisu učinili. Najzad se Keit snađe i učtivo odgovori slikaru:

—Dobro jutro, gospodine. Kako ste?

—Izvanredno, gospodine grofe, izvanredno! Pogledajte samo kakvo je ovo jutro... ko se ne bi osećao izvanredno, kad je ovakvo jutro! Zar nije tako, poštovani gospodine grofe?

Šta biste vi uradili kada bi vas neko od odraslih oslovio sa „gospodine grofe“? Da vam je koža crna, bela, žuta ili mrka — vi biste pre svega pocrveneli. To se dogodilo i sa Keitom. Ali Ralf, njegov sobni drug, priskoči mu u pomoć:

—Keit nije nikakav grof, gospodine. On je iz Etiopije.

—O! O! O! — triput uzviknu neobični slikar. — Gospodin grof je našao zastupnika u vašoj ekselenciji, milorde? Odlično! Priznajem, ovo je odlično!

Dečaci više nisu znali kako da se sporazumevaju sa gospodinom de-Moareom. Pogledali su Milana, a on je isto tako bespomoćno pogledao njih. Sada je bio uveren da slikaru nešto nije pravo, i mučio se da pronade način na koji bi mu objasnio da oni nisu dirali ni sliku, ni četkice ni boje, jer ih dosad nisu ni videli. A slikar je dalje govorio, nastavivši sa radom na gospodinom okovratniku.

—Dakle, milorde... šta vi mislite o ovoj slici, o ovoj divnoj i neuporedivoj sličici? Nije li ovo najlepša slika koju ste videli u toku svog dugogodišnjeg života? Šta mislite o ovoj senci, milorde? A vi, dragi grofe? Zar ne želite da je otkupite, ne senku, već celu sliku... za svoj privatni muzej? Jer, vi svakako imate svoj privatni muzej, zar ne? Uostalm, kazaću vam nešto u poverenju. Ova bakica, kad je završim, sahraniće zauvek sve te Rembrante, Rubense, i ostale čija imena počinju na „r“... I druge čija imena počinju svim mogućim slovima!

Dok je slikar ovako pričao bez predaha, na palubu je izašao još jedan dečak. Bio je visok i proteglio se koliko je mogao, a zatim je izvadio naočare iz džepa i stavio ih. Pogledao je kroz njih slikara i trojicu ranoranilaca i otišao do njih. Baš tada se slikar ponovo okrenuo prema deci.

—Milorde, grofe, i vi, ćutljiva ekselencijo! Dozvolite mi jedno uvredljivo pitanje, uvredljivo po vaše znanje... da li vi uopšte znate ko su bili Rembrant, Rubens i ostali na „r“? Dok je to pitao, njegova jareća bradica veselo je podrhtavala.

—Ho, ho! Pretpostavljao sam da ne znate! Oprostite mi što se

moja pretpostavka obistinila! Ho, ho!

Visoki dečak s naočarima uvređeno se umeša u razgovor:

—Kada bi neko bio tako ljubazan da me predstavi gospodinu, ja bih mu odgovorio ko su bili Rembrant, Rubens i ostali.

Slikar odskoči kao lopta od gume i začuđeno povika:

—Evo živog pravilnika o ponašanju! Sjajno, bogami! Hajdete, neka neko bude tako ljubazan, i neka nas upozna! Molim vas, milorde... na kolenima vas preklinjem, upoznajte me sa njegovim visočanstvom!

„Milord" Ralf Barni nađe se u neugodnom položaju. On bi vrlo rado ispunio obostranu želju, ali kako — kada uopšte nije znao imena onih koje treba da upozna? Zato obojicu zamoli da mu kažu svoja imena i prezimena, i onda vrlo ozbiljno pristupi svečanom obredu upoznavanja:

—Gospodin Anri de-Moare ...

—Sa crticom, obavezno sa crticom! — ubaci slikar.

—Gospodin Anri de-Moare, slikar iz Brisela u Belgiji. Gospodin Aleksander Milpatrik, učenik „Ragbi koledža" u Engleskoj.

—Ja sam ushićen, vaše visočanstvo! Ja sam ushićen ovim poznanstvom! — nastrani slikar dugo je tresao ruku malom Englezu.

A ovaj ga je sasvim hladno posmatrao kroz svoje naočari, i onda se isprsi:

—Sada dozvolite da vam odgovorim, gospodine. Rembrant van Rijn bio je holandski slikar, i živeo je od 1606. do 1669. godine. A Peter Paul Rubens, takođe slikar, živeo je nešto ranije ... od 1577. do 1640. godine.

Slikar, od čuđenja, sede na jednu platnenu stolicu za odmaranje. Skide cviker i zapita, trepćući na dečaka:

—Gde ste to čuli, mladi čoveče? Malo je neobično za vaše godine da i to znate ... Vi ste me iznenadili!

Alek Milpatrik dostojanstveno klimnu glavom.

—Razumljivo! Ljude uvek više iznenađuje znanje od neznanja!

Izrekavši ovu veliku misao glasom nekog drvenog filozofa, on se isto tako dostojanstveno udalji.

Slikar je samo mogao da slegne ramenima, a i dečaci su to učinili. Najzad se Milan osmeli i promuca na francuskom:

—Da li vam je dobro, gospodine? Možemo li nešto da učinimo za vas?

Gospodin de-Moare poskoči sa stolice kao da ga je neko bocnuo iglom i poče da mrmlja takođe na francuskom, koji mu je u stvari bio maternji jezik:

—Naravno da mi je dobro! Dobio sam rashlađujući tuš od onog dečaka... Više nikog neću pitati ko su bili slikari na „r“!

Život na brodu počeo je, kako se to kaže, da se budi. To je svako najbolje mogao da vidi kada je glavni kuvar Mek pripasao svoju kecelju. Zanimljivo je: kada bi taj isti kuvar Mek stao pored broskog dimnjaka, dimnjak bi izgledao malo manji nego obično. Prirodno, to je bila samo varka očiju. Ali Mekova visina nije bila varka — imao je skoro sedam stopa! Jer, Mek je voleo da računa svoju visinu na stope, kao Amerikanci, mada nije bio Amerikanac. Činilo mu se da mnogo više izgleda kada neko kaže: Mek ima dve stotine i četiri santimetra, nego jednostavno: Mek ima skoro sedam stopa. Da li je imao pravo, o tome nećemo raspravljati (ali zapamtite, te dve mere su skoro iste!).

Važno je da je kuvar Mek bio najviši i najsnažniji čovek na brodu.

Sada je opasao kecelju i nasmešio se na Ralfa i Aleka, koji su prolazili pored vrata kuhinje.

—Jeste li gladni, mladići? Glupo pitam, je li... naravno, gladni ste! Pričekajte još jedno petnaest minuta, i dobićete takav doručak da lepši niste mogli ni sanjati! Hajdete malo u šetnju, dok vam stari Mek ne pripremi jelo. Kao iz „Hiljadu i jedne noći"! Dečaci produžiše da šetaju po palubi.

—Odakle si znao za one, za onu dvojicu... no, one slikare na „r"?— zapita Ralf.

Alek se osmehnu jednim krajem usta.

—Moj otac je profesor na „Ragbi-koledžu", znaš. Predaje baš tu stvar, istoriju umetnosti! — Alek je rekao doslovno tako, kao neki odrastao čovek: „moj otac", a ne „moj tata".

—E, onda je tebi lako! — složi se Ralf. — Moj stari gaji konje, i strašno bi se začudio da sam ga pitao za tako nešto!

—Kako to ... gaji konje? — zainteresova se Alek.

—Lepo, trkaće konje! I druge, ako su dobre pasmine ... Ergela mog starog je najbolja zapadno od Flindersove planine! — izjavi Ralf vrlo ponosno. — Možeš da pitaš koga god hoćeš u Južnoj Australiji: kakvi su konji Džordža Barnija! Na časnu reč, najbolji! Samo, sada me je stari oterao sa pustara i namestio u Ede-lejd da učim školu. Ne smem ni da privirim u ergelu! Sedim u Edelejdu i bubam, žalibože i vremena i para koje daje za mene! Ja ću i tako gajiti konje, kao moj stari, pa šta će mi onda sve te zavrzlake? Zar nije tako?

Alek sleže ramenima:

—Pa... ako se gleda na tu stvar s tvog gledišta, onda si u pravu.

Ali, inače, ne bih se mogao složiti s tobom.

—Zašto? Znaš li ti šta ću da uradim jednog dana, kad porastem? Onom konju koga najviše budem mrzeo daću ime „Decimalni razlomak“!

Nasmejaše se, a Alek čak izvadi beležnicu i zapisa Ralfove reči.

—Ovo treba zapamtiti! Konj koji će dobiti ime „Decimalni razlomak“ ... Ispričaću o tome gospodinu Arksmauntu, to je naš profesor matematike na „Ragbi-koledžu“. Taj će samo da zine! Još neko vreme su posmatrali jutarnje sunce, a onda zvono pozva putnike da se pripreme za doručak.

— Ne volim dugo spavanje ujutru! — reče Alek. — A ti?

Ralf izjavi da ni on ne voli, ali odmah proširi tu izjavu:

— Naravno, to važi samo za vreme raspusta! Dok traje škola, onda mi je, priznajem, prilično teško da poranim.

Iskrenost nateruje i druge da budu iskreni. Zato i Alek potvrdi da rano ustajanje vredi samo za vreme raspusta. Posle toga uputiše se u trpezariju, da tamo sačekaju ostale i da oprobaju Mekove tvorevine — bolje od onih iz „Hiljadu i jedne noći“.

Kada je zvono zagalamilo, gospođa Hemond se probudila sa užasnom glavoboljom. Sela je u postelji i gnječila svoje čelo, tiho ječeći.

„Mora biti da je ono neki suviše jak lek protiv nesаницe, koji mi je sinoć dao doktor Vilar!“ mislila je. I strašno bi se razgoropadila da je saznala kakav je to lek bio. Jedan obični, nedužni aspirin. Gospođa Hemond, posle dužeg razmišljanja, odluči da još malo nastavi sa spavanjem.

Ali to je zaista bilo nemoguće. Po hodniku je sve treštalo od dečje trke, od trčanja njihovih nogu i uzvika. Deca su bila zdrava i

gladna, i žurila su u trpezariju. Gospođa Hemond je osećala kako joj se od ljutine krv penje u glavu. Trpela je izvesno vreme, stežući pesnice, a onda je iskočila iz postelje. Poletela je, onako u spavaćici, na vrata.

U hodniku naiđe na jednog dečaka koji je trčao, pa se razdera na njega:

— šta ovo znači? Zar ne možeš malo tiše da prolaziš pored jedne *bolesničke* sobe? Ovde je savršeno nemoguće spavati i biti bolestan! Ovde je nemoguće živeti! I onda zalupi vratima, da se ceo hodnik zatresao.

Dečak, a to je bio Marsel, hteo je da ode „navrh prstiju“. Ali se prisetio da će i ostali prolaziti isto tako bučno, i da će uznemiravati *bolesnicu* u kabini. Zato se postavio pred vrata gospođe Hemond i već izdaleka mahao rukama na svakog ko bi naišao.

—Pst! Tiše ... Ovde jedna bolesna, debela gospođa hoće da spava! Ps-s-s-st!

Kada su naišli Alek i Ralf, i kada su saslušali njegovu obaveštenje, Alek ga zapita:

—Misliš li ti celog dana da stojiš pred tim vratima? čoveče, nemoj biti lud! To se ne isplati.

On istrže jedan list iz svoje dragocene beležnice i napisa nešto na njemu. Zatim taj list zakači na vrata gospođe Hemond, i trojica dečaka sasvim tiho odoše na doručak.

Alek se nije mnogo mučio da smisli šta bi napisao. Stavio je, jednostavno, celo Marselovo obaveštenje na hartiju. I tako je sa vrata gledala u prolaznike stroga opomena:

„Tišina! Jedna debela, bolesna gospođa hoće da spava! Pst!“

Kako je gospođa Hemond ubrzo ipak odlučila da ustane i da

ode u trpezariju, verujem da ju je vrlo *prijatno* iznenadila ova zaista retka i lepa pažnja.

POGLAVLJE PETO

DOGAĐAJI NA VIDIKU

Strahovito vruć letnji dan legao je na veliki okean. U takve dane oseća se zapara čak i na brodu koji plovi punom brzinom. Podnevni časovi postaju naročito neizdržljivi. Tada stariji obično odlaze u svoje kabine, pažljivo zagledaju nije li se neka muva zavukla unutra, puštaju ventilatore u rad i pokušavaju da zaspe. To im redovno ne polazi za rukom, i onda sede na posteljama znojavi i, proklinjući žegu, ispijaju velike količine limunade. Od limunade se još više znoje i postaju još mrzovoljniji. Mislim da je to najopasnije vreme u toku čitavog dana. Odrasli su tada besni na vrućinu, i nemaju nimalo volje za razgovore, kao ni za slušanje tuđih pričanja.

To pravilo nije važno za gospođu Hemond. Ona je baš u te vruće sate dobijala neku posebnu volju za razgovor, postajala je naročito razgovorna, i uvek bi joj tada padalo na pamet da nekom priča istoriju svih svojih izmišljenih bolesti. Razumljivo je da o bolestima treba pričati lekaru, ali doktor Vilar uspeo je da srećno umakne ovoj opasnosti, i ona je morala da potraži druge slušaoce. Njene žrtve bila su ovog puta dva nesrećna dečaka: Roni iz Amerike i Osman iz Egipta. Slučajno su naleteli na gospođu Hemond u brodskom salonu, i više nisu mogli da se izvuku iz njenih ruku. Uostalom, da je trebalo samo slušati pričanje gospođe Hemond, verujem da bi dečaci nekako izdržali do kraja.

Ali, na žalost, ona je tražila da i njih dvojica govore — makar nekoliko reči, samo da razgovaraju s njom. Počela je ovako:

—Mladići, da li ste negde videli doktora Vilara?

—Ne, gospođo! — odgovorio je Roni.

—Da nisam ja tebe oterala jutros ispred mojih vrata? — gospođa Hemond je sumnjičavo odmerila crnpuurstog Osmana. Ona je, naime, celog dana ispitivala ko joj je ostavio onu ljubaznu poruku na vratima.

—Ne, gospođo, mene niste oterali.

—Oh, kad bih mogla da pronađem doktora! Glava mi puca od bolova! šta vi mislite, možda je to zapaljenje sinusa?

Dečaci se zgledaše. Oni nisu ništa mislili, tim pre što još nisu znali šta su to sinusi. Roni se najzad osmeli da je zapita o tome.

—Bolje što ne znaš! — uzviknu gospođa Hemond. — Nikome ne bih poželela da nešto sazna o sinusima!

—To kaže i moj brat! — potvrdi Osman. — Moj brat se takođe žali na sinuse. Kaže da je to najgroznija stvar na svetu...

—Znači, i tvoj brat boluje od sinusa?

—O, ne, gospođo! — odgovori Osman, malo začuđen. — Moj brat ne boluje, on uopšte nije bolestan. Sada završava školu u Kairu... i uvek priča da *će* ga sinusi sahraniti na maturi! Sigurno je već dobio svedočanstvo...

Gospođa Hemond se veselo nasmeja, kao da joj glava nije „pucala od bolova". I pošto su ova dvojica bili dobro vaspitani dečaci, pa im još nije padalo na pamet da pobjegnu, ona ih posadi pored sebe. I poče da im priča istoriju svojih devet, od lekara ustanovljenih bolesti. I istoriju druge tri, koje joj lekari nisu priznavali, ali za koje je ona znala i bez lekara.

Jedna mlada devojkica provukla se baš kroz salon, i to je učinila

savršeno nečujno. Ne verujem da je tako postupala iz pažnje prema pričanju gospođe Hemond.

Pre će biti da se bojala da će, ako bude primećena, i nju uvrstiti u malobrojnu slušalačku publiku. A ona to nije želela, jer je dobro poznavala takve beskonačne pričalice kakva je bila i gospođa Hemond. Mlada devojka se zvala Lidija. Možemo dodati i to da je Lidija imala bistre zelene oči i da je bila ćerka gospodina Anri de-Moarea.

Pošto je srećno umakla ovoj opasnosti, ona u hodniku nalete pravo na hladnokrvnog poručnika Kristijana. Šta možete, oboje su gledali u pravcu suprotnom od onog u kome su išli, i zato je njihov susret ispao vrlo snažan, kao i svaki sudar. Istovremeno je hodnikom odjeknuo nečiji smeh.

Poručnik i gospođica Lidija zbunjeno pogledaše levo i desno, ali u hodniku nije bilo nikoga. Tek tada se prisetiše svog sudara.

—Oh, oprostite, gospodine poručniče ... — promuca ona i pocrvene.

—Nije to ništa! — spremno je odgovorio poručnik, ali se vrlo brižljivo raspitivao nije li se ona udarila prilikom tog naleta.

Kako je raspitivanje trajalo malo duže, otišli su zajedno

hodnikom i nikako nisu prekidali razgovor.

U Marselovoj kabini ponovo odjeknu smeh. Nekoliko dečaka odmače se od vrata i od ključaonice.

—Jesam li vam rekao da poručnik nju čeka? — veselo upita Marsel.

—Zar je to bilo teško pogoditi? — Ralf s potcenjivanjem odmahnu rukom. — Primetio sam ja odavno i ko nije primetio da poručnik nekako čudno zagleda tu devojkicu!

—Da, ali danas je nešto naročito! Čekao je u hodniku otkad je predao dežurstvo ... Izgleda, znao je da ona mora tuda proći.

Alek ustade sa stolice i namršti se:

—Ne znam kako ko gleda na tu stvar, ali ja neodobravam da se viri kroz ključaonicu! Razumete li, momci?

—Gle, molim te, a zašto? — začudi se Hajim. — Misliš da to nije pristojno?

—Nije reč o pristojnosti, mladiću! — značajno primeti Alek. — Ne volim da učestvujem u tuđim *romanima*, čak ni kao posmatrač. Zapamti šta kaže Šeli: „Pusti čoveka da sam doživi svoju sreću ili svoj jad ako ne traži tvoju pomoć ...”

Hajim raširi krupne, bademaste oči i začuta, poražen tim stihom i Alekovim glasom, koji je zvučao strašno učeno. Tada se prvi put umeša u razgovor žuti dečkić iz Nankinga, sa neobičnim imenom Ho-Lung-Kao. On je imao običaj da govori vrlo tiho, a time je naterivao sve oko sebe da začute, jer ga inače ne bi mogli čuti!

—Dozvolite mi da kažem šta ja mislim ... Alek je, ako se ne varam, u pravu. Ima kod nas jedna poslovice koja kaže: ko meša svoj posao sa tuđim poslom zaslužuje da izgubi oba posla.

Svi su očekivali da će još nešto reći, nešto isto tako polako i svečano. Ali mali Kinez se povukao u ugao, i ostao je tamo oborenih očiju i prekrštenih ruku. On je rekao šta je hteo da kaže. Alek odmah iskoristi ovu neočekivanu podršku i poče da odobrava:

—Evo vam jednog pametnog čoveka! Čuli ste šta je kazao? — onda priđe žutom dečaku i dostojanstveno mu pruži ruku. — Drago mi je što vidim da se slažeš sa mnom. Mogu li da znam tvoje ime?

—Ho-Lung-Kao! — reče ovaj i prihvati ruku.

—Nemaš ništa protiv da ti malo skratimo ime? Recimo, da te zovemo samo ... Lung?

—Ne... ako vam je tako lakše da zapamtite.

—Dobro, Lung. Vidiš, ta vaša poslovice slična je onom što kaže naš pesnik Šeli...

Antonjin Čížek, sav okrugao i rumen, đavolasto žmirnu sitnim očima:

—Ostavi ti tog... Šelija! Neka on priča šta hoće. A mislim da bi i ti drukčije pričao da je pored ključaonice bilo mesta za još jednog. Za tebe!

—Dok su se dečaci smejali, Ralf pogleda kroz mali, zatvoreni prozorčić i dobaci im:

—Pa šta? I da je bilo mesta, ne bi imao šta da vidi. Poručnik je naleteo na tu devojkicu, posle su zajedno otišli i ništa više! Postaje pomalo dosadno na ovom brodu...

A kroz prozor se videlo samo more, i ništa drugo.

Doktor Vilar pogleda sa očajanjem veliku čašu, punu limunade, i uzdahnu sasvim duboko:

—Znači, gubim konja? Ne može nikako drukčije, a?

Položaj na šahovskoj tabli bio je zaista strašan. Naravno, strašan po doktora. Milan, koji je sedeo sa druge strane stola, pobeđnički sevnu očima i skide crnog konja sa table. Doktor se pomiri sa sudbinom i ispi pola čaše limunade. Onda, mršteći se, povuče sledeći potez.

—Gospodine doktore, ako to povučete... dobićete mat u dva poteza! — uzviknu Milan. Mogao je to i da prećuti. Time bi olakšao sebi pobedu. Ali nije želeo da suviše lako pobeđuje, naročito ne doktora.

Ovaj trže svoju figuru nazad, kao da se opekao.

—Gde je mat u dva poteza? Gde ti vidiš mat u dva poteza?

Milan se obešenjački smeškao i nije hteo da pokaže gde bi bio mat. Toliko velikodušan, naravno, nije mogao da bude. Dovoljno je što je već jednom upozorio doktora. Doktor je duvao sebi pod košulju i odigrao nešto drugo.

—E, onda... evo vam mat u ovom potezu! — reče Milan i, na ogromno doktorovo čuđenje — zaista je bio mat čist i neotklonjiv.

Doktor se gundajući češkao po čelu i razmišljao da li вреди dalje igrati šah ako čovek izgubi šest partija uzastopce. I to od jednog desetogodišnjeg dečaka! Dok se on rešavao, Milan je ožalošćeno gledao u tablu.

—Nećete više da igramo? Još samo jednu, dragi doktore! Ja ću igrati bez kraljice i bez oba topa!

Doktor se priseti da je potrebno ugađati deci, da im treba ovo putovanje učiniti što prijatnijim. Zato hrabro krenu dalje — u nove poraze. Posle desete izgubljene partije, doktor odluči da izmeri sebi temperaturu. Možda je to bila posledica vrućine, koju ni ventilatori nisu mogli da smanje. A možda je doktor samo

tražio neki častan razlog za napuštanje bojnog polja.

Na vreme je otišao. U kabinu su uleteli Ralf i Hajim, a odmah za njima i Marsel.

—Slušaj, mali! — doviknu Marsel Milanu. — Ti znaš one telegrafske znakove, Morzeovu azbuku?

—Znam, a zašto?

—Šta kaže, da li zna? — žurio je nestrpljivi Ralf.

—Kaže da zna ...

—Onda, dosta pričanja! Brzo, dečaci!

Marsel uhvati za rukav zapanjenog Milana i odvuče ga za Ralfom i Hajimom, koji su već odmicali kroz hodnik. Pred vratima jedne kabine čekao ih je Alek. On ocenjivački odmeri Milana i brzo zapita:

—Znaš li Morzeovu azbuku?

—Zna. Ali ne zna engleski! — prošaputa Marsel. — Ja prevodim sa francuskog.

—Ne menja stvar! Napred!

Ušli su u kabinu bez kucanja. To je bila kabina za devojčice, i ovog časa bile su sve tri unutra: belokosa Ula, crnokosa Mahraba i vižljasta Đina. Devojčice su širom otvorile oči i usta kada su videle ovu neočekivanu posetu, koja je ličila na gusarski upad u protivnički brod. Njima se poseta morala učiniti strašno nepristojnom, jer je Alek odmah osetio sav njihov nemi prekor i protest. On se lako pokloni i reče oštrim šapatom:

—Molim za oprostaj što smo ušli bez kucanja! Ali stvar je neobično hitna i ne trpi odlaganje i ceremoni je ... Marsel, Milan!

Dva imenovana dečaka, na veliki užas Ulin, uspuzaše se na

njenu postelju i priljubiše uši uz zid kabine. Sve tri devojčice zgledale su se, i prosto nisu znale šta da učine sa ovim drskim prepadnicima, koji se u njihovoj kabini ponašaju slobodnije nego u svojoj. Alek je seo na jedan kraj stola i držao pripremljenu beležnicu i olovku. Ralf je čučnuo pored postelje, na kojoj su ležali Marsel i Milan, pribijajući glave uz zid. Hajim je virio kroz ključaonicu na vratima kabine. On je, očigledno, čuvao stražu.

Devojčice su zaključile da je bolje ne mešati se u rad ovog čudnog i svakako — opasnog društva.

Marsel je pitao, jedva pokrećući ustima:

—Čuješ li?

Milan potvrdi glavom i reče:

—„N“!

—„N“! — ponovi uzbuđeni Marsel. Ralf okrenu glavu i šapnu prema stolu:

—„N“!

Alek brzo zapisa slovo, ali je odmah kroz troja usta stiglo do njega sledeće: „I“. Posle njega došlo je „K“, pa „O“ i „G“.

—NIKOG!— složi Alek slova. — Ti tajanstveni putnici govore engleski!

Ali pristizala su nova slova, i on ih je marljivo zapisivao, ostavljajući odgonetanje za kasnije. Devojčice nisu mogle da izdrže ovu nepomičnost, i u jednom trenutku se pokrenuše. Pet glava okrenulo se prema njima i ljutito zašištalos:

—Ps-s-s-st!

Ova neobična situacija trajala je još dobrih petnaest minuta, a onda su vrata na susednoj kabini lupnula, i počeo je glasan razgovor. Dečaci se pogledaše, a Alek ustade sa stola:

— Mislim da je zasad eela stvar završena! Završena i prilično

jasna. Hajdemo nekud da saberemo utiske!

Nezvani gosti pripremiše se za odlazak. Marsel dobaci devojčicama, pravdajući sebe i svoje drugove:

—Naravno, malo smo vam pokvarili postelju... Možemo i da je namestimo, ako baš želite!

Alek ga zaustavi:

—Ni govora o tome! Prvo, mi nemamo toliko vremena. A drugo, to je ženski posao, nameštanje postelja. Tu treba odstupati od pravila. Naše zajedničko poštovanje, gospođice!

A Ralf priđe zanemelim devojčicama i strogo im kaza:

—Ovo što ste videle... niste videle! Savetujem vam da nikom ne pričate, jer će inače biti svašta! Za pamtite, ja nisam mlinar i neću dvaput da ponavljam to što sam vam rekao. Mislim da smo se razumeli!

Pet dečaka je iščezlo isto onako neočekivano kao što je i upalo ovamo. Devojčice su još jedan trenutak stajale kao ošamućene, a onda pojuriše na Ulinu postelju i počеше da osluškuju. Sišle su razočarane sa postelje: iz druge kabine nisu baš ništa čule, i zato napustiše zanimljivi zid. Sada je trebalo da poprave postelju, i tek tada im se razvezaše jezici, da bi dale oduška svom negodovanju.

—Dečaci se uvek prave važni! — naprći Ula svoj nosić. — Uvek su tako tajanstveni i zaposleni, a u stvari samo se igraju!

Crnokosa Mahraba bila je odlučnija:

—Nije trebalo dozvoliti da se penju na postelju! A onaj što nam je pretio zaista je neučtiv dečak! Ja ne znam zašto smo sve to otrpele, trebalo je da se usprotivimo tim grubijanima!

Đina duboko uzdahnu i ozbiljno reče:

—Muškarci su uvek grubijani! I mi uvek moramo da trpimo zbog njih!

I pored Ralfove zabrane, one su nadugačko i naširoko razgovarale o ovom upadu dečaka. Pa kako bi slaba ženska stvorenja mogla opstati na ovom svetu ako se ne bi udruživala i razgovarala o poznatoj muškoj tiraniji?!

Onda im je palo na pamet da vide šta sada rade ti čudni dečaci. Ali su se često obazirale u hodniku — ko zna nije li neko iz one nastrane petorke ostao u hodniku, da pazi baš na njih? Sa muškarcima se mora oprezno postupati!

Mislim da brodski krmanoš nije ni slutio kakav se važan razgovor obavlja odmah tu, iza njegove staklene kabine. Šta možete, obično su sasvim beznačajni ljudi svedoci velikih i sudbonosnih događaja! Priznajem, naravno, da je u drugim prilikama jedan brodski krmanoš ličnost od prvorazrednog značaja. Ali danas je čak i on bio nevažan i sporedan, njegova važnost znatno je zaostajala za važnošću pomenutog razgovora.

—Meni je sve ovo *neobično* sumnjivo! — progovori Marsel, posle duge pauze provedene u dubokom razmišljanju.

—Sumnja nije dovoljan razlog da nešto preduzmemo! — utvrdi Alek. — Ja mogu, na primer, posumnjati da je gospodin de-Moare nekakav prerušeni političar, koji beži iz svoje zemlje. To ništa ne vredi! Potreban je dokaz.

Opet ćutanje, puno razmišljanja.

—Ja mislim... da mi njih uzmemo pod tajnu prismotru! — neodlučno će Ralf. — Da ih pratimo stalno i na smenu. Ali sasvim pažljivo, neprimetno!

—Uh, kako je to zastarelo! Danas, kada ljudi upotrebljavaju za otkrivanje zločina infracrvene zrake i „tamo neke" radioaktivne materije ... mi ćemo se igrati praćenja! Pa ceo svet bi imao pravo da nam se smeje zbog takvog načina rada!

Mislim da nije potrebno naglašavati ko je ovo izgovorio. Alek, zna se. Ne znam kako bi se snašao da je trebalo dati neko detaljnije obaveštenje o tim infracrvenim zracima i radioaktivnim materijama, Možda bi znao, a možda i ne bi. Ali niko nije tražio obaveštenje — pa ne može se valjda dopustiti da neko pomisli kako oni ništa ne znaju o tim radioaktivnim materijama! Jedino je Milan, koji nije razumeo Alekove stručne primedbe, pokušao da objasni:

—Ne, oni nisu imali radio! — tako je on shvatio spominjanje reči „radio" u razgovoru. — čini mi se da je neko kuckao olovkom... po stolu. Znao da u svakoj kabini ima mali stočić pored vrata. Mislim da su kucali u njega.

Marsel prevede Milanove reči, a Ralf predloži:

—Dečaci, da ponovimo ceo slučaj! Možda će nešto postati jasnije.

—To ničemu ne vodi!—namršti se Alek. — Sve je i bez toga jasno, ako se uporedi sa tekstom. Pazite šta piše ... „Nikoga nema", „Opreznije", „Nastavi", „Ne brini, nikoga nema" ... Kao što znate, to je sve. I šta tu sad ima da bude jasnije? Jedan je sedeo pored vrata, kuckao u stočić i obaveštavao drugoga u sobi kakvo je stanje u hodniku.

—Tačno! — prisetj se Marsel. — Otkucao je ono „Opreznije“ kada je kapetan prošao hodnikom. To je bio kapetan, je li, Hajime?

—Da, kapetan Rul, — potvrdi Hajim.

—Dobro, a koliko ih ima u toj kabini?

—Ja mislim, dvojica... — odgovori Ralf. — Bar sudeći po koracima. Stvar baš i jeste u tome: šta je radio onaj drugi, kada je ovaj morao da čuva stražu, i da mu otkucava stanje?

Ralf je izveo zaključak iz cele situacije, ali na njegovo pitanje niko nije mogao da odgovori. Samo je Marsel uzdahnuo:

—Prokletstvo je to ... putovati brodom! Nigde nema zgodnog prozora, da zaviriš kroz njega.

—Gledanje kroz prozor pripada osamnaestom veku! — opet se umeša Alek. — A to je lepo iskoristio i gospodin Konan Dojl, sa onim svojim smešnim Šerlokom Holmsom... Meni se čini da je svaki pametan čovek odavno morao da napusti tako neozbiljne poduhvate! Virenje kroz prozor, hm... Čitavoj stvari trebalo bi prići sa druge strane, i to s planom! Pa, znate... mogli bismo pribeći i praćenju. Ali samo kao pomoćnom sredstvu! Nikako kao glavnom.

Krmanoš je i dalje mirno okretao točak svoje krme, uopšte ne sluteći kakav se veličanstveni plan stvara na tri koraka iza njega. A ni bilo ko na brodu nije naslućivao. Takvi su ljudi! Veliki događaji prolaze ispred njihovog nosa, a oni se ponašaju kao da su slepi.

Na primer, onaj čudni gospodin Anri de-Moare. šta je taj mogao da primeti, kad je celog dana oprčavao oko svojih nogara, po deseti put prepravljao dugmad na haljini stare gospođe i neprestano uzvikivao:

—Sjajno! Nenadmašno! Čista umetnost!

Ili ona uobražena gospođa Hemond, koja je i dalje uporno gnjavila dvojicu izmrcvarenih dečaka, a tek je stigla do svoje pete bolesti?

Zar su takvi ljudi uopšte mogli nešto da primete? Po njima bi mogao i sam brod da pođe na dno, a oni bi zapazili da nešto nije kako treba tek kada bi voda počela da im zaliva usta.

Kada smo već kod gospođe Hemond, onda moramo reći da je ona sve češće patnički zatvarala oči i dugo ćutala u tom položaju. Posle bi opet progovorila reč-dve (o poslednjem savetovanju sa „tim i tim“ čuvenim lekarem), pa je ponovo zatvarala oči i dugo ćutala.

Roni i Osman sedeli su kao dve ispržene ribe. Ta lepo vaspitana deca počela su razmišljati: kako bi bilo da iskoriste jedno zatvaranje očiju gospođe Hemond i da pobegnu glavom bez obzira. Očajanje ih je nateralo na ovakve misli.

Tada se na vratima trpezarije pojavio Ralf i počeo da ih zove rukama. I taman su hteli da šmugnu napolje — gospođa Hemond otvorila je oči i počela uvodno predavanje o svojoj šestoj bolesti. Dečaci su seli kao pokošeni, a Ralf se brzo povukao.

—Pa ona ih *cedi* još od ručka! — Ralf je besno gundao iza vrata. — čoveče, to se mora prekratiti na neki način!

Alek je mislio, mislio, a zatim je popravio naočare i odlučno ušao unutra.

—Pardon, gospođo! — prekinuo je u pola reči gospođu Hemond. — Potrebna su mi ova dva dečaka, ako nemate ništa protiv. Gospođica Rips deli čiste maramice, i svako mora lično doći po svoju.

Zatim lukavo dodade:

—Mislim da je takvo naređenje doktora Vilara, zbog lične higijene, znate.

—Doktor Vilar. A znate li, mladiću, gde je doktor Vilar? — živnu ona.

—Ako se ne varam, sada je otišao u mašinsko odeljenje. Dečaci, čeka nas gospođica Rips!

Dohvatio je za ruke dvojicu skoro onesvešćenih mališana i izvukao ih iz salona. A gospođa Hemond krenula je najvećom brzinom u mašinsko odeljenje, da nađe doktora. Naravno, čega nema — to se ni ne može naći. A kako doktoru Vilaru uopšte nije padalo na pamet da ide među mašine, gospođa Hemond ostala je dvostruko ožalošćena: time što nije našla doktora i što je izgubila svoju slušalačku publiku.

—Sjajno si ovo izveo, Alek — odobri Ralf. — Ne znam kako bismo ih na drugi način iščupali napolje!

—Ne volim da lažem kad nije neophodno potrebno... — promrmlja Alek. — Ali sada zaista nisam mogao drukčije. Uostalom, dajte ovoj dvojici brodolomnika malo limunade! Dok se ne povrate iz mrtvih, ne verujem da ćemo bilo šta pametno čuti od njih.

Napojili su limunadom dve žrtve gospođe Hemond i dopustili im da se priberu.

—Ljudi, ova žena je najopasnije stvorenje na našoj planeti! — prostenja Roni. — Ona boluje od svega što postoji u medicini... Mislim da je triput preležala kugu! Osmane, da li je spominjala kugu, ili sam ja potpuno zabrljavio?

—No, no! Smiri se! — tešio ga je Ralf. — Smiri se i reci mi: šta radi tvoj stari u Americi?

Roni istrese još jednu limunadu sa ledom i iscrpljeno reče:

—Advokat... on je advokat.

—Odlično, kao poručeno! Znači, on učestvuje na svim tim suđenjima, obilazi zločince u zatvoru, i tako dalje, je li? E, lepo... ima li on veze sa policijom?

—A šta ti misliš? Policijski narednik Majkl Stronghart dolazi dvaput nedeljno kod nas na večeru.

—Pa ovo je sve bolje! Sada slušaj pažljivo: koliko je gangstera uhvatio dosad taj tvoj narednik?

—Šta lupáš, boga ti, Ralfe? — začudi se Roni. — Otkuda kod nas gangsteri? Naše mesto je sasvim mali grad...

—Auh, znači kod vas nema gangstera?! — zapanji se sada i Ralf.

—Ja nisam čuo ni za jednog. A možda ih ima, novine pišu da ih ima u velikim gradovima... Ali ja ne verujem baš mnogo u to.

Ralf nije popuštao. Činilo mu se da Roni govori nemoguće stvari.

—Dobro, a oni gangsteri iz filmova?

—Ama, ostavi, Ralfe, one iz filmova! Moj rođeni stric radi za film. I bar triput dosad ja sam ga, ovim očima, video kako *gangsteriše* na filmu!

Ralf uzbuđeno pogleda Aleka, koji je celo vreme ćutao i smeškao se, i zatim reče sav uvređen:

—I to mi je neka Amerika!

Posle toga potišteno je začutao.

—Šta možeš! — mirno dodade Alek. — Kao što vidiš, svet postaje sve pošteniji. Moraš se pomiriti s tim.

—Baš me briga za ceo svet! — odmumla Ralf. — Od koga ćemo sada čuti kako se hvataju gangsteri u Americi, kad ovaj

ništa ne zna?

Zavlada turobno ćutanje. Onda Marsel bojažljivo ubaci:

—A ko zna jesu li to gangsteri?

—Ne, to su kradljivci čokolade! — podsmešljivo se okrenu Ralf. — I baš sada muče muku gde da sklone dva sanduka bombona sa kremom od kokosovih oraha!

—Samo sam rekao! — branio se Marsel.

—Kako možeš i da pomisliš takvo nešto... „možda nisu gangsteri"? A ko bi drugi upotrebljavao Morzeovu azbuku?

Marselu se sada pružila prilika da mu vrati „milo za drago". On to i učini:

—Jak dokaz! Onda znači da je i Milan gangster, kad zna Morzeovu azbuku? A možeš da predstaviš i broskog radio-telegrafistu kao Arsena Lupena ili Al Kaponu?

—Ali, do đavola, o čemu je reč? — nestrpljivo upade Roni u razgovor.

—Pojavilo se nekoliko ljudi sa planete Pluton na našem brodu!
— osmehnu se Alek.

—E, ja mislim da je vreme da prekinemo sa glupostima! — prasnu Ralf. — Ako vi, to jest, hoćete da nešto uradimo! Ja nisam počeo celu ovu petljavinu. Alek jće čuo te znakove iz kabine prvi, *ako se ne varam!*

—Iz čije kabine, zaboga? — poče Roni da se ljuti.

Alek predloži:

—Marsele, reci Milanu da ispriča sve, a ti prevodi!
Ostali neka slušaju i neka razmišljaju!

Zaćutali su i slušali po peti put ponovljenu priču. Verovatno su i razmišljali za to vreme. Posmatrajući ih ovako ozbiljne, svako bi mogao da uzvikne: na ovom brodu pripremaju se krupni događaji.

A oni koji vole pustolovine mogli bi da dodaju: neka su dobrodošli!

POGLAVLJE ŠESTO

NOĆ KOJA TO NIJE BILA

—Pst! Ko je to?

—Marsel...

—Koliko je sati?

—Oko dva, ja tako mislim. Gde su ostali?

—Na svojim mestima, naravno. A Milan?

—Ovde je, pored mene.

—Hajdemo. Samo tiho!

Nekoliko bosih nogu šljapkaju kroz hodnik. Mrak je potpun, i ništa se ne vidi u njemu. Odjednom — neki krupni glas počeo da brunda:

—Do đavola, ko li je to ugasio svetlost u hodniku?

—Kapetan! — prošaputala su tri uplašena glasa. Kapetanov glas brundao je i dalje:

—To je opet zbog dece! Da bi mirno spavala... Tobož, smetaće im svetlost .ako se vidi kroz ključaonicu! E, jeste šašava ta gospođica Rips!

I kapetan ode duž hodnika, pipajući rukama po zidu.

Zaista, njegova uvreda na račun gospođice Rips bila je ne samo netačna već i prilično brzopleto rečena. Da je kapetan malo bolje oslušnuo, mogao je čuti glasno disanje nekoliko osoba u mračnom hodniku. Ali on nije osluškivao, i oteturao je ljutit, spominjući, po svom običaju, sasvim nedužne vetrove. Marsele,

ostani ovde! Čim čuješ neku poruku, idi deset koraka udesno, i saopšti je Milanu. Milan neka je prenese dalje Osmanu!

—Dobro, Ralfe!

—Na svoja mesta, momci!

Opet šljapkanje bosih nogu, i nekoliko puta ponovljeno: „Pst!“
Zavlada tišina.

Na brodu se već odavno spavalo. Spavala je gospođica Rips, obavivši još u devet časova svoj večernji obilazak. Spavao je i doktor Vilar i sanjao krupne šahovske konje kako galopiraju po palubi, a celo more bilo je podeljeno na crna i bela polja, tako da je neverovatno ličilo na šahovsku tablu. Doktor se čudio tome i smejao se u snu. Onda je pokušao da uhvati jednog konja, ali je ovaj odjurio dalje i samo je prekorno doviknuo doktoru: „Dobićete mat u dva poteza ako mi ne date neko sredstvo za spavanje.“ Zaista, čudne snove imao je doktor Vilar te noći. Imao bi još čudnije da je znao gde se nalaze deca!

A hodnikom je brzo prenesena zapovest:

—Zalepi se za zidove i ne diši!

U mraku nije moglo biti provereno da li je ovo naređenje izvršeno ili nije. Ali verovatno da jeste, pošto se ubrzo umesto običnog disanja čulo grcanje, zbog zapušenih noseva.

A onda su naišli i uzročnici ove naredbe. Prvo je na početku hodnika zagudeo hladnokrvni glas poručnika Kristijana:

—Zaista nezgodno ... što nema svetlosti! To je svakako zbog dece. Pripazite na sebe, gospođice! Moglo bi nešto da vam se dogodi, da padnete ili da se udarite...

—A zar je vama stalo do toga ... šta se meni može dogoditi?

— pitao je jedan ženski, Lidijin, glas.

—O, gospođice! — uzdahnu poručnik razneženo, ali odmah dodade čvrsto i službeno. — Bezbednost i sigurnost putnika, to je naš zadatak! Pojačano krkljanje zapašenih noseva. Ali sada nije bio u pitanju nedostatak vazduha, već smeh.

—Hvala vam, poručniče, zaista ste ljubazni! Tako ste mi detaljno pokazali čitav brod...

—Ne čitav, gospođice! Ostalo je još mnogo toga što treba videti... — poručnikov glas se utišao. — Mogli bismo sutra da nastavimo, ako želite, gospođice. Ali, možda će se vaš tata naljutiti zbog razgledanja... tako kasno?

—Oh, ne brinite! Moj tata spava kao top. I, naposljetku, mi ne činimo ništa ružno, zar ne?

—Svakako da ne činimo, gospođice! Ja ću... ja ću se tako radovati sutrašnjem razgledanju!

—Laku noć, poručniče ...

—Laku noć, gospođice Lidija!

Laki i brzi koraci prošli su hodnikom, vrata jedne kabine tiho su se otvorila i zatvorila. A posle su iščezli i koraci hladnokrvnog poručnika. Neko vreme ništa se nije čulo.

—Alek!

—Šta je?

—Nedostaje nam još jedan čovek! Znaš, tamo na uglu hodnika.

—Pa ja ne mogu da ga stvorim, Ralfe! ... čekaj, gde je onaj Brazilijanac, onaj sa dugim imenom?

—Otkud ja znam gde je! Nije na *straži*...

—Ko spava s njim u sobi?

—Hajim! — nešto glasnije šaputanje. — Prenesi: neka dođe Hajim!

Posle desetak sekundi:

—Ralfe!

—Da. Hodi ovamo! Ti spavaš sa onim Brazilijancem?

—Da, zašto?

—On ništa ne zna o ovome?

—Ne zna.

—Kako je proveo ovaj dan?

—Nemam pojma... Mislim da je celo vreme posmatrao onog slikara. Znaš, gadno je to što niko ne govori njegovim jezikom! Niko ne može da razgovara s njim.

—Hajdemo u tvoju kabinu. Prenesi ostalima: ostati na određenim mestima dok se mi ne vratimo!

čim je naređenje obišlo dugi hodnik, tri dečaka se odšunjaše i uđoše u jednu kabinu. Pažljivo su maramicom zapušili ključaonicu i tek posle toga upalili svetlost.

Mali Brazilijanac je spavao mirno i duboko, i nije ni slutio kakvo ga buđenje očekuje. Ralf priđe i svuče s njega pokrivač, ali mališan se samo okrenu na drugu stranu i produži sa spavanjem. Ralf onda upotrebi ono što je nazivao „tasmanski način" za buđenje. Dohvati obe Brazilijančeve noge i podiže ih uvis. Ni to nije pomoglo. Brazilijanac je i dalje spavao — skoro dubeći na glavi! Tri dečaka se zgledaše, a Ralf odluči da napusti sve načine „nečujnog" buđenja, jer mu oni nisu davali nikakvu nadu da će uspeti u ovom poduhvatu.

—Hej, momče, probudi se! —poče da drma spavača, prvo polako, a onda sve bezobzirnij'e. — Hej, probudi se... Kako čovek može ovako tvrdo da spava!Hej, Brazilijo!

Mališan je najzad otvorio oči. Skoro ceo minut razgledao je svoje posetioce i pokušavao da se rasani. Ralf sede na njegovu postelju i lupnu ga po glavi:

—Hajde, probudi se već jednom! Treba da razgovaramo s tobom ...

Brazilijanac se podiže na laktovima i poče nešto da govori. A Ralf se lupi po čelu:

—Pa ja sam zaboravio ... da on ne zna nijedan jezik koji mi znamo! Kako ćemo sada?

Alek slegnu ramenima, a Hajim pokuša da zapita mališana koje sve jezike govori. Radio je to rečima i prstima, ali sve je bilo bez uspeha.

—Oni govore španski, ili nešto slično tome!—objasni Alek.

— To je, čini mi se, grupa romanskih jezika... a španskom je najbliži italijanski jezik.

—Sjajno! —zaboravivši se, viknu Ralf. — Dovešćemo onu Italijanku, neka ona bude prevodilac!

Onda se nečeg doseti i, ljut na samog sebe, odbaci tu misao:

—Ne! Devojčice ne smemo petljati u sve ovo! One su takve šeptrljive i plačljivice da bi nam sve upropastile ... Smatrajte kao da maločas ništa nisam rekao!

Alek takođe sede na postelju i nadmoćno se osmehnu;

—To uopšte nije tačno! Žene su potrebne baš u ovakvim stvarima, one i nisu za nešto drugo. žene su najbolje špijunke, seti se samo Mate Hari! Ili Šarlote... no, one Šarlote ... nije važno prezime, one iz američkog građanskog rata. Nego, Ralfe, ti me iznenađuješ zbog druge stvari! Kako uopšte možeš zamisliti... da jedan ozbiljan i pristojan muškarac, jedan *džentlmen*, u dva sata po ponoći uđe u kabinu gde spavaju ženska stvorenja?!

Ralfu sada nije bilo do džentlmenkih pravila, on bi sva džentlmenka pravila na svetu dao za pedeset španskih reči — samo da ih je znao. Zato tužno mahnu glavom:

—Probudili smo mališana, a ipak nemamo još jednog stražara...

Onda teško ustade i kaza Brazilijancu:

—Pa, izvini, stari! šta možemo kad je takva stvar ... Kako se zoveš?

Bilo je potrebno prilično vremena dok su objasnili dečaku šta ga pitaju. Sva trojica su učestvovala u tome, potpuno zaboravivši da su svratili samo za trenutak, i da ih čekaju *poslovi*. Ali napor je nagrađen uspehom, dečak im reče svoje ime:

—Pablo Gonzales de Arbola i Morena. Ralf tiho zviznu kroz zube i zaključiči:

—To je uopšte nemoguće zapamtiti!

—Ali znači da je iz ugledne porodice! — potruđi se Alek da im saopšti. — Kod svih tih Brazilijanaca, Inka, Argentinaca... što god je duže ime i prezime, znači da je iz uglednije porodice!

—Sve to ništa ne pomaže! Šta misliš da ću ga ja uvek zvati tim celim imenom? Pa meni treba najmanje pet minuta dok ne izgovordm sva ta ugledna imena! Kako si ti skratio ime onom Kinezu, i nikom ništa. Zvaćemo ovog prosto ... Pol. Važi, Pole?

Ali mali je ovog puta razumeo da hoee da ga prekrste, i pobuni se:

—Pablo!

—Ma, dobro, to ti je kod nas Pol...

—Pablo!

—Pazi ga kako je uporan!

—Pablo!

—Hajde, neka bude po tvom. U redu, Pablo!

Hajim se nasmeja:

—Ako bi svi radili kao vas dvojica... onda bi Julija Cezara trebalo zvati „Li“, a kraljicu Viktoriju „Viki“! Zovi ljude onako kako oni to žele.

Tri dečaka rekoše na polasku:

—Laku noć, Pablo! A Ralf dodade:

—I oprosti za buđenje. Ali ti tako tvrdo spavaš! Kada su otišli, Pablo je još dugo ostao budan, i

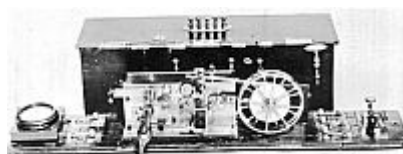
nikako nije mogao da dokuči šta su hteli od njega. A u hodniku

Alek primeti:

—Ništa ne vredi sve ovo! Moramo drukčije raditi... I mislim da skinemo straže. Ovo je besciljno!

Složili su se u tome, i uskoro su mnoge bose noge protapkale hodnikom, protapkale i razišle se na sve strane.

Sada je zaista sve spavalo na „Plavoj ptici“. Ali ja verujem da dečaci nisu sanjali šahovske konje i more podeljeno na crna i bela polja. Njihovi snovi bili su mnogo uzbudljiviji. Samo je Ralf besneo u snu na španskom jeziku, i mučio se sa dugim prezimenima, koja mu je neki gangster otkucavao Morzeovom azbukom.

POGLAVLJE SEDMO

ČUDNI I TAJANSTVENI JUTARNJI ZADACI

Ne sumnjam da je gospođica Rips osećala ne baš prijateljsko raspoloženje kapetana Rula prema sebi. Zato se trudila da ima što

manje posla s njim. Ali čovek se ne sme obazirati na takve stvari kada je u pitanju dužnost, naročito ako je uzbuđen. Uzbuđeno stvorenje ne gleda na nečije prijateljstvo ili neprijateljstvo. A mislim da nije potrebno naglašavati da je gospođica Rips bila strahovito uzbuđena kada je tog jutra uletela u kapetanovu kabinu.

—Kapetane, dogodilo se nešto strašno!

Kapetan je tog časa baš pušio svoju prvu jutarnju lulu i pokušavao da pogodi kakve će sve neprijatnosti doživeti u toku ovog dana. Na ovaj uzvik gospođice Rips on se zagrcnuo dimom iz lule, i vrlo dugo je kašljao pre no što je uspeo da nešto kaže. A celo vreme hteo je da pita šta se to strašno dogodilo, ali gospođica Rips je samo ćutala i prevrtala očima, čekajući da ga prođe kašalj. On najzad uspe da vikne:

—Pa govorite već jednom, do đavola! — i opet se zakašlja, tako da je tek posle izvesnog vremena uspeo da se izvini. — Oprostite, molim vas, za ono „do đavola"... ali vi ćutite i onda kada je potrebno govoriti! Dakle, šta se dogodilo?

Gospođica Sidonija Rips, suviše uzbuđena da bi se osećala uvređenom, ispričala je prilično nejasno taj strašni događaj. Nekoliko dečaka tražilo je da im se zamene kabine. Znači, oni nisu bili zadovoljni svojim smeštajem, njima je nešto nedostajalo. A ko je bio dužan da se postara i da obezbedi udobnost malih putnika? Naravno, njih troje: kapetan Rul, doktor Vilar i ona lično. Taj dečji zahtev bio je strašan udarac za njih. Svi njihovi napori, sav trud i briga — sve je to bilo uzaludno, jer, evo ... deca se ne osećaju dobro!

Gospođica Rips je malo preterivala. Ja nikad ne bih celu tu neobičnu stvar uzimao tako ozbiljno. Ali moramo i nju razumeti: ona je bila stvorenje koje se lako uzbuđuje, a pre svega *divno*

stvorenje (zar vam to nisam odmah rekao, još prilikom poznanstva s njom?).

Pod uticajem visokog glasa gospođice Rips kapetana je takođe zahvatila panika. Još dugo su njih dvoje uzvikivali, dogovarali se, a onda im je palo na pamet da pozovu i trećeg krivca za dečje nezadovoljstvo. Doktor Vilar je odmah došao. Raspitao se u čemu je stvar i potrudio se da skine deo odgovornosti sa sebe. Deca su možda nezadovoljna, ali to nikako ne može biti iz zdravstvenih razloga! Njihove kabine su čiste, vrlo sunčane, udobne ... prema tome, pravi uzrok treba potražiti na nekoj drugoj strani. Pošto su temeljno pretresli celu stvar, odlučiše da pozovu te dečake koji traže premeštaj i da od njih saznaju razloge za takvo traženje, da saslušaju dečje žalbe i tek tada da donesu konačnu odluku.

Zaista, izvanredno je izgledalo to saslušanje! Tri pomenuta dečaka bili su Ralf, Alek i Marsel. Oni su došli potpuno mirni u kapetanovu kabinu, jer su znali da bez borbe ništa neće uspeti da dobiju. Zato su sada stajali pribrani i spremni za borbu — pred trojkom uzbuđenih i uplašениh islednika.

Kapetan je preuzeo reč, kao najstariji u društvu i kao odgovorni zapovednik broda:

— Čuo sam, deco ... da vi, ovaj, tražite neku promenu kabina. Da li je to istina ili nije?— Da, gospodine! — odgovoriše sva trojica.

Kapetan se zbunio, i nije znao šta bi dalje pitao.

Dugo se mučio da pronade sledeće pitanje, i ko zna kako bi ono ispalo da se nije umešao doktor Vilar:

—A zašto vi to tražite? Možda vam se nešto ne dopada u vašim kabinama?

—Ne, gospodine! — reče Ralf. — Sve je u redu u kabinama,

ali mi želimo onu kabinu u kojoj su sada devojčice.

—Baš tu kabinu?

—Jedino tu! — potvrdi Marsel.

Zavlada ćutanje. Gospođica Rips je grizla svoju maramicu od uzbuđenja, doktor se mučio da pripali cigaretu, a kapetan... kapetan se muški borio da savlada ljutinu. Jasno je da u toj borbi on nije mogao da bude pobjednik, i posle nekoliko minuta ćutanja ustade. Priđe dečacima i gromko progovori:

—Slušajte, vi... vi, mlada gospodo! Mene ismevaju zbog vas u londonskoj luci... i u svim lukama na svetu!

Možda je kapetan osetio, čak i u ljutini, da govori stvari koje se ove dece ne tiču, i zato naglo promeni temu:

—I šta sada hoćete? Još vam nije dosta?! Zbog, vas ovaj brod više ne liči na brod, zbog vas čovek noću razbija čelo u mračnom hodniku, zbog vas ... I šta sada? Izvoleli ste poželeti drugu kabinu... zašto? Možda vam smeta što je moja kabina u vašoj blizini — na drugom kraju broda? šta vi uobražavate, da je ovo cirkus ili bioskop ... i da možete menjati mesta kad god zaželite? Šteta što niste tražili da vam sagradim posebnu kabinu na jednom od dimnjaka! Samo vi tražite!!! Ja sam i tako prepušten vama na milost i nemilost... Zapovedajte, mlada gospodo! Vi ovde komandujete, vi — a ne ja! Samo izvolite izdati potrebna naređenja!

Kapetan je praskao, trčeći tamoamo po kabini. On uopšte nije primećivao da mu gospođica Rips odavno daje neke očajne znake i da doktor Vilar maše rukama prema njemu. Kapetana je bilo nemoguće zaustaviti! Suviše mnogo srdžbe nakupilo se u njemu poslednjih dana, i sada je morao da isprazni taj rezervoar besa. Često je njegova vika prelazila u gundanje, tako da bi svako pomislio da je došao kraj tom „ispražnjenju“, ali trenutak posle

toga — gundanje se pretvaralo u viku. I tako redom, bez kraja i bez nade da će se završiti.

Tri dečaka okretala su glave za kapetanom. I što god je on više mlatarao rukama po vazduhu, njima je bivalo sve smešnije. Alek je radozno posmatrao ljutitog kapetana Rula, i ko zna šta je mislio. Ralf i Marsel pribirali su sve snage da ostanu ozbiljni, kao što je priličilo ovako značajnom trenutku. Onda su sasvim prestali da gledaju kapetana, jer je njegova brada toliko smešno odskakala i bežala na levo ili na desno rame — da je bilo nemoguće gledati a ne smejati se.

I ko zna dokle bi kapetan tako puštao svom besu na volju da še iznenada ne razleže krik po kabini:

—*Vi!*

To je bilo tako neočekivano, jako i visoko — da su svi smesta začutili. Kapetanu se zaglavi jedan opsovani „anti-ciklon“ na dnu grla, tri dečaka štucnuše od straha, a doktor, od iznenađenja, ispusti svoju cigaretu na prsluk.

Gospođica Rips je stajala strašno ukrućena u sredini i svoju dugu ruku upravila na kapetana. Stakla na njenim naočarima zableštala su nekoliko puta kao dva mala sunca. Ona ponovi:

—*Vi!*

Zatim pritrča i zagrlila dečake. Snažno ih gnječeći uz svoje dobro srce, vikala je na kapetana:

—Vi ste jedan grubijan! Jedan nevaspitan čovek! Kako smete da se izdirete na ovu jadnu decu?! Pogledajte šta ste učinili... deca plaču, plaču zbog vas, neotesani gospodine!

„Jadnoj deci“ uopšte nije padalo na pamet da zaplaču, i ja zaista ne znam kako je gospođica Rips došla na ovu ideju. Možda zato što je sama plakala, plakala od besa i uvrede, prosto

probijajući uši visokim glasom:

—Kako se samo usuđujete ... Ovo su divna, zlatna deca! Vi nikad niste bili takvo dete, to znam sigurno! Vi ste bili mali ulični mangup, a takvi ste ostali do danas!

Zatim je odvela dečake, rekavši im:

—Hajdemo, hajdemo dalje od ovog nevaspitanog čoveka!

Vrata iz sve snage tresnuše za njima. Kapetan i doktor ostadoše sami. Neko vreme su gledali jedan drugog bez ijedne reči, a onda doktor pomirisa vazduh i reče:

—Ovde nešto gori!

Kapetan, očigledno potpuno nezainteresovan, odgovori:

—Mislim da je to vaš prsluk ...

Doktor skoči, cigareta se otkotrlja na pod i zavuče se ispod tepiha. On je brzo izvuče odatle i ugasi. Zatim je još dugo opipavao progoretinu na prsluku i gundao:

—Kako čovek može da bude glup!

—Dakle, ništa nismo postigli! — ustanovi Marsel.

—Pa nije ni bilo mnogo nade da ćemo uspeti! — tešio se Ralf.

— Da je kapetan i dao pristanak, ne bi pristale one tri devojčice.

Njih trojica hodali su po palubi. Kada su prolazili pored slika, baciše po jedan pogled na njegovo platno. Na staroj gospođi nije se mogla zapaziti nikakva promena niti napredak. Još je bilo na redu doterivanje njenih dugmeta. Možda bi dečaci, u drugoj prilici, bili začuđeni ovom činjenicom, ali sada nisu imali vremena za to. Bili su suviše zabrinuti.

—Šta bismo sada mogli da preduzmemo? — uzdisao je Marsel i ljutito popravljao trake na mornarskoj kapi, koje mu je vetar razbacivao na sve strane. — Stvar se zapetljala da gore ne može

biti! A ona dva tipa, kao za inat, neće ni. da se pomaknu iz svoje kabine!

—To je samo jedan dokaz više da nešto kriju! — živnu Ralf.

— Zašto bi inače već dva dana sedeli u kabini? Dolaze samo na ručak i večeru u trpezariju... Oni kriju nešto! Zar nemam pravo, Alek?

Alek je sve do ovog časa ćutao i duboko razmišljao o nečem. Videlo se da mu je sva pažnja odvučena na drugu stranu.

—Oprosti, Ralfe, nisam te čuo šta si rekao! Znaš... mislim nešto o našem kapetanu. Sve ono u njegovoj kabini bilo je neobično zanimljivo!

—Bilo je samo smešno! — dobaci Marsel.

Alek ga je strogo pogledao:

—Naravno, tako to izgleda za tebe! Za čoveka koji ne vodi računa o *duhovnom* životu svojih bližnjih ta stvar može da izgleda čak i smešna. Ali za mene nije! Očigledno je da naš kapetan već odavno pati od *kompleksa* uvređenog dostojanstva ...

—Aaa? — zaprepašćeno ga pogledaše Ralf i Marsel.

—Pa da, čitao sam o sličnim slučajevima. Ima tako ljudi koji uobrazе da ih je neko uvredio, ili da im je učinjena nepravda. Prosto uobrazе, i nikako ne mogu da se oslobode te misli. To se onda zove *kompleks*, mališani! Zapamtite ovu reč, možda ćevam zatrebati u životu!

Alek je neobično uživao u svojim objašnjenjima. Govorio je polako i vrlo nadmoćno, dok su ga ova dvojica slušala otvorenih usta.

—Vidite, ja mislim da kapetan Rul takođe ima svoj kompleks. On je uobrazio da mu je učinjena nepravda time što mora da nas

provoza po Atlantiku.

—Zašto? — zatrepta Ralf.

—Pa kako bi tebi bilo... da ti neko naredi da čuvaš bebu od dve godine, ili još manju?Pa šta? — pobuni se Marsel. — Ja imam kod kuće sestru od dve i po godine, i često je čuvam ako nema nikog drugog u stanu.

—Ali, razumej, ti nisi sestra kapetana Rula! — uzviknu Alek, i Marsel morade s tim da se složi. — Za njega je poniženje da se petlja s nama, kako ne shvatate? I sada je to izbilo na videlo. Nije više mogao da trpi taj kompleks ... i, eto, tresnuo ga je pred nas trojicu! Zaista mi je žao što ga je prekinula ona nemoguća gospođica Rips i što nije uspeo da završi svoju predstavu. Tu čovek može vrlo mnogo da nauči o *psihologiji* ljudi!

Razgovor je zamro, jer je svako od njih mislio o nečem svome. Ralf je mozgao kako bi se dočepao kabine tajanstvenih putnika, a Marsel je zaključio da u razgovorima sa Alekom čovek mora nositi rečnik sa sobom.

Tako su, hodajući, naišli na gospođicu Lidiju. Ležala je na prostrtom pokrivaču i sunčala se. Kao po komandi, dečaci se okretoše i pogledaše prema zapovedničkom mostu. Tamo je poručnik Kristijan, zamenjujući kapetana, osmatrao durbinom okolinu.

Kada su malo odmakli, Ralf stade da maše glavom:

—Čoveče, taj sad ne bi video ni planinu pred sobom! Kladim se da ne skida pogled sa gospođice Lidiije!

—A jeste li videli kako se ona očešljala danas? —smejao se Marsel. — Sada nosi frizuru „baš me briga“...

Dva druga dečaka pogledaše ga radoznalo.

—Šta ti je to ... frizura „baš me briga“?

—Ovako, kao što ona nosi... sa jedne strane je kosa stegnuta, a sa druge pada preko oka. To se zove „baš me briga“... A ono što nosi gospođa Hemond, nazad sve čupavo, a napred šiške preko čela — to se zove frizura „otrov“! Ja znam, moja mama ima frizersku radnju u Parizu. Video sam te frizure hiljadu puta, na časnu reč!

Ralf nije imao šta da kaže pred ovakvim dokazima. Čak ni Alek, sa svojim poznavanjem života i običaja, nije mogao da ispravi Marsela i morao je da mu se pokori u pitanjima ženskog češljanja.

—Svakako se tako očešljala zbog poručnika! — dodade Marsel.

—Ama, šta kažeš? — tobože se začudi Ralf. — A ja sam mislio da je to učinila zbog kapetana Rula!

Dečaci se kratko nasmejaše. Kada je Ralf hteo da nastavi razgovor, Alek ga zaustavi s neobičnom žustrinom:

—Čekaj, Ralfe! Nešto... nešto mi je palo na pamet.

—Šta? — povikaše ostala dvojica.

—Stanite, dok razmislim!

On je krupnim koracima počeo da šeta goredole ispred njih. S vremena na vreme bi klimnuo glavom, kao da samom sebi odobrava neku ideju. Ubrzo je došao i plod tog razmišljanja:

—Dečaci, gospođica Lidija mora večeras otići na sastanak sa poručnikom! To je prvo. A drugo, moramo za vreme ručka naterati onu dvojicu da progovore. Makar dve reči, ali potrebno mi je da im čujem glas. Ralfe, pozovi ostale dečake i dođite ovamo!

Kratko vreme posle toga svi se zavukoše u jedan ugao palube. Tamo su dugo šaputali glavom uz glavu, mrštili se, vatreno se prepirali — i najzad razišli. Njihova ozbiljna lica i užurbani koraci pokazivali su da je ovde reč o poslovnim ljudima, koji nemaju ni trenutka vremena za gubljenje. Neko je izmislio poslovicu: „Vreme je novac.“ Ovi dečaci postali su neobično vatreni poštovaoci te poslovice.

Hladnokrvni poručnik Kristijan polako je okretao točkiće na svom durbinu. Gledao je i razmišljao: da li čoveku priliči da se oženi kada je napunio trideset i dve godine, kada ima dobru platu i zvanje prvog brod skog oficira. Za to vreme je zaista posmatrao gospođicu Lidiju, koja se ugodno ispružila, prepustivši sunčevim zracima brigu o boji svoje kože. Srce poručnika Kristijana bilo je ovog časa toplije od sunčevih zrakova.

Odjednom, na staklu durbina ukaza se strahovita opasnost! Naišao je jedan džinovski kit i potpuno zaklonio gospođicu Lidiju od poručnikovih zaljubljenih očiju. Ali, ne zaboravljajte, on je bio miran i staložen čovek, koji ne podleže tako lako uzbuđenjima. Poručnik okrete točkić durbina i glasno uzdahnu. Naravno, od opasnosti nije bilo ni pomena! To su samo leđa gospođe Hemond za trenutak zakrilila vidik.

Jedan tanki, umiljati glasić zapita poručnika:

—Mogu li da uđem, gospodine poručniče?

Marsel je stajao na ulazu i ljubazno se smeškao odatle.

—Svakako, dečaće. šta si želeo?

Marsel brzo uđe unutra i vrlo skromno obori pogled.

—O, ništa nisam želeo, gospodine poručniče! Samo da pogledam kroz taj vaš durbin, ako mi dozvolite. Znete, ja nikad nisam imao jedan pravi durbin u rukama ... zamislite, nijedan u životu!

Ovako učtivoj molbi nije imalo šta da se prigovori. Poručnik blagonaklono pomilova mališana po kosi i predade durbin — u sigurnije ruke. Jer, to moramo priznati, Marsel je i kod kuće imao durbin svoga tate i služio se njime vrlo često u raznim prilikama. Neki sitničar mogao bi Marselu zameriti zbog obmanjivanja poručndka. Ali kada se uzme u obzir veličina cilja, a zbog toga cilja je on tako učinio — tada svaka zamerka otpada sama po sebi.

Marsel je neko vreme posmatrao, pobožno držeći crnu stvarčicu pred očima, i samo bi ponekad zadivljeno zacoktao jezikom.

A onda je počeo da govori:

—Uh, koliko je ovo more, gospodine poručniče! Izgleda kao da mi je tu, pred samim nosom! Prosto da se čovek uplaši... Poručnik se osmehivao na malog „neznalicu" i uživao u njegovom oduševljenom licu.

—A kako blizu izgledaju svi ovi ljudi na palubi! Nikad nisam mislio da to tako izgleda... Oh, zamalo me nije gospodin de-Moare maznuo četkicom preko nosa! — zakikota se Marsel, a poručnik prihvati njegov smeh.

—Pa ti si, kako vidim, šaljivdžija! No, šta još vidiš?

—Vidim gospođicu Lidiju, sunča se ... — onda se Marsel za časak okrenu i mangupski namignu poručniku. — Lepa devojka, gospodine poručniče! šta vi kažete?

On nije sačekao da poručnik nešto kaže, već je ponovo priljubio oči uz staklo durbina i produžio da hvali sa najnaivnijim izrazom na licu:

— Zaista, lepa devojka! šteta što nije malo mlađa ... ili bar da sam ja malo stariji!

Poručnik bi pogođen tačno tamo gde je trebalo, i on grunu u dug smeh. Naravno, smejaio se i Marsel s njim, i to od srca — bio je veoma radostan što je tako lako ugodio poručniku. Ovaj, kada se do mile volje ismejao, izvadi iz džepa tablicu čokolade u lepom omotu i pruži je svom posetiocu.

—Uzmi, dečače! Oh, nikad ne bih pomislio da jedan takav švrća, kao što si ti, ima toliko pameti!

Marsel je zahvalno grizao čokoladu, za koju ovog časa uopšte nije imao apetit. Ali zadatak je zadatak, i Marsel je hrabro pojeo čokoladu do kraja. Gledao je preko čokolade u poručnika, sasvim nedužno.

—Zašto tako mislite, gospodine poručniče? Tu ne treba mnogo pameti. Da sam ja tako velik i tako lep čovek, kao vi... ja bih ... ja bih se odmah oženio gospođicom Lidijom!

Možda bi svakom drugom čoveku ovakav razgovor izgledao sumnjiv. Ali ne smemo zaboraviti da je Marsel govorio upravo ono o čemu je poručnik čitavo prepodne razmišljao. I zato je tako otvorena primedba naišla na njegovo odobravanje. Zatim su još malo razgovarali o sasvim beznačajnim stvarima i rastali se kao dobri prijatelji. Poručnik je pozvao Marsela da ga posećuje kad god zaželi, a ovaj nije zaboravio da na rastanku još jednom spomene lepotu gospođice Lidije.

Ralf i Alek nestrpljivo su očekivali Marselov povratak.

—Šta je bilo? Je li zagrizao udicu?

—Ne brinite, taj je gotov. Nije ni trebalo da idem, jer poručnik ništa drugo ne vidi sem „baš me briga" frizure te gospođice...

—Ne mari! — klimnu glavom Alek. — Tvoja poseta utvrdila je celu tu stvar. Sigurno je sigurno! To je bilo prvo. Da vidimo sada šta su uradila ona dvojica.

Ona dvojica — to su bila Milan i Ho-Lung Kao, ili, skraćeno rečeno, Milan i Lung. Oni su sedeli, ni manje ni više, u kabini kapetana Rula.

Kapetan se zaprepastio kada ih je video da ulaze, pre jedno desetak minuta. Pomislio je da je to opet neko izaslanstvo, koje bez sumnje dolazi da bi protestovalo zbog njegovog jutrošnjeg vikanja. Ali sada nije bilo ni govora o nekom protestu! Milan i Lung došli su sasvim prijateljski, s jednom jedinom željom: da im kapetan objasni šta sve mora da zna i da radi jedan zapovednik broda. Kapetan u prvi mah nije znao da li oni to ozbiljno misle ili je u pitanju neka podvala. Ali dečaci su razbili sve njegove

sumnje. Obojica izjaviše jedan na engleskom, a drugi na francuskom jeziku da je njihova najveća želja da jednog dana postanu valjani pomorski kapetani. To su rekli tako ubedljivo da je i nepoverljivi kapetan Rul morao da popusti, i ubrzo se „raskravio“.

No to je bila druga pesma! To je druga pesma kad dvojica tako mladih dečaka žele da se bave nečim što je po mišljenju kapetana Rula bila jedina prava profesija za muškarce. On je vodio dečake od jedne naprave do druge, pokazivao im kompase i mape i detaljno im objasnio šta je to krma i kako se njome rukuje. Naravno, svako objašnjenje morao je da ponavlja na dva jezika, ali to kapetanu nije bilo naročito teško. Putujući toliko godina po raznim morima, naučio je prilično stranih jezika. Čak se osećao, i to je sa čuđenjem utvrdio, vrlo prijatno u društvu dvojice mališana, koje toliko mnogo zanima mornarski poziv. Posle obilaska broda, odveo ih je ponovo u svoju kabinu, i tamo im je dugo pričao o svojim putovanjima, i to tako primamljivo — da nije bilo čoveka koji tog časa ne bi poželeo da zauvek ostane na brodu, pod komandom ovako iskusnog „morskog vuka“. Pričao im je o burama kod Cejlona, i o svom susretu sa razbojničkim brodom u Kineskom moru.

Kapetan je bio zadovoljan svojom pričom, a isto tako i dvojica dečaka. Zamolili su ga da im još samo pokaže brodske dnevnike, one knjige u koje je kapetan beležio svaki dan svog putovanja, sa svim događajima koji su se tokom dana odigrali. Mali Jugosloven i mali Kinez pregledali su sasvim pažljivo taj dnevnik i „začudili“ su se što se na početku svakog putovanja sastavlja tačan spisak putnika. Nekako su ih neobično mnogo privlačili spiskovi sa ovog putovanja, pa su čak neke delove i prepisali iz tih

spiskova,

Kada se završila ova zanimljiva poseta, kapetan je ostao raznežen u svojoj kabini, tiho mrmljajući sebi u bradu:

—Izgleda da sam celo vreme bio nepravedan prema deci! Rule, matori magarče, izvuci iz ovoga pouku za drugi put!

A dvojica obožavalaca moreplovstva — podnosila su izveštaj Ralfu i Aleku. Izveštaj je bio potkrepljen prepisom imena iz spiska putnika.

—Jedan se zove Totem, Maksimilijan Totem, a drugi Lorimur. U spisku nema njegovog imena, samo je napisano: H. C. Lorimur.

Alek slegnu ramenima i ubeđeno reče:

—Imena su očigledno lažna!

—Po čemu „očigledno“? — raspitivao se Ralf.

—Pa koji se čovek zove Totem? Jesi li ti negde čuo za takvo prezime?

Dečaci su duže vremena mozgali: da li poznaju nekog ko se preziva „Totem“. I ne nađoše nijednog takvog poznanika. Zajednički zaključiše da su prezimena lažna i sa tim velikim otkrićem odoše na ručak.

POGLAVLJE OSMO

JEDAN NEOČEKIVANI RUČAK

Niko nije slutio šta će se dogoditi za vreme ručka u trpezariji. Tamo je izgledalo sve kao obično: Mek sa velikom belom kapom na glavi, redovi tanjira na stolovima i kapetan Rul u začelju stola. Zaista, dvoje putnika nije prisustvovalo ručku. Jedno je bila

gospođica Rips, koja je dobila jaku glavobolju od jutrošnjeg događaja u kapetanovoj kabini, te je ostala u svojoj prostoriji zbog glavobolje. A drugo je bila gospođa Hemond. Ali ona je zakašnjavala na svaki obed i niko tome nije pridavao veću pažnju.

U brodskoj trpezariji nije bilo utvrđeno gde ko sedi, i svi su sedali redom, kako je ko dolazio. Postojala su samo tri utvrđena i neprikosnovena mesta: kapetanovo u začelju stola, doktorovo sa njegove desne strane i poručnikovo sa leve. (Poručnik je u poslednje vreme sve češće prepuštao to mesto drugima, nalazeći da je mnogo prijatnije sedeti pored gospodina de-Moarea, ili... pored gospođice Lidije.) Nikad niko nije pravio pitanje zbog rasporeda oko stola. A danas jeste, i to na takav način — da je to bio nezapamćen slučaj na „Plavoj ptici“.

Ručak je počeo bez uzbuđenja. čulo se zveckanje kašika, noževa i viljušaka o tanjire, ponekad bi neko rekao reč-dve, i to je bilo sve. Alek je sedeo pored dvojice ljudi sa čudnim prezimenima i s vremena na vreme bi pogledao Marsela, koji im je sedeo sa druge strane. Ralf, prekoputa Aleka, marljivo je gutao čorbu, i pravio se da ga ništa na ovom svetu ne interesuje izuzev tanjira i jela u tanjiru.

Tada je u trpezariju ušla gospođa Hemond. Ovog puta bila je naročito zlovoljna, jer na celom brodu nije više mogla pronaći nijednu osobu koja bi pristala da sluša njena naklapanja.

Ušla je i pogledala duž velikog stola. Verovatno je tražila slobodno mesto. A jedino slobodno mesto bilo je, slučajno, između Hajjima i Keita. Da je neko pažljivo posmatrao ranije ručkove, video bi da se gospođa Hemond čuvala kao žive vatre da sedne pored Keita, ili da ima bilo kakve veze sa crnim dečakom. Možemo slobodno reći da je on bio jedini na brodu s kim ona još

nije sklopila poznanstvo. To nije mnogo zabrinjavalo Keita, i ja verujem da on nije ni primetio držanje gospođe Hemond.

Sada je ona stajala u trpezariji i nikako nije polazila da sedne. Kapetan je danas bio u izvanredno dobrom i pokajničkom raspoloženju prema celom svetu, i zato je gostoljubivo pozvao gospođu Hemond:

—Izvolite, draga gospođo! Ohladiće vam se ručak ako budete još dugo oklevali...

Pri tom je pokazao na ono slobodno mesto između Hajima i Keita. Ona je pogledala kapetana, pa malog crnca, pa opet kapetana. Onda je prasnula:

—Gde da sednem? Kako da sednem? Gde ovde ima mesta za sedenje? Ne zamišljate, valjda, da ću ja sedeti pored jednog *crnca*?

Kao po nečijoj zapovesti, sve kašike se spustiše u tanjire, a svi pogledi ostadoše zalepljeni za debelo, ljutito lice gospođe Hemond. A ona je vikala:

—Dosta mi je već svega ovog! Prisiljena sam da doručkujem, ručam i večeram za istim stolom... sa crncima, Kinezima, i još bog te pita s kim! Sada hoćete da me prisilite i da sedim pored crnca! Nećete to dočekati, ja vam jemčim da nećete! Dva dana već trpim ovaj bezobrazluk, ali sada je dosta! Sve moje bolesti pogoršavaju se ... zato što moram da živim pored ovih urođenika! Jesam li ja uredno platila svoju putničku kartu? Da, jesam! Onda neću da trpim, neću, neću, neću!

Nastao je tajac. Dečaci su zaboravili na svoj „veliki zadatak“, i u tom času bilo im je svejedno da li se neko preziva „Totem“ ili ne. Ni odrasli za stolom nisu znali šta da kažu. U mrtvoj tišini

javi se Alekov glas:

—Gospodine kapetane, čitao sam u „Pomorskom pravilniku“ da se onaj putnik koji nije zadovoljan životom na brodu može iskrcati u prvoj luci na koju brod naiđe...

Gospođa Hemond se okrenu prema Aleku i razdera se:

—I iskrcaću se, ti bezobrazni mangupe! A dok se ne iskracam, tražim da mi se jelo donosi u moju kabinu!

Kapetanove oči izbacije snop munja, i on snažno tresnu kašikom po stolu.

—Niko vam neće donositi hranu u kabinu, poštovana gospođo! Postoji i takav propis... da se hrana donosi samo bolesnim putnicima ili članovima posade!

Ona se sruči na jednu stolicu sa strane i poče da plače od muke.

—Pa ja sam bolesna! Evo, pitajte doktora Vilara ... On će vam reći da sam bolesna!

Doktor ustade, zavuče ruke u džepove i odšeta do nje.

—Vi niste bolesni, gospođo Hemond! Vi uopšte niste bolesni... ništa vama *ne fali!* Vi ste samo jedno uobraženo, priglupo stvorenje, koje zagorčava život svakom koga sretne... O, da! Vi imate i dosta novca! Ali to vam ovde ne pomaže, znate li to — doktor se isprsi. — Ja, kao lekar na ovom brodu, zabranjujem da vam se hrana donosi u kabinu. Dovoljno ste zdravi da dolazite u trpezariju Deco, produžite sa jelom! Ali to je bilo lakše reći nego učiniti, i niko se nije dotakao kašike. Tada se dogodi nešto neočekivano. Roni ustade i poče da viče:

— Vi... vi, stara gnjavatorko! Iskrcajte se samo ... zajedno sa vaših devet bolesti!

—Roni! — opomenu ga doktor, ali to nije pomagalo.

—Ona je ugnjavila Osmana i mene.. juče, celo popodne! Na časnu reč, celo popodne! Da nas Alek nije izvukao napolje, umrli bismo od njenog pričanja... To je jedna stara brbljivica! Iskrcajte je, kapetane, molim vas ... iskrcajte je na prvo pusto ostrvo! Neka je pojedu divljaci, zato što ovako priča o crncima!

U opstoj zabuni i komešanju dostojanstveno ustade Alek, bolje namesti naočare i priđe kapetanu. Izgledao je potpuno miran i hladan, ali iz oba oka prosto mu je sevala uvređenost.

—Bez obzira na ličnu uvredu... to jest, gospođa me je nazvala „bezobraznim mangupom"... ja vas molim, gospodine kapetane, da joj dozvolite donošenje jela u kabinu! Mislim da će nama ovde hrana bolje prijati ako ne bude prisutan ovaj ... ostatak *srednjeg veka!*

Izrekavši to odlučno i bez uzbuđenja, Alek se vrati na svoje mesto. Niko nije znao šta ovog časa da preduzme i kako da prekine celu tu neugodnu stvar. Ali tada je dobila potvrdu jedna velika istina: hladnokrvnost je najlepša ljudska osobina. Jer, ko bi drugi ako ne poručnik Kristijan pronašao neko rešenje? Poručnik mirno zapita kapetana:

—Dozvoljavate li da odvedem gospođu u njenu kabinu?

— Svakako, svakako... — odmuca kapetan, a onda svečano ustade, i još svečanije izgovori. — Blagostanje ove dece, njihov mir i ugodnost, to je ono što se traži da im mi obezbedimo. Svako ko je protiv toga biće isključen iz naše sredine!

Ko bi, na početku ove knjige, očekivao takvu izjavu od kapetana Rula? Da li je to onaj isti čovek koji se svađa s direktorom Buroom, u kancelarijama „Međunarodnog parobrodskog društva. Obaveštenja daje vratar u prizemlju"? Da li je to onaj isti

čovjek koji se derao na dopisnika „Londonskog mornara“ onako svirepo: „Gubite se sa broda!“? I, najzad, da li je to onaj isti čovjek koji je koliko jutros istresao svoj „kompleks uvređenog dostojanstva“ (da pozajmim Alekove reči) na glave trojice dečaka? Tako je to, vremena se menjaju — ljudi se menjaju. Sitni uzroci probude krupne vrline u čoveku.

Kapetan Rul naredi poručniku:

—Odvedite gospođu! Sutra stižemo u Gibraltar i tamo će biti iskrcana. Zbog opšteg raspoloženja, dožvoljavam da joj se danas hrana odnese u kabinu. Jeste li razumeli, poručniče?

—Razumem, kapetane!

—Doktore, slažete li se vi?

Doktor Vilar obrisa maramicom svoje uvek oznojeno čelo, dunu sebi pod košulju i reče:

—Slažem se. Svako pravilo ima izuzetaka!

—A vi, mladi čoveče? — okrenu se kapetan prema Aleku. — Da li je to u skladu sa pomorskim pravilima?

—Potpuno. I u skladu sa opštim željama! — ozbiljno odgovori Alek.

—Onda izvršite naređenje, poručniče!

—Razumem, kapetane!

—Ovo je ispalo gluplje no što se moglo sanjati! — besneo je Roni posle ručka. — Ona neće, ona neće da sedi pored Keita! A kapetan, doktor, poručnik... svi oni sede! Gospodin de-Moare najlepše se zabavlja baš sa Keitom!

—Ostavi, Roni! — umeša se Alek. — Ne vredi tupiti jezik oko tog stvorenja. Ima i takvih osoba, i zašto da trošimo živce na njih! Naposletku, ipak je ona izvukla deblji kraj. Iskrcaće je

sutra. Hajimove bademaste oči gledale su u sve njih vrlo začuđeno. On je, izgleda, malo razumeo od cele te stvari i zato je bojažljivo pitao:

— Pa zašto.... zašto ona nije htela da sedi?

Alek ga sažaljivo kvrcnu prstom po čelu.

—E, moj starče! Već si dovoljno odrastao I trebalo bi to da znaš ... Nije htela da sedne zato što je Keit crn, a ona je bela. Razumeš? U pitanju je koža, boja kože, i ništa drugo.

—Ali zašto koža? — počeo da zapitkuje i Milan.

—Pa njoj se, valjda, više dopada bela boja od crne. čak i od svih ostalih. To je, naravno, glupost! Ali ima i toga. Nešto kao kad ja ne bih hteo da sedim pored Hajima zato što ima crnu kosu, a moja je žuta!

Ne znam da li je ovo objašnjenje zadovoljilo ostale, jer je Milan još sumnjičavo vrteo glavom:

—Ja to ne razumem! Pa šta je s tim ako Keit ima crnu kožu? Koža je koža, a Keit je dobar čovek... Kod nas takođe nema crnaca, i svi smo beli, ali tako nešto niko mu ne bi rekao! I šta bi bilo kad bih ja namazao lice crnom bojom? Da li ne bi htela da sedne ni pored mene?

—Verovatno ne bi! Dovoljno je luda za tako nešto.

Marsel odjednom veselo skoči na sredinu kabine:

—Kako bi bilo ... da se sutra svi pojavimo za vreme ručka kao crnci? Gospodin de-Moare ima dovoljno crne boje, video sam. Poklonio bi nam jednu tubu!

—Ostavi se gluposti, ona će sutra ionako otići!

—Onda da joj za poslednji ručak stavimo mesto opet pored Keita?

— Pa, to bi već moglo. Šta misliš ti, Keite?

Keit je sedeo na svojoj postelji i ćutao. Od ručka nije progovorio nijednu reč. Samo su mu oči lutale od Ralfa do Aleka, sa ovog na Marsela, i tako redom. Ralf mu pride i uhvati ga za crne kovrdže, guste kao vuna.

—Šta je, matori? Ti si, kanda, obesio nos? Marsel vatreno viknu:

—Pljuni ti na sve to što ona priča! Ovako! I on zaista pljunu naravno, u pljuvaonicu. Trebalo je poštovati propise doktora Vilara. A Hajim sede pored Keita i predloži:

—Ako ti hoćeš, ja ću sutra namazati lice crnom bojom! Ona će morati da sedi između dva crnca ...

—A ti si veća budala od nje, ako se žalostiš zbog takvih stvari! Čudnog mi ćulda!— dodade Roni.

Keit sasvim tiho zapita:

—Ali... ja ničim nisam uvredio gospođu Hemond? Je li?

To razbesne i uvek pribranog Aleka:

—Do vraga, a čime sam ja uvredio gospođu Hemond? Meni je rekla da sam bezobrazni mangup! To je malo gore od onog što nije htela da sedi pored tebe, znaš? Samo nemoj da postaneš uobražen, nisi ti najgore prbšao! Ni ja! Do đavola, ima nas zapravo troje uvređenih... ti, Lung i ja. Pogledaj Lunga! Taj ti, bogme, ne obara nos tako brzo!

Lung je stajao pored samog zida kabine, prekrštenih ruku i oborenih očiju, dok se i na njegovom licu mogla videti ona ista uvređenost koja se primećivala i na Aleku. Ipak je podigao glavu i promucao:

—O, naravno! Ja sam... ja sam sasvim dobro.

—Vidiš li, Keite? Tako se drži muškarac! — viknu Alek, sav uzbuđen, što mu se inače retko dešavalo. Stajao je u kabini i

mlatarao rukama, crven u licu. Ako je za vreme ručka otrpeo uvredu mirno i dostojanstveno, sad više nije morao da se savlađuje. U takvom raspoloženju pala mu je na pamet jedna ideja.

—Kako bi bilo da pozovemo ovamo devojčice i da čujemo šta one misle o celoj toj svinjariji gospođe Hemond. Čutale su za ručkom kao ribe ... a sada, nateraćemo ih da se izjasne! Pa ako neka bude uz *onu* gospođu, mislim da bi u takvom slučaju trebalo postupiti bez mnogo nežnosti!

Svi su bili za to, samo se Ralf pobuni:

—Šta će nam devojčice? I baš nas briga šta one misle!

Alek se odjednom ukruti:

—Slušaj, Ralfe! Mislim da je već vreme da postaneš džentlmen, i da se džentlmenski ponašaš prema ženama!

—Vidim od tebe kako se to radi! — odgovori Ralf. — Jak si mi-ti džentlmen, kad hoćeš da razgovaraš bez mnogo nežnosti sa devojčicama, ako budu uz gospođu Hemond!

—To je sasvim druga stvar, pametnjakoviću! Ja sam uvređen ... Keit, Lung i ja smo uvređeni, mi branimo svoje interese! Uostalom, devojčice su nam zaista potrebne. Sve tri znaju već ponešto o *onoj stvari*, a Đina nam je još potrebna zbog Pabla, kao prevodilac. Zato nemoj da budeš tvrdoglav, jer mi možemo da se smestimo i u moju kabinu, da znaš!

Ralf je začutao, a Marsel je bio spreman da pođe po devojčice.

—Ne, Marsele! — reče Milan. — Ja mislim da ide onaj što je obesio nos. Keit neka ide!

—Tako je! — sioži se Alek. — Trči, Keite, kod devojčica i kaži im da dođu ovamo. Razumeš? Brzo!

Možda su svi razgovarali sa Keitom skoro grubo, i to namerno

grubo. Jer, Keit se osetio, zbog tih grubih naredjenja, opet članom njihove grupe, koji mora da izvršava ono što svi odluče. Opet je dobio zadatak, kao da onog strašnog i uzbudljivog ručka nije ni bilo. Zato je skočio i izleteo iz kabine — kao zrno iz puške.

Oko pet časova po podne doktor Vilar proturio je glavu u Ralfovu kabinu, i imao je šta da vidi.

Cela dečja kolonija sabila se u tu kabinu, tako da je bilo nemoguće shvatiti kako su svi stali unutra. Izgledalo je kao da sede jedni drugima na glavi. Jer, ma koliko da su kabine na „Plavoj ptici“ bile udobne, one su predviđene samo za dvoje putnika, a nikako za petnaestoro dece. Ipak, niko se nije bunio u tom tesnom prostoru. Oni koji su znali po nekoliko jezika imali su pune ruke posla. Marsel je često uzvikivao:

—Lakše, ljudi! Ukrutio mi se jezik od prevođenja! Čekajte da se malo odmorim!

Ali veza je uspešno uspostavljena. Ćina je mogla sasvim dobro da razume Pabla, a Ula je postala stalni prevodilac Islandđaninu Toreu. Taj Tore predstavljao je malo iznenađenje za sve. Ako se sećate one prve noći na brodu, kada je nešto nabrajao na prste Marselu? To je Tore nabrajao da govori ili razume sve skandinavske jezike! (Ima li nekog da ne zna koji su to skandinavski jezici? Da ponovimo za takve. To su: švedski, norveški, danski i finski. Skoro svi imaju izvesne sličnosti među sobom, ali to su ipak različiti jezici!) Tore je, dakle, zapravo znao vrlo mnogo stranih jezika, ali eto — to se tek sada saznalo. Saznalo se tog popodneva još mnogo štošta. I ugovoren je veliki broj čudnih znakova, sastavljenih od reči i pokreta, znakova koji su bili svima razumljivi i kojima se svako mogao služiti. Ja zaista žalim što ovo petnaestoro dece nije imalo priliku da duže oстане zajedno, duže

od dve nedelje. Njihovi znaci razvili bi se, verovatno, u jedan novi i opšti jezik, koji bi u svetu bio prihvaćen mnogo brže od esperanta.

Dakle, doktor Vilar je prilično teško otvorio vrata i proturio glavu unutra.

—Kakva je ovo svetkovina? — zapitao je veselo. — Može li se u društvo?

Hteli su od sveg srca da ga prime u kabinu. To je i pored najvećih napora ostalo bez rezultata — nije više bilo mesta ni za jednu iglu.

—Pa onda ništa, prijatelji! Ja sam vas tražio svuda po brodu, i već sam prebrojao čamce. Pomislio sam: da niste odvezali neki čamac i odmaglili u gusarenje!

Deca počеше da se smeju, a doktor im važno saopšti:

—U stvari, došao sam zbog nečeg drugog! U trpezariji smo postavili bioskopsko platno i počinjemo sa predstavom za desetak minuta. Ko neće da zakasni, neka dobro požuri!

Čim je to rekao, doktor brzo pobeže u stranu. Munjevitom brzinom počela je da se vrši velika seoba naroda, uz zaglušnu viku i borbeni metež. šteta je što „Međunarodno parobrodsko društvo" nije predvidelo da će doći i ovakav trenutak, kada će kroz obična vrata na kabini hteti da izađe petnaestoro dečaka i devojčica, i to istovremeno. Jedan trenutak videla se samo bezoblična masa mornarskih odela, zaglavljena u vratima. Ali odmah zatim čitava gužva nestade u hodniku, zajedno sa doktorom, koji je bio prosto odvučen u matici plavih odela.

Međutim, u kabini ostadoše Ralf i Alek. Alek je podsmešljivo doviknuo za trkačima:

—Juriš, dečice! Nestaće karata!

Onda je sa Ralfom otrčao u suprotnom pravcu. Stali su pred vratima one kabine, u kojoj su stanovala dvojica putnika sa čudnim prezimenima.

—Jesi li sve zapamtio? — zapita Alek Ralfa.

—Naravno da jesam. Kucaj!

Alek vrlo učtivo, ali i vrlo odlučno zakuca. Prošlo je prilično vremena pre nego što su vrata bila otvorena, i to sasvim malo, tek odškrinuta. U tom otvoru pojavilo se lice starijeg od gospode.

Dečaci su stajali i ćutali. On ih je posmatrao nekoliko trenutaka, a onda je grubo i nestrpljivo zapitao:

—Šta hoćete?

—Oh, oprostite, gospodine! — proguka Ralf medenim glasom. — Nismo znali kojim jezikom govorite, pa smo zato ćutali. Pozdravlja vas doktor Vilar i pita da li želite da prisustvujete bioskopskoj predstavi u trpezariji. Biće jedan izvanredno lep film, na časnu reč! Divan film, gospodine ... Totem.

Čovek se nije pobunio protiv prezimena, ali je brzo odbio:

—Ne mogu da dođem, zauzet sam. Hoću da se odmaram!

Alek je osetio da gospodin Totem može svakog časa da zatvori vrata kabine, i zato bržebolje upade u razgovor:

—Svakako, odmor je potreban! Ali možda bi gospodin Lorimur rado došao na predstavu?

—I gospodin Lorimur se odmara! Nećemo doći.

Vrata se zatvoriše. Dečaci se polako uputiše hodnikom.

—Šta možeš, Ralfe, dosta je i ovoliko. Važno je da znamo kako zvuči glas bar jednog od njih. Da nam nije ona luda sve pokvarila za vreme ručka, povukli bismo ih obojicu za jezik. Dobro je i ovako, kad nije bolje ispalo!

Marsel im dotrča u susret.

—Pa gde ste vas dvojica? Predstava tek što nije počela! Da vidite kako su uredili trpezariju... svuda su navučene zavese zbog mraka. Prava bioskopska dvorana!

—I šta se daje u toj tvojoj „pravoj bioskopskoj dvorani“?

—Filmovi Volta Diznija, svi u boji! I Mek nam je spremio sladoled!

—Zaista izvanredno! — podrugljivo reče Alek. — Crtani filmovi i Mekov sladoled! Umesto da nam daju nešto pošteno, nešto sa više *sadržine* ... Prokletstvo je to kada čovek ima dvanaest godina, a postupaju s njim kao da je juče izašao iz pelena!

Zatim su ušli u zamračenu trpezariju, gde se doktor Vilar pripremao da pokaže svoju stručnost u prikazivanju filmova, mada je bio samo amater. I gde su ih čekali tanjirići puni ružičastog sladoleda.

POGLAVLJE DEVETO

SLIKAREV KREKET, ILI ISTORIJA JEDNE PREHLADE, ZAJEDNO SA ISTORIJOM JEDNOG PODVIGA

Gospodin Anri de-Moare sedeo je raskomoćen, u pidžami, u svojoj kabini. Ispijao je polako čašu za čašom nekog žutog pića, koje je stajalo pred njim u boci na stočiću. čuvena slika stare gospođe bila je naslonjena na susednu postelju i licem okrenuta prema slikaru, koji je sa njom vodio dug i značajan razgovor.

—Najzad, recite, gospođo staramajko ... da li je to bezobrazluk

ili nije? Ne, ne, molim vas da mi odgovorite na pitanje: da li je bezobrazluk to što me gnjavite već dve godine? Svaka žena koja ima makar malo duše ne bi postavljala nikakve uslove... ali, vi! Od vas čovek i ne treba da se nada nečem boljem! Takvi ste vi.

Slikar je naglo ustao i duboko se poklonio prema okruglom prozorčiću kabine. Zatim je rekao glasom kao da se tamo nalazi najmanje desetero ili dvadesetero ljudi:

—Evo, gospodo ... dozvolite da vam predstavim! Ovo je moja staramajka... ova starica koju gledate pred sobom! Ta žena nije obična tvrdica ... ne, gospodo! Ona je mučiteljka poštenih ljudi. Hoćete li dokaz? Molim, evo vam dokaza... Ona je obećala da će ostaviti dobro i prilično veliko nasledstvo mojoj kćeri Lidiji. To je lepo, zar ne? Da, ali *kako* će ostaviti i kada? Tek onda kad ja budem naslikao nju, tu staru tvrdicu... i to tako da se njoj sviđa slika!

On s dubokim prezrenjem pogleda sliku stare gospođe i nastavi svoj svečani govor:

— Ova ista žena nezadovoljna je mojom slikom evo već dve godine! Jednom joj se nije dopao nos ... Zamislite samo, nos! Kao da sam ja kriv što ona nema lepši nos! Sada je odbila moju sliku zbog dugmadi na haljini... Pa dobro, popravljacu dugmad dok joj ne budem ugodio! A ovo sam vam ispričao u poverenju, samo da znate s kim imate posla!

Izrekavši to, gospodin de-Moare ostavi bocu i čašu, a zatim dohvati sliku i položi je na sto. Ali tako da je lice stare gospođe došlo sa donje strane. Posle toga ugasi svetlost i zavuče se u postelju. Još samo jednom čulo se njegovo mrmljanje:

—A Lidije nema! Sigurno je opet sa poručnikom... He, mladima moramo ponešto progledati kroz prste!

Svakako da je gospodin de-Moare ubrzo zaspao, jer je jedanaest časova već prošlo i približavala se ponoć. Koliko je spavao, to ja ne znam. Rasanio ga je neki šum u kabini, i on progunda:

—Lidija, jesi li ti to? Mislim da bi trebalo malo ranije da dolaziš ...

Odmah je poriovo zaspao, ne čekajući odgovor. A Lidija nije ni odgovorila, jer to uopšte nije bila Lidija.

Krećući se oprezno po mračnoj kabini, Alek se približio slikarevom krevetu i potpuno nečujno zavukao se pod njega.

Na nekim brodovima postoji jedna vrlo neprijatna stvar: gvozdeni podovi. Tepihe i prostirke obično stavljaju samo po onim mestima gde ljudi svakodnevno gaze. A kako niko nije mogao pretpostavljati da će Aleku biti potrebno ovo zavlačenje ispod postelje, to na pomenutom mestu nije bilo nikakve prostirke. Morate priznati da je vrlo neprijatno ležati na gvozdenom podu, makar čovek bio i potpuno obučen. Alek je to odmah osetio, ali sada nije imao kuda. Nalazio se pod posteljom gospodina de-Moarea, i to je bilo važno. A hladnoću treba izdržati, mada su ti gvozdeni podovi upravo đavolski hladni.

Alek je priljubio uvo uz zid i pažljivo slušao. U prvi mah učinilo mu se da ništa neće čuti od glasnog disanja slikareva, koji je mirno spavao, i ne sluteći kakav se posetilac nalazi ispod njega. Ali vrlo brzo se navikao na taj ravnomerni šum disanja i počeo da razabire glasove iz susedne kabine. Slušao je sve pažljivije, potpuno zaboravljajući na hladnoću gvožđa na kome je ležao.

—Ja ti kažem da smo napravili glupost što smo krenuli ovim

prokletim brodom! — govorio je nečiji tanki glas.

—A šta smo drugo mogli?

„To je gospodin Totem!" Alek je odmah poznao grubi glas čoveka sa čudnim prezimenom. Taj glas je produžio da govori:

—Šta smo drugo mogli, pitam ja tebe? Na koji bi brod, sem ovog, pustili nas dvojicu... a da nam pre ukrcavanja ne pregledaju stvari? Nemoj sada da mi kukaš! Iskrcaćemo se u Kazablanci, i sve će biti u redu.

—Do đavola to tvoje „u redu"! — bunio se opet onaj tanki glas. — A zamisli šta će biti ako nekom padne na pamet da zaviri u moj ili tvoj kofer?!

—Ćuti, budalo! — zašišta gospodin Totem. — Upropastiće nas tvoje prokleta brbljanje! Uh, zašto sam uopšte pošao na ovakav put s tobom! Ništa drugo ne radiš sem što mi praviš neprilike!

Ćutanje. Onda ponovo glas gospodina Totema:

—Ko će ovde da posumnja u nas? Svi vode računa jedino o ovoj dečurliji, nas niko i ne gleda.

—Ali kako ćemo stići u Kazablanku? Ti znaš da brod nigde ne pristaje ...

—Ko to tebi kaže? Sutra stižemo u Gibraltar, odatle pravo na Azorska ostrva, a pri povratku svraćamo u četiri luke. Među njima je i Kazablanka. Ja ti kažem da na celom svetu nismo mogli naći sigurnijeg broda od ovog! Za nas i za našu *robu*.

Ponovo duga tišina. Alek oseti kako mu zubi cvokoću od hladnoće. Zavuče prst među njih, da ga zvuk ne bi odao, i produži da osluškuje. Izgledalo mu je kao da su ona dvojica već zaspala i da neće ni nastavljati razgovor. Ali gospodin Totem prekide tišinu:

—Kada predamo *robu*, dobićemo toliko novca ... da ćeš odmah zaboraviti na sve opasnosti! I na ono kako nas je jurila policija u Londonu.

—Jeste, ako nas ne bude jurila i policija u Kazablanci!

—Baš si kukavica! — Totemov glas postade ljutit. — Šta ti misliš, da ću valjda čekati dok brod ne uđe u luku? Da 'u čekati dok ne dođe neko iz policije da nam pregleda prtljag? Zbilja, ti si glupak kakvog još nisam video!

—Pa, dobro, ne ljuti se! A kako ćemo onda?

—Lepo! Uzećemo jedan od onih čamaca sa palube i napustićemo brod nešto pre Kazablanke. Trebalo bi nas obesiti ako ne uspemo da odveslamo do obale! Nego, sada spavaj. Dosadio si mi svojim strahom i tim glupim pitanjima!

Alek zaključio da je razgovor završen i da se ne može nadati njegovom produžetku. Izgubio je račun o vremenu, i nije znao koliko dugo je proležao ispod slikareve postelje. Sada se uplašio povratka gospođice Lidije. Jer, ako je slikar čvrsto spavao, njegova kćerka svakako nije. Mlade osobe spavaju lakim snom, to je svakom poznato, i spremne su da na svaki šušanj skoče i upale svetlost. Mislio je Alek i o tome, kada je onako žarko želeo da se održi zakazani sastanak između gospođice Lidije i poručnika Kristijana. Ali sada je već, verovatno, došlo vreme i za okončanje tog sastanka. Trebalo je što brže napustiti kabinu.

Izvukao se ispod postelje i oslušnuo slikarevo disanje. Ovome, izgleda, nije bio poremećen san. Alek se počeo sasvim polako povlačiti natraške, ne skidajući pogled sa zaspalog slikara. Odmicao je korak po korak, pipajući rukama iza sebe.

U jednom trenutku — tresak, neko prevrtanje, tumbanje! Alek se bacio pod susedni krevet, zavukao se duboko unutra i pre-

plašeno očekivao. Znao je da je udario o nešto, da se to „nešto“ prevrnulo, i da se gospodin de-Moare mora probuditi.

Slikar je zaista iskočio iz postelje i dva-tri puta zapitao pomrčinu drhtavim glasom:

— Ko je to? Hej, ko je to?

Onda je upalio svetlost. Kako u brzini nije stigao da stavi cviker, kratkovidno se osvrtao oko sebe, i spazio je uzročnika noćne buke: slika stare gospođe ležala je na podu, pored stola. Slikar prekrsti ruke na grudima i ljutito uzviknu:

— Šta želite, staramajko? Zar čovek čak ni noću ne može imati mira od vas?... No, sada ste na podu! Tako vam i treba! I nemojte misliti da ću vas opet podići na sto!

Zatim je ugasio svetlost i vratio se u postelju. Prevrtao se u njoj još neko vreme, gundao i najzad je zaspao.

Alek je četvoronoške nastavio svoje pomeranje prema vratima. Ali ovog puta je još kako zagledao svaku stvar pored koje je morao proći. Učinilo mu se da je prošao bar jedan sat dok se nije dokopao vrata. Pošlo mu je za rukom da izađe u hodnik, bez šuma i bez nezgodnih susreta sa naslikanim staramajkama.

U pravi čas! Tek što se obreo u hodniku, čuo je izdaleka glasove gospođice Lidije i hladnokrvnog poručnika. Vraćali su se sa svog noćnog obilaska. Alek glavom bez obzira uteče u svoju kabinu.

— Pazi, molim te! — reče Ralf kada je Alek završio sa svojim izveštajem. — Ovo postaje *zaista* zanimljivo!

— Nego šta si ti mislio?! — radovao se Marsel. — Znao sam ja od samog početka da su u pitanju neki opasni tipovi!

Alek ništa više nije govorio, samo je cvokotao zubima, sedeći

na postelji zavijen u svu ćebad. Šta kažeš ti, Alek? — oprezno upita Ralf. — O kakvoj su to robi oni govorili?

—A-pćiha! — kijanje je došlo umesto Alekovog odgovora. — Uh ... smrzao sam se! Tamo je bilo ... a-pćiha! ... tako hladno.

— Možda nose dijamante? — pretpostavljao je Marsel.

Sada Ralf zauze profesorski stav, pošto ozebli Alek to nije bio u stanju da učini.

—Dijamante? —reče on.— Nije nego još nešto! Dobro nisi rekao da nose atomsku bombu. Ko je još čuo da se dijamanti sakrivaju u koferima? Za nošenje dijamanta, bato moj, naprave se naročite cipele sa šupljom petom. Tu se zavuku dijamanti, ako nisi znao! Pročitaj u svakoj knjizi koja govori o tim stvarima, i videćeš ... šuplja peta!

Njih dvojica su još izvesno vreme nagađali kakva može biti roba koja se nalazi u koferima gospode Totema i Lorimura. Na žalost, Alek nije mogao da učestvuje u ovom zanimljivom razgovoru. On je drhtao sve više, bilo mu je čas hladno čas ga je obuzimala vrućina. Zatrpase ga svim ćebadima koje su našli u kabini, ali ništa nije pomoglo. Ralf i Marsel se zabrinuše, a Milan, Alekov sobni drug, predloži da pozovu doktora Vilara ili gospođicu Rips.

—Ne tre-e-e-ba! — cvokotao je Alek. — Proći će ovo ... i bez doktora. A nar-r-ročito neću gospođicu Rrrrips! Ona će napraviti uzbunu na celom brodu ...

—Dobro, ako neće lekara, onda ću ja otići po lekove! — reče Milan Marselu, i zamoli ga. — Prevedi Aleku... šta hoće: aspirin, kodalgin ili kombinovane praškove?

Ralf zviznu kada je čuo Marselov prevod:

—Ehej, ovaj se čikica mnogo razume u te stvari! Pitaj ga da

nije slučajno lekar, pa je diplomu sakrio iz skromnosti.

Milan se nasmejao i dugo nagovarao Aleka, na onom novom zajedničkom jeziku, da pozovu doktora. Alek je tvrdoglavo odbijao. Najzad mu je bilo toliko rđavo da je Milan otišao da potraži pomoć i bez njegovog pristanka.

Doktor Vilar je dotrčao bosonog, ogrnuvši kaput preko svoje pidžame. A odmah za njim stigla je i gospođica Rips. Tada je došlo sve ono što deca vrlo rado izbegavaju ako mogu: merenje temperature, razgledanje jezika, kucanje po golim leđima, i tako dalje. Kažem: deca to vrlo rado izbegavaju ako mogu, ali nisu u pravu. Bez svega toga nema ozdravljenja — pa bila to samo kijavica ili svih devet bolesti one gospođe Hemond.

Doktor Vilar je pronašao kod Aleka jaku prehladu. On se složio sa gospođicom Rips da je to svakako došlo od sladoleda, koji su deca jela to popodne. Alek bi im se slatko nasmejao u brk — kao da se on može prehladiti od jednog tanjirića sladoleda! — ali sada mu nije bilo do smejanja. Morao je da proguta nekoliko kašika raznih lekova i da mirno leži, pokriven do grla. Ubrzo je stigao i kapetan Rul, zabrinut i užurban, i raspitao se detaljno o celom toku bolesti. Zatim je ohrabrujući potapšao dečaka po obrazu:

— Nije to ništa, mladi čoveče! Samo vi lezite i ozdravite. Na sreću, postoji i takav propis ... mislim na pomorski propis, koji dozvoljava bolesnim putnicima donošenje hrane u kabinu. Je li tako?

Alek je klimnuo glavom i slabo se osmehnuo.

Posle je otišao doktor Vilar i odveo Milana sa sobom. Milan će spavati u doktorovoj kabini, kako bi mali bolesnik imao potpuni mir. Sa njima je krenuo i kapetan, da nastavi svoj

prekinuti san.

Ostala je samo gospođica Rips. Ona je izjavila da će dežurati pored Aleka — ako je potrebno tri dana i tri noći, mada je doktor odgovorio da bolest neće toliko trajati.

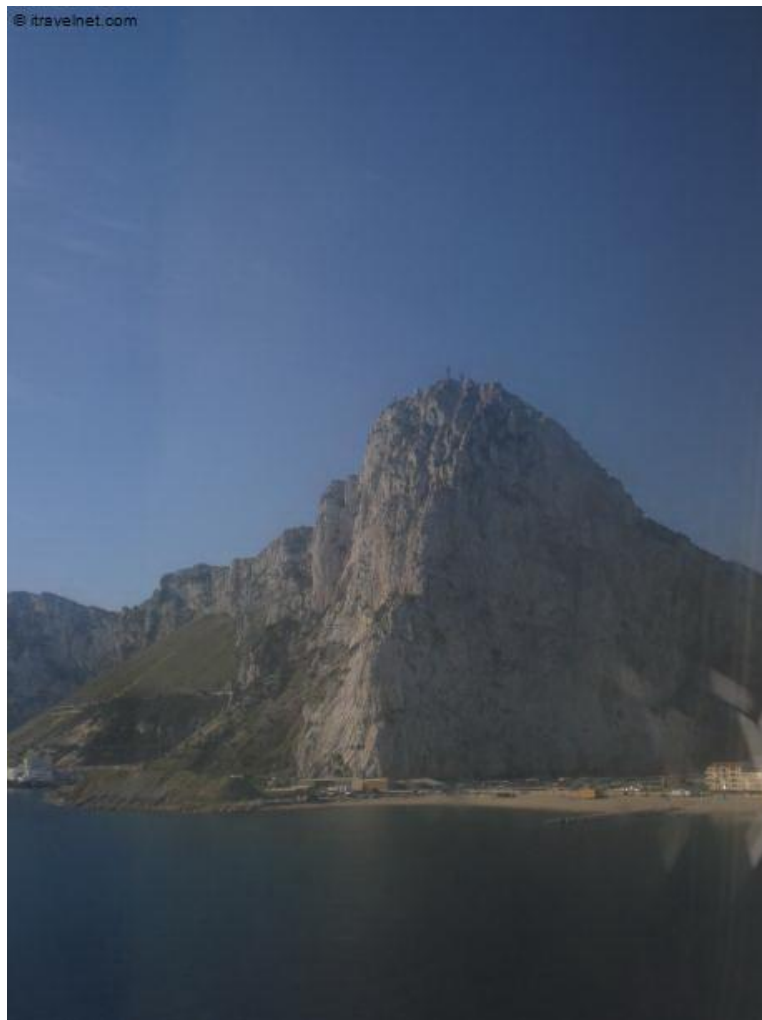
Ipak, gospođica Rips je ostala. Gledajući je kako se brižljivo naginje nad njim, kako mu briše znoj i namešta pokrivače — Aleka odjednom obuze strašan stid. Pa on je, danas pre podne, *ovo* stvorenje nazvao „ona nemoguća gospođica Rips"! Bilo ga je stid, i želeo je da joj se izvini. Ali san je bio brži, i on je zaspao. Prethodno je čvrsto odlučio da nikad više ne pomisli bilo šta ružno o ovoj čudnovatoj gospođici, čija unutrašnjost beše mnogo bolja od njene spoljašnosti.

POGLAVLJE DESETO

NEZANIMLJIVI GIBRALTAR I KOSE OČI

Trećeg dana plovidbe ušla je „Plava ptica" u vode Gibraltara, onog čuvenog moreuza koji odvaja Evropu od Afrike. Naravno, dogodilo se ono što se moralo dogoditi — dan je bio oblačan i spremala se kiša. Dok je brod plovio po širokom moru, gde imate malo šta zanimljivo za gledanje, dani su bili vedri i sunčani. A sada, kada se pred malim putnicima nalazio jedan od najznačajnijih moreuza na svetu, bilo je oblačno sa maglom. Jasno je da ni najbolje oko nije moglo otkriti susednu, afričku obalu u toj magli.

Doktor Vilar i gospođica Rips bili su zauzeti oko bolesnog Aleka. Tako je preostao jedino kapetan Rul — da objasni deci šta je to moreuz i kakav je taj Gibraltarski moreuz. Moramo priznati da se kapetan vrlo brižljivo pripremao za to predavanje. Jer, deca su deca, ko zna šta sve mogu da ga pitaju. A ne bi bilo lepo kada jedan kapetan ne bi znao da odgovori na neko pitanje.

Zato je od ranog jutra dohvatio debele knjižurine i tražio po njima sve ono što se odnosilo na Gibraltar. To je radio sve do onog časa kada je u njegovu kabinu ušao hladnokrvni poručnik i izvestio ga:

—Gibraltar, kapetane! Gde da se usidrimo?

„Plava ptica" usidrila se na ivici luke, jer, da su ušli dublje u luku — ne bi mogli sve da vide.

Deca se načičkaše uz ogradu broda, gledajući u jednu stranu kamenog jezička, koji zadire u more, i na kome se nalazi grad

Gibraltar. Kapetan im priđe i veselim glasom poče svoje predavanje:

—Deco, znate li šta je ovo pred vama?

—Znamo! Znamo! To je Gibraltar! — povikaše svi uglas.

Kapetan se malo zbuni:

—Hm, dobro ... A da li znate šta je to Gibraltar?

—Svakako da znamo! — odgovorio je Roni. — Gibraltar je moreuz koji spaja Atlantski okean i Sredozemno more ...

—A razdvaja Evropu od Afrike, i širok je četrnaest kilometara! — izjavi okrugli Antonjin.

— Na najtešnjem mestu svega trinaest kilometara!— dodade Lung. — A dubok je četiri stotine i pedeset metara...

Ličilo je to na ispitivanje nekog marljivog razreda. Kapetan se osećao strašno nelagodno. Jer, o čemu, do vraga, da priča deci, kad oni sve to znaju i bez njega? No uvek se može pronaći rešenje. Ako deca znaju sve o ovom sadašnjem Gibraltaru, onda će im on pričati o prošlosti ovog znamenitog mesta. I tek što je otvorio usta da otpočne, mali Hajim reče zamišljeno:

—Sada je to engleska tvrđava, a nekada je bila španska...

—Da, u petnaestom veku! —brzo prihvati Marsel.

—Ali od početka osamnaestog veka grad i tvrđavu drže Englezi!

—Inače, Gibraltar je dobio ime po Gib-el-Tariku, vođi Arabljana, koji su na ovom mestu prešli u Evropu ... — javi se i Milan.

Kapetanovom čuđenju nije bilo kraja. Sada zaista nije imao o čemu da im priča. Sasvim zbunjen, zapita:

—Ali, odakle ... odakle vi sve to znate?

Deca ga pogledaše kao da hoće da provere: ruga li se on njima ili to ozbiljno pita. Crnooka Mahraba sleže mršavim ramenima:

—Pa pitanje broj pet koje je postavio „Londonski mornar“ glasilo je: „Opišite Gibraltar, njegov položaj i prošlost, kao i sve ostalo što znate o njemu...”

—Ah, tako! — progunda kapetan.

Tu više nije bilo pomoći. Opet se umešao onaj prokleti „Londonski mornar“ i pokvario mu račune! E, to je prosto neverovatno — kako jedne novine mogu biti pakosne prema običnom čoveku, i to kapetanu!

Ništa mu nije preostajalo, već da kaže:

—Pa, dobro ... gledajte onda Gibraltar!

I on se udalji, potpuno potučen.

—Stari je hteo. da vidi koliko znamo o ovom kanalčiću! — dobaci Roni, gledajući za kapetanom.

Tada Pablo poče nešto da govori živo mlatarajući rukama, Dina prevede:

—Pablo kaže da je video kapetana kako čita knjige i gleda mape, sigurno se spremao da nam govori o Gibraltaru...

—Pa mi smo onda pokosili starog! — uzviknu Ralf. — E, baš smo brzopleti! Hteo je da učini nešto za nas, a mi nismo dali da dođe do reči... Nema smisla, na časnu reč!

Svi se složiše da „nema smisla“, i da je trebalo ćutati.

—Morali smo ga pustiti da nam ispriča!

—Znate šta! Hajdemo sada kod njega, pa neka priča!

—Gle, molim te! I šta da mu kažeš ... „Znate, kapetane, vi samo pričajte i ne obraćajte pažnju na to što mi znamo sve o Gibraltaru!“ To ne može, naravno.

Najzad su se dogovorili: tražiće od kapetana da im govori o svojim doživljajima kada je prolazio kroz Gibraltar, a to mora da se dogodilo jedno pedesetak puta. Pa ako i ne bude zanimljivo, oni će pažljivo slušati.

Jer, onaj kome se kapetanova priča ne bude svidela imaće posla sa svima ostalima. I to na licu mesta!

Kapetan je bio iznenađen zajedničkim dolaskom „marljivog razreda“, ali isto tako obradovan njihovom željom. I pričao im je, pričao ... skoro do ručka. I nije bilo nijednog deteta koje se moglo požaliti da mu je bilo dosadno. Jer, kapetan je umeo vrlo lepo da priča. Prema tome, otpala je i ona stroga primedba o obračunu na licu mesta. Uostalom, kod pametnih i poštenih ljudi ta primedba retko kad biva ispunjena. Jer, sve u životu može se obaviti i bez nje.

Tek što je završen ručak javiše kapetanu da se neki motorni čamac približava „Plavoj ptici“. Čamac je dolazio sa obale, tako je stajalo u izveštaju, i na njemu je šesnaesti putnik — Kioto Tajomaru, najmlađi predstavnik japanskih poznavalaca azimuta i ostalih zemljopisnih stvari. A taj isti čamac vratiće gospođu Hemond na kopno.

Kapetanova odluka da iskrca gospođu Hemond bila je neopoziva. On čak nije pristajao ni da se ponovo vidi s njom, već je pregovarao preko poručnika ili doktora Vilara. Naravno, to nije bilo bez teškoća, a to je opet potpuno razumljivo kad se uzme u obzir da je reč o jednom stvorenju kao što je gospođa Hemond. Ta žena je tvrdila da nju niko ne može da iskrca bez njenog pristanka, da će tužiti kapetana Rula nekom međunarodnom sudu, da će tražiti vraćanje novca koji je uplatila za kartu, i još mnogo i mnogo štošta. Ali ništa joj nije pomoglo. Kapetan Rul nije imao

običaj da menja svoje odluke.

To je najzad uvidela i gospođa Hemond, pa se, sva besna, dala na spremanje svog prtljaga. Nije doterala taj posao ni do polovine (stalno ga je prekidala, šaljući kapetanu preteće poruke), kada joj saopštiše da stiže čamac koji će je prebaciti na kopno. Potpuno razjarena, pobacala je ostatak stvari u kofere bez ikakvog reda i popela se na palubu.

U tom času privezivali su mali motorni čamac uz „Plavu pticu“. Svi stanovnici broda bili su već okupljeni da bi dočekali novog člana.

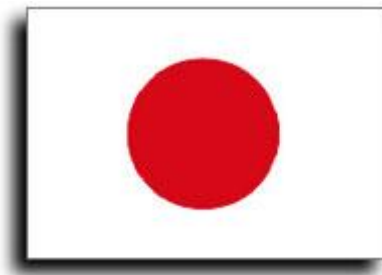
Taj novi član bio je dečkić od osam godina, kosih crnih očiju i kratke isto tako crne kose, koja mu je u obliku „šišaka“ ležala preko čela. U prvi mah, onako skupljen na kljunu čamca, svima je izgledao još manji nego što je u stvari bio.

Roni polako gurnu Antonjina laktom i prošapta:

—Eto, sada više nisi ti najmanji... Najzad smo dobili jednu pravu bebicu!

Prema opštem dogovoru, pridošlica je trebao da dobije sve ono što su ostali dobili u Londonu kada su polazili. Zato se kapetan nagnu preko ograde i viknu:

—Kioto Tajomaru, Japan!

Dečkić podiže glavu i odazva se tankim glasom:

—Ovde je!

Mornari iz čamca podigoše ga na rukama, a kapetan ga

prihvati i poljubi u kosu. Kada je bio spušten na palubu, smesta se našao u rukama doktora Vilara i gospođice Rips. A oni su ga upoznali sa ostalima, sa ostalom decom. Ali kako se čudno ponašao kosooki Kioto! Kad se rukovao s nekim dečakom, duboko bi se poklonio i rekao:

—Osećam veliku sreću što sam se upoznao s vama!

A ako je bila devojčica:

—Očaran sam poznanstvom s vama, gospođice!— i to, naravno, uz dubok poklon.

Deca su začuđeno pogledala jedno u drugo, a zatim su prsnula u smeh. Roni snažno i srdačno lupi malog po ramenu (mali je poklecnuo od te srdačnosti) i viknu:

—Gde si ti odrastao tako *fin*, matori? Zapamti da to ovde mnogo ne važi! Oslovljavaj svakoga po imenu... i, do đavola, ostavi to svoje glupo „vi“!

Kioto prestrašeno pogleda nepoznatog bučnog dečaka i skromno odgovori:

—Potruđiću se da zapamtim, gospodine ...

I veoma se začudi kada posle ove rečenice usledi nov talas smeha među decom. Tada dotrča Ralf — bio je, inače, kod bolesnog Aleka, i tek sada je stigao da dođe. Brzo pruži Kiotu ruku i zapita ga:

—Jesi li ti taj ispod Fudžijame? Zdravo! Ja sam Ralf Barni, tvoj prvi komšija... Mislim onako, po zemljama — ja sam iz Australije.

A kada je čuo ono Kiotovo „vrlo sam srećan, gospodine“, Ralf se takođe nasmeja:

—O, Kioto, pa i ti si mnogo učtiv? Čitao sam da su svi Japanci takvi. Dobro, *gospodine* Kioto! Hodi sad ovamo, pogledaćemo

nešto zanimljivo. Tamo ukrcavaju gospođu Hemond!

To je bilo tačno. Dva mornara prebacila su već ogromne kofere u čamae. Kapetan htjede da umakne, ali mu gospođa Hemond prepreči put. Šešir je od žurbe stajao nakrivljeno na njenoj razbarušenoj „otrov-frizuri“, i ona zamahnu obema pesnicama prema kapetanu:

—Ja ću se žaliti! Ja ću se već žaliti! A vi ćete izgubiti svoju službu, i nikad je više nećete dobiti!

Kapetan je slegnuo ramenima i ćutao. Verovatno je smatrao da se ne isplati odgovarati na smešne pogrde ove žene.

—I, da znate, vaše „Parobrodsko društvo“ moraće da mi vrati sav moj novac!

Tu kapetan ne mogade da se uzdrži, već odgovori sa mnogo podrugljivosti:

—Oni će vam vratiti novac... sa najvećim zadovoljstvom, gospođo!

Gospođa Hemond besnim pogledom odmeri gomilu dečaka i devojčica, koji su gledali ovamo, i viknu prema njima:

—I napuštam s najvećim zadovoljstvom ... ovaj zverinjak! Ostanite vi samo sa vašim crncima i Kinezima, i neka vam je prijatno! Ah... dobili ste još jedno majmunče s kosim očima?! Neka vam je nazdravlje!

Deca su stajala bez reči i bez pokreta, zaprepašćena ovim prostaklukom. Ali gospođica Rips ustremi se na gospođu Hemond:

—Kako se ne stidite, vi... vi odvratna ženo! Kako vas nije sramota da govorite takve svinjarije! Gde ste samo dobili takvo vaspitanje?

Gospođa Hemond side u čamac i odgovori — toliko glasno da

se razlegalo, mislim, celom gibraltarskom lukom:

—Ćutite, vi motko za sušenje rublja! Moje vaspitanje mi ne dozvoljava da duže ostanem među tolikim divljacima! A vi samo pazite i negujte te vaše male ljudoždere!

Gospođa Hemond se ponašala kao najgora prostakuša: pljuvala je u vodu, pretila pesnicama prema brodu, vikala i zamalo što nije ispala iz čamca. Ali sve to ništa nije vredelo — čamac se odbio od broda i pošao ka luci. Mogla se još dugo videti gospođa Hemond kako zamahuje pesnicama, čak i onda kada joj se glas više nije čuo.

Na palubi odjednom zavlada neka luda veselost. Marsel povika:

—Bežite, ljudi, poješću vas za večeru! Ja sam ljudožder!

Roni ispusti iz grla dugi indijanski krik:

—Au-u-u-u-u-u! Bežite, mi smo ljudožderi!

I deca tada počеше da skaču tamo-amo po palubi, podražavajući one igre koje su gledali u filmovima o prašumi.

Ralf nije učestvovao u toj zabavi, već je govorio Kiotu:

—Ne treba da im zameraš ... deca su to! Naravno, tako nešto ne priliči nama, ali čovek mora da se *istutnji* s vremena na vreme, zar ne? A, znaš, ovo baš i nije velika ludorija. Zaista se radujerno što je otišla ona debela žena. Dovoljno nam je zagorčala život!

Kioto je ćutao kao zaliven.

Igra odjednom prestade. Keit je nešto objašnjavao deci, zatim ih je poređao u krug, i na njegov znak počеше ravnomerno da tapšu rukama. Tada Keit skoči u sredinu tog kruga i zaigra. Sekund kasnije zaoriše se uzvici odobravanja, čak i od odraslih, koji su prišli i isto tako revnosno lupali šakama. Gospodin de-

Moare zamalo što nije glavačke odleteo u vodu, toliko se oduševio Keitovom igrom i toliko je snažno udarao rukama.

A Keit je izvodio neverovatne skokove, izvanredno je tresao svojim mladim telom — jednom reči, igrao je kako niko nije očekivao da će igrati.

—Pazi ti njega! — uzviknuo je začuđeni kapetan, dok su ostali galarnili i pljeskali.

—Navali, Keite!— urlali su dečaci, a Keit se smejao na njih svojim blistavim zubima i izvodio još lepše skokove.

I Ralf je ostavio Kiota i priključio se ostalima. Možda je i on osetio potrebu da se „istutnji" ili mu je postalo dosadno pored ćutljivog mališana.

Mali Kioto okrenuo se prema ogradi i prema moru. Odjednom je osetio da mu je teško. A kome ne bi bilo? Zamislite ovako nešto — uđete u neko društvo u kome nikog ne poznajete, i odmah vam viknu u lice da ste „majmunče s kosim očima"! Kako biste se osećali? Ja, lično, ne bih mogao da savladam suze, ukoliko ne bih odmah pobegao. Zato je potrebno čestitati Kiotu, koji je samo stisnuo svoja mala usta i bez suza gledao u vodu. Nije to šala imati svega osam godina i ne pustiti nijednu suzu! U stvari, ostali su ga lepo dočekali, na njihov doček ne bi mogao da se potuži — ako se ne uzme u obzir ono što su se smejali njegovoj ućtivosti. Ali reči gospođe Hemond sasvim su dotukle osetljivog mališana. On se radovao susretu s decom, jedva je čekao da se ukrca na „Plavu pticu", unapred je zamišljao svoje nove poznanike i unapred ih je voleo. A sada?

Eno ih, svi se zabavljaju, svi se poznaju međusobno. Njega niko ne gleda, na njega su svi zaboravili.

I mali Kioto Tajomaru oseti se odjednom, pored sve svoje hrabrosti, potpuno sam.

POGLAVLJE JEDANAESTO

NEUSPELI POKUŠAJ „RASKRAVLJIVANJA“ I NEKOLIKO NAGOVEŠTAJA JEDNE NOVE ZAMISLI

Dva dana kasnije doktor Vilar je dozvolio Aleku da se pojavi na palubi. Naravno, ne zadugo — svega oko jedan sat. Lako možemo zamisliti da je Alek bio vrlo nezadovoljan ovim ograničenjem. On je smatrao da je *njihova stvar* već suviše izgubila njegovim trodnevnim odsustvovanjem. Ostalo je oko deset dana putovanja, svega deset dana, a za tako kratko vreme ni najbolji detektivi „Skotlend-jarda“ ne bi uspjeli mnogo šta da učine oko rasvetljavanja jednog zločina. A od dece niko više nije sumnjao da je reč baš o zločinu u toj stvari sa gospodom Totemom i Lorimurom.

Zato je Aleka pomalo ljutio razgovor na palubi.

—Trebalo je da vidiš Keita! — oduševljavao se i dalje Marsel.

— Nisam ni sanjao da postoje takve stvari, mislim, takve igre!

—O, nije to ništa! — skromno se smešio Keit. — Nije bilo muzike, a igra bez muzike ne vredi mnogo. Bar da smo imali nekoliko bubnjeva! Sa njima bi se već nekako moglo.

—Ništa, stari! Doći će i to na red — reče Ralf. — Kapetan mi je pričao da sada plovimo pravo za Azorska ostrva. Ja mislim da tamo ima urođenika sa bubnjevima. Pozajmićemo te stvarčice od njih!

Alek umorno odmahnu rukom prema Ralfu i, po starom

običaju, progunda:

—Svako zna da na Azorskim ostrvima nema urođenika! Onih pravih nema... Nego, ostavite urođenike! Šta radi onaj mali, Kioto?

—Zar ga još nisi video? Nemoguće!

—Ama, video sam ga! Ali me zanima zašto po ceo dan ne izlazi iz kabine?

—Ko bi ga znao! Možda ne voli društvo, ili mu se mi ne sviđamo.

—Jeste li ga mnogo *zagledali*? — upita Alek.

—Kako „zagledali“?

—Pa, tako ... kao što se zagleda nepoznata zverka u zoološkom vrtu. Ima ljudi koji tako posmatraju svaku nepoznatu osobu.

—Ne, nismo baš mnogo! — neodlučno reče Marsel.

—Onda je verovatno još uvređen zbog onog „majmunčeta kosih očiju“. Ti Japanci su strašno osetljiv narod! — naučnički uzdahnu Alek.

—Ali, molim te! — uzviknu Roni od čuđenja. — To mu nismo rekli mi! Stara Hemond je otišla, i zašto bi se on sada ljutio, kad ona nije više ovde?

—Vraćamo se na stare stvari, Roni! Ne volim ponavljanja, da se razumemo... Da li je Kioto žut?

—Pa nije baš sasvim ...

—Ma, dobro, ali on je žute rase, je li tako? A gospođa Hemond, ona je bela, zapamti! Ona ga je uvredila. šta iz toga proizlazi? Mali sumnja i na sve nas, koji smo beli. Odakle on zna da mi nismo isti kao ta smešna baba?

—E, šad si preterao, Alek — umeša se i Hajim. — čoveče, pa mi nismo prvi belci koje mali vidi!

—Zaista pametna primedba, ali u ovom slučaju ne vredi baš ništa! Mali je osjetljiv, razumeš, i to je sve. A na prvom koraku dobio je šamar. To utiče na osjetljive ljude.

—Dobro, i šta sada? — zapita Ralf, koji je sve to primao vrlo ozbiljno.

—Sada? Sada ću ja morati da odem u kabinu. Eno dolazi doktor Vilar! Ništa danas nismo uradili, a brbljali smo o glu-
postima ceo sat.

Stvarno, dolazio je doktor Vilar, a to je značilo kraj Alekovog boravka na palubi. Ali doktor je doneo, kao i uvek, jednu radosnu vest. Naime, Alek više ne mora da leži, i u kabini ga može posećivati ko god zaželi.

—Sjajno, gospodine doktore, i hvala vam! čuli ste ovo, dečaci... dođite i dovedite mi onog malog. Ispričaću mu šta je stara Hemond rekla meni, Keitu i Lun-gu. To će ga umiriti!

—A šta se dogodilo? — raspitivao se doktor.

—Ništa naročito. Kioto je obesio nos do zemlje.

—Zašto?

—Zbog onog u Gibraltaru, što mu je gospođa Hemond rekla da je majmunče s kosim očima.

—Gle! — zamišljeno promumla doktor.

—Ništa vi ne brinite! — izjavi Alek. — Uredićemo mi to već sami! čudnog mi čuda, razveseliti jednog mališana! Mi uzimamo celu tu stvar na sebe.

Doktor raširi ruke i, praveći se ozbiljan, reče:

—E, ako vi uzimate celu stvar na sebe... onda zaista nije potrebno da se brinem!

—Ipak, u sebi, odluči da porazgovara o Kiotu sa kapetanom i

gospođicom Rips. Jedan mališan oborenog nosa — to nije šala.

Kioto je ozbiljno sedeo na postelji i ozbiljno je slušao Alekovu priču. Tu su još bili Ralf, Keit i Lung, kao svedoci ove priče.

Alek je pričao i sasvim jasno video da neće uspeti kod Kiota. Ovaj je zaista vrlo pažljivo slušao, ali ništa nije rekao ili pitao za celo vreme. Izgledalo je kao da se ta stvar njega uopšte ne tiče. To je ljutilo Aleka.

—Razumeš li ti mene? Nije važna boja kože, važno je to što je ona bila jedna prostakuša i ništa više!

—Da, gospodine ... — mirno odgovori Kioto, netremice gledajući u Aleka.

—Kioto, je sam ti već nekoliko puta rekao da me ne zoveš „gospodine"! Moje je ime Alek, i ne želim nikako drukčije da me zoveš. Jesmo li se pogodili?

— Da, gospodine.

Tu nije bilo pomoći. Svi su shvatili da je Alekov pokušaj propao, jer se ovaj mališan drži kao nakostrešeni jež. Nastalo je ćutanje, a svi su zapravo razmišljali o nekom novom načinu na koji bi raskravili Kiota.

Pokuša Ralf:

—Slušaj, dečko... zar kod vas u Japanu nema sličnih luda? Recimo, onih koji cupkaju po drumovima, bekelje se na svakog, ili hoće da ujedaju kao psi?

Kioto ga pogleda svojim crnim očima i vrlo tiho kaza:

—Ali gospođa Hemond nije cupkala po drumovima...

—Pa to je isto, čikice, kao da je cupkala! Lude su lude, zar ne? E, da ja tebe nešto pitam ... kada bih ja došao u Japan, zar se ne bi baš niko našao... ko bi mi viknuo da sani majmunče s ravnim

očima? Hajde, reci!

Kioto je oborio pogled i ništa nije rekao. Očigledno, sve je bilo uzalud. I ceo razgovor prošao je bez ikakvog uspeha.

Alek se sneveselio, Keit i Lung i inače su ćutali, Ralfu se učinilo da tako dalje ne može, i zato reče:

—Dobro, momče! Idi u svoju kabinu, ako to želiš... Nemoj misliti da te primoravamo da si ovde s nama.

—O, ne, gospodine! — odgovori Kioto, nećujno se podiže i isto tako nećujno ode.

Alek odmah poče da gundā:

—Svemu je krivo njihovo vaspitanje! Vaspitavaju ih tamo kao da su cveće u staklenoj bašti. I, naravno, deca im postanu suviše osetljiva! Naposletku, ostavimo za sada tu stvar. Dakle,, Ralfe, šta se *dogāda* na ovom brodu?

Svi su odmah razumeli da je razgovor prešao na poslove. Ali mogli su malo šta da kažu, za dva dana skoro se ništa nije dogodilo. Totem i Lorimur nisu napuštali svoju kabinu, a nije bilo nikakve mogućnosti da se prodre u nju. To je svima bilo jasno. Pokušati nešto na silu, bila bi čista besmislica.

—Hm ... znači, gubimo vreme! — ustanovi Alek.— A njima to dobro dolazi. Razumejte, momci, da posle Azorskih ostrva idemo pravo za Kazablanku! Prva stanica posle Azora ... To znači da će nam umaći!

— Neće! — ubedljivo reče Ralf. — Ja sam postavio stalnu stražu pored svih čamaca na brodu.

—Uf, Ralfe, a noć? Ko će noću da stražari? To je nemoguće, nije li tako?

Lung ozbiljno zaklima glavom:

—Naravno da je nemoguće! Preko noći ne smemo da izlazimo

na palubu. Odmah bi nas primetili... kapetan, poručnik, ili dežurni mornar.

Zaista, ideja o stražarenju pored čamaca bila je izvodljiva samo preko dana. A dvojica sumnjivih putnika bežaće, svakako, noću. šta tu da se učini?

Keit predloži:

—Kako bi bilo da sačekamo? Da sačekamo dok ne budu hteli da beže, a onda da pozovemo kapetana i mornare?

—I šta da im kažeš? — odvrati Ralf. — čime ćeš dokazati da oni zaista nameravaju da pobegnu? Jer, oni će, nema sumnje, tvrditi da su samo prošetali po palubi. A to im niko ne može da zabrani!

—Znam, ali šta će reći za kofere? — branio je Keit svoje mišljenje. — Sigurno je da će kofere poneti sa sobom! Bilo bi glupo da ih ostave na brodu.

—Uh, koferi! Da mi je da procunjam po tim koferima samo pet minuta! — uzdahnu Ralf, a onda strogo reče Keitu. — Ni govora, stari, da tražimo pomoć od kapetana! Lepo bi to bilo .... mi stvar doveli do kraja, a tada se pojavljuje kapetan s mornarima, i čija je onda zasluga? Njihova, dabome, a ne naša!

Alek se namršti i sa neodobravanjem pogleda u Ralfa:

—Pazi, molim te ... pa ti si slavoљjubiv kao kakav konjički general u penziji! Dragi moj, uopšte se ne pita čija će to zasluga biti na kraju... Važno je da li će biti uništeno jedno *društveno zlo*, ili neće! Tako ja gledam na tu stvar.

Ali Keit neočekivano pređe na Ralfovou stranu.

—I ja mislim da ne bi bilo zgodno ako umešamo nekog od odraslih u ovo!.

—Zašto?

—Pa, tako... To ti je kao kad cele godine ideš, u školu, a onda svedočanstvo dobije neko drugi, a ne ti!

Za Ralfa je ovo Keitovo poređenje bilo sasvim umesno, mada je Alek ostao pri svome. Mislim da su ipak vrlo brzo uvideli da ovaj razgovor nema mnogo veze sa stvarnim položajem u kome se „njihova stvar“ nalazila. Trebalo je preduzeti nešto opipljivo, a čija će to biti zasluga... pa, o tome se može razgovarati kada sve prođe.

Bilo bi vrlo lepo kada bi se ljudi uvek držali tog pravila: prvo obaviti posao, pa tek onda odbrojavati zasluge. Na žalost, to se retko događa, i zato mnogo što-šta ostaje nezavršeno. Vidite, iz ovog kratkotrajnog neslaganja među dečacima moglo se izvući jedno pravo iskustvo za budućnost! A iskustva treba pamtiti, zar ne?

Ralf je pošao da pronade Marsela i Milana i odjednom je zastao. Preseklo ga je nešto posred srca, nešto što je video na palubi.

Kioto je sedeo na nekakvoj stoličici i zurio u vodu, naslonivši čelo na ogradu. Nikog nije bilo u blizini, i mali dečak izgledao je potpuno odvojen od celog belog sveta. Ralf je bio vrlo živa priroda, voleo je grube dečačke igre, kao i brzo kasanje na vatrenim očevim konjima. A nikako nije podnosio dve stvari: devojčice i nežnosti. Često se pravio grubljim nego što je zapravo bio, a to je činio da bi izgledao stariji i odrasliji. Ali tamo negde, u čudnim dubinama ljudskog srca — Ralf je bio veoma osetljiv, ništa manje od Kiota. Zato ga je užasno zbolelo kada je video usamljenog mališana pored ograde. Zaboravio je na Marsela i Milana, na „njihovu stvar“, i na svoj trenutni zadatak. Otrčao je do malog Japanca.

—Slušaj, Kioto, ovako se ne može! Sediš tu kao neki starkelja od sto godina, do đavola! — Ralf je pokušavao da bude što veseliji. — Šta radiš zapravo ovde? Gledaš u vodu i sećaš se uspomena iz mladosti?

Kioto je bio pomalo začuđen, i zbilja nije znao šta da odgovori.

—Kažem ti, ovako ne ide! — produži Ralf. — Ako si bio uvređen, pljuni na sve!

Ralf pljunu u vodu.

—Tako radi Marsel kad hoće nešto da zaboravi. I, veruj mi, to pomaže. Pljuni i ti tako!

Ali Kioto nije pljunuo. On je uzdahnuo i ponovo naslonio čelo na ogradu. Ralfu dođe da zaplače od muke. Sede pored Kiota, rekavši mu nekako namešteno grubo:

—Pomakni se malo!

Kioto mu bez reči ustupi polovicu stoličice. Tako su dugo sedeli, i Ralf je pljuckao u vodu.

—A, ovaj ... gde si naučio tako dobro engleski?

—Kod kuće.

—šta, imao si učitelja iz engleskog? Posebnog učitelja, samo za tebe?

—Da.

—Onda mora da je tvoj stari strašno bogat! A gde ti zapravo živiš?

—U gradu Hirošimi.

—Nemoj, molim te, da mi odgovaraš... kao da sam ja taj tvoj učitelj! Govori kao što svi govore! Dakle, u Hirošimi? Pa kako je bilo kad vam je atomska bomba pala na glavu?

—Ne znam. Ja se tada još nisam rodio ...

—Gle, molim te! Pa da, imaš pravo. A onako... pričaju li ljudi o tome?

—Pričaju, gospodine ...

— Kioto! Znaš li ti da bih ja tebe ovog časa... sasvim slatko lupio preko lica?! Rekao sam ti *hiljadu puta* da oteraš do đavola to svoje „gospodine"! I lupiću te idući put, bogami!

Ralf je to, naravno, samo tako pričao. Silno je želeo da se ovaj mališan razdrma na neki način, makar to bilo i u tuči s njim. Ali Kioto se nije bunio, niti je hteo da se tuče. Šamo je još niže obo-rio glavu. Sada se Ralf ozbiljno uplaši — nije li možda uvredio Kiota teže od gospođe Hemond.

—Slušaj, ja sam to rekao samo onako, radi primera... Nisam mislio baš *istinski* da te bijem. Ja ne volim da se tučem za svaku sitnicu, ali kad se potučem ... onda teško onom ko mi stoji prekoputa! A kakav si ti?

—Ja se ne tučem — odgovori Kioto.

—Nikad?

—Ne, nikad.

—Ama, baš nikad? Vidi, molim te! Znaš, nije loše ako čovek neki put upotrebi pesnice za razgovor!

—Zašto?

—Pa, tako... Recimo, neko ti kaže da si budala... Toga treba raspaliti, je li? Takva stvar ne može da prođe bez batina!

Kioto prvi put progovori sam od sebe, bez tuđeg pitanja.

—Ja se ne bih tukao ... Niko neće tako nešto reći drugom čoveku ako i sam nije budala.

—O, pa ti si mudrac, kao Alek ili Lung! — obradovano se

nasmeja Ralf. — Recimo da imaš pravo, ali ja ipak više volim da udarim ... pa neka mudraci misle šta hoće!

I odjednom, ne znajući ni sam zašto, Ralf ispriča Kiotu sve što je znao o Totemu i Lorimuru, o njihovim tajanstvenim koferima — sve o „njihovoj stvari"! Čak mu je izložio i neke sasvim nove zamisli koje još nisu znali ni svi ostali dečaci.

— I sada, sada imamo jedan nov plan... Znaš, onaj mali Milan ima jednu *finu* idejicu! Uh, on je pravi đavolski planinar, i nije čudo što mu je tako nešto palo na pamet... Taj ti je obišao sve planine u toj njihovoj Jugoslaviji, i zna sve te stvari „uprste"! Videćeš, silan momak, i ova idejica sasvim mu je na mestu. Istina, Alek malo gunda i buni se, priča da je to opasno, ali ništa ne mari! Mi smo maločas *rešavali* o toj ideji i nadglasali smo Aleka. Idem sada da pozovem Milana i ostale dečake. Hoćeš li i ti sa mnom?

Da je neko zapitao Ralfa zašto sve to priča Kiotu, on bi se zbunio i ne bi znao šta da odgovori. Jer, molim vas, Kioto je tek stigao, i Ralf nije mogao da zna kakav je to dečak. Ni da li će pristati da učestvuje u njihovom velikom poduhvatu. A ipak mu je ispričao, čak nije ni zapitao ostale da li sme to da učini!

A evo vam pravog razloga: Ralf je želeo svim srcem da pomoću nečeg zanimljivog privuče Kiota ostalim „zaverenicima". I da ga nikad više ne vidi ovako kao danas — potpuno samog pored brodske ograde.

POGLAVLJE DVANAESTO

JEDAN OPASAN POGLED KROZ OKRUGLI PROZOR

Deca ponekad znaju da ostvare vrlo čudne zamisli. Odraslima bi se, verovatno, kosa digla uvis zbog njih. Ali, na sreću, oni saznaju za takve zamisli tek onda kada je sve prošlo. Ili nikad ne saznaju. Kad kažem „na sreću“, imam na umu živce očeva, majki i svih onih koji se staraju o deci. Inače bi suviše često imali prilike da padaju u nesvest. Međutim, i ja priznajem u poverenju: bilo bi mnogo bolje kada se pojedine dečje zamisli uopšte ne bi ostvarivale. Daćete mi za pravo posle čitanja redova koji dolaze.

Kada Edmund Hilari, zajedno sa Tensingom, satima visi privezan konopcima za litice Mont-Everesta ... onda je to hrabrost, požrtvovanje, želja čoveka da pobedi najveću planinu na svetu, i još mnogo sličnih stvari.

Kada Moris Hercog isto tako visi na konopcima okačen za neki kamen na Anapurni — onda je to hrabrost, želja za čovekovom pobedom, za osvajanjem visina. I, naposletku, to je naučna potreba.

Ali kada Marsel Dezir, naš poznanik Marsel, vezan dvama prilično tankim konopčićima, u vreme oko ponoći visi pored broskog trupa (i to broda koji bez zadržavanja *plovi!*), šta je onda to? Ja bih rekao: jedna od onih čudnih i opasnih dečjih zamisli zbog kojih bi odrasli padali u nesvest, samo da znaju za njih. Da je to ludo ljuljanje bilo jedino Marselova želja za pustolovinama, verujte mi da bih prvi okrenuo glavu od Marsela i zabranio mu da se ubuduće pojavljuje u ovom romanu.

Ali to nije bila obična pustolovina. Pa vi se sećate, Ralf je napomenuo nešto o jednoj Milanovoj planinarskoj ideji. Evo vam, tako je izgledala ta ideja u stvarnosti — zavezati nekoga konopcima za brodsku ogradu i spustiti ga pored trupa „Plave

ptice", otprilike tamo gde je spoljni okrugli prozorčić Totemove i Lorimurove kabine. Ne ispitujemo kako su dečaci došli do tih konopaca! Jer, ni oni ne bi voleli da ih podsećamo na sve muke i strepnje vezane za te konopce, niti bi voleli da ih podsećamo na brodski magacin, u kome su upravo ta dva konopčića nedostajala.

Dakle, odlučeno je da se na ovaj način pokuša zaviriti u kabinu gospode Totema i Lorimura, kada već drugih mogućnosti nije bilo. A što je izbor pao baš na Marsela, to je bila čud jednog novčića od pet franaka, koje su to popodne bacali u Alekovej kabini. Uzalud je Milan dokazivao da on, niko drugi, mora to da izvede! Jer, ma kako česte bile te opasne zamisli kod dece, ovog puta su svi dobro znali da nije šala visiti sat ili dva i zavirivati kroz prozorče sa spoljne strane. Može se pri tom dogoditi hiljadu neprijatnosti, počevši od toga da neko primeti muvanje dečaka po palubi, pa sve do otkidanja tankih konopaca. A vi znate šta bi to značilo! Ko jednom padne u more dok brod plovi, i to noću, toga više nikakva sila ne ,može da izvuče. To je sigurna smrt.

Novčić od pet franaka nisu bacali zato što su se bojali ovog poduhvata. Naprotiv! Skoro svaki je želeo da on bude taj izabranik, i zato su osporavali Milanovo pravo na ovo ljuljanje nad talasima. Ali Milan nije prestajao da se buni i da im dokazuje, sve. dok ga nisu učutkali zajedničkom odlukom: da se baca petofranak. Milan se osećao pogođenim. Pa to je njegova ideja, i on, naposletku, zna bolje od njih šta je planinarenje. Zaista, ovo nije planinarenje, ali stvar sa konopcima vrlo je slična tome. Zato je svoju nadu i pouzdanje poverio novčiću, a petofranak je izabrao — Marsela.

Da bi nekako utešili Milana, poverili su mu da obezbedi Marselovu sigurnost, i da. svojeručno zaveže konopce za ogradu i

Marsela za konopce. To je bila slaba uteha, ali je ipak nešto.

— Bićeš stručni savetnik! — naimenovao ga je Ralf, a „stručni savetnik“ Milan otišao je pokunjeno da obavi svoj deo posla.

I, eto, Marsel je visio i ljuljao se pored broskog trupa, a dve glave naginjale su se preko ograde. Ralf je jedva nazirao nešto tamnije od mora, dole u dubini, a to nešto tamnije klatilo se levo-desno.

Milan, pored njega, stiskao je pesnice od uzbuđenja i snažno grizao svoj jezik da ne bi viknuo. A oba dečaka neprekidno su proveravala ona mesta gde su konopci bili vezani za ogradu. Zatim bi se ponovo naginjali i pokušavali da vide šta radi Marsel. Gledajući u belu penu talasa koje je brod razbacivao oko sebe, Ralf se i nehotice stresao — šta će biti ako se konopci nekako otkinu? I kako bi bilo da on sada visi tamo dole? Milan je proklinjao novčić i njegov izbor, bojeći se za Marsela. On, i samo on, niko drugi nije smeo da ide tamo dole! Šta Marsel zna o konopcima i o ravnoteži? Zašto je pustio Marsela na takav zadatak, kada ovaj nije *stručnjak*? Uh, samo da ti vraški konopci izdrže!

Marselu nije bilo nimalo prijatno. Milan se plašio da neće moći da diše ako ga vežu oko pojasa, i zato su odlučili da je, u ovom slučaju, najbolje — vezivanje ispod mišica. A to je sada bolelo, strašno bolelo! Tanki konopci usecali su se u meso, i izgledalo je kao da hoće da pretesterišu obe ruke. čim se spustio, osetio je da ga konopci suviše seku. A sada viseći pet minuta na njima, hteo je da jauče. Pokušavao je da se rukama uhvati za konopce iznad glave, i da se pomoću mišića podigne malo uvis, kako bi smanjio pritisak konopaca pod miškom. To mu nije polazilo za rukom,, pa

je i dalje visio kao lutka obešena koncem o kvaku na vratima dečje sobe.

Prozorčić kroz koji je trebalo da gleda stalno se izmicao na jednu ili na drugu stranu (u stvari, Marsel se ljuljao levo-desno, ali njemu je izgledalo da se prozorčić klati). Najzad je uspeo da se uhvati za spoljni, okovani okvir tog prozora, i da time prekine svoje ljuljanje.

Gle, i noge su mu napipale neki oslonac! Zaista, to je bilo sasvim malo izbočenje na trupu broda, kao neki sims, na kome se uopšte nije moglo čestito stajati. Ali za onog ko je do maločas bedno visio, predstavlja pravo blaženstvo ako može da nasloni na nešto makar vrhove nožnih prstiju. To je i Marsel osetio čim je stavio noge na malo izbočenje. Svi bolovi su odjednom prošli, i on se zagledao kroz prozorče.

Gledao je prvih nekoliko trenutaka i nije video ništa. Onda je shvatio — preko prozorčića je bila navučena zavesa. Zaista, sasvim tanka i providna, ali čovek je morao dobro da izoštri pogled da bi nešto video kroz nju. Marselu je sve izgledalo kao da gleda kroz maglu. Pa ipak, on je video ...

Gospodin Totem je pokazivao nešto gospodinu Lorimuru. To je bilo belo i ličilo je na kutijicu, Marsel je tačno znao da od šuštanja talasa ništa ne može da čuje, i da je prozorčić zatvoren, a reči ne prolaze kroz staklo. Ipak je naprezao svoj sluh iz sve snage, naravno, uzalud. Gospodin Lorimur je pažljivo uzeo kutijicu iz ruke svog saučesnika, njihove usne brzo su se micale, bilo je očigledno da su nešto govorili. Ali to je za Marsela bilo kao neki nemi film, samo slika, bez zvuka. Najzad, gospodin Totem ode nekud u stranu s čudnom kutijicom. Ma koliko da je Marsel krivio glavu, nije uspevao da vidi taj deo kabine. Ali sve

mu je postalo jasno kada je posle nekoliko sekundi Totem dovukao svoj kofer i gurnuo ga ispod postelje.

—Ostavio je kutijicu u kofer! — prošaputa Marsel, i tog trenutka noge mu skliznuše sa malog izbočenja na kome je stajao, korijepci se naglo zategoše, a njemu se učini kao da su mu obe ruke istog časa odsečene.

Gore na palubi Ralf i Milan sasvim jasno osetiše trzaj konopaca. Milan, strašno preplašen, viknu skoro naglas:

—Vuci! Brzo ... vuci!

On i Ralf zapeše iz sve snage, vukući konopce. Iz mraka dotrčaše Keit, Osman i Kioto, koji su tamo čuvali stražu. Na nesreću, Kioto u trku zakači nogom stolicu za ležanje koju je slikar zaboravio na palubi, i pade zajedno s njom. Tresak nije bio naročito jak, ali ostali dečaci se razbežaše na sve strane, tražeći skloništa. Marsela nisu stigli da izvuku.

I sada su drhtali, sakriveni na palubi, i očekivali da budu otkriveni baterijskom lampom dežurnog mornara. Osman ljutito munu Kiota i prošaputa:

—Uh, ti... šeprtljo!

Ali taj, sa strahom očekivani, zrak svetlosti nije se upalio. Dežurni mornar ili ništa nije čuo, ili je mislio da je vetar oborio stolicu. Pa ipak, dečaci još prilično vremena nisu smeli da izađu iz svojih zaklona.

Milan se sakrio tako da je bio najbliži mestu gde je Marsel bio privezan za ogradu. Pored straha od dežurnog mornara, kod njega je postojao još jedan, mnogo veći strah. Da li su konopci popustili, i da li je Marsel... pao u vodu? To nikako nije mogao da ustanovi čučeci ovako u skrovištu. Kako bilo da bilo rešio je:

napustiće ovaj zaklon i uradiće što mora da uradi, pa makar ga i primetili. Oh, samo da Marsel nije pao u vodu!

On skoči prema ogradi i skoro se onesvesti od radosti: konopci su još bili tu, mada su poigrali i njihali se bez prekida. Marsel je očajno mlatarao nogama po vazduhu i pokušavao da se ponovo dočepa izbočenja. Ali kao što se uvek događa u takvim slučajevima, izbočenje kao da je nestalo, nigde ga nije bilo. A konopci su stezali sve jače, i poluonesvešćeni Marsel razmahivao je nogama sve slabije. Najzad mu se sve zavrte pred očima i on izgubi svest.

Milan je gore teglio konopce, ali nikako nije uspevaio da klonulog Marsela makar malo povuče uvis. Možda zato što je teglio čas jedan čas drugi konopac, ne mogavši da ih oba istovremeno povuče. Milan je video da ovako ništa neće uraditi, i pokuša nešto drugo. Povučer jedan konopac za nekoliko prstiju uvis i brzo ga omota oko jednog šiljka na ogradi. Zatim to učini i sa drugim konopcem. Tako je santimetar po santimetar podizao Marsela—ali nemojte misliti da je to bilo lako. Ruke su ga užasno bolele, i svi su mišići pucali od napora, a znoj mu je oblivaio čitavo telo. Dahtao je i posrtao, ali konopci su bivali sve kraći.

Tada su dotrčali i ostali, i najzad su izvukli i prebacili Marsela preko ograde, na palubu. Milan je, iscrpljen, seo na pod i nije mogao ništa da im kaže. A Marsel je bio potpuno modar u licu i jedva je disao.

POGLAVLJE TRINAESTO

RATNIČKI BUBNJEVI I MORNARSKI ČVOR

—Slušaj, Ralfe... nemoj sada da tražiš đavola! Ostavimo celu tu stvar na miru!

—A ja ti opet kažem... da ću svakog ko pipne Kiota tako raspaliti da će odmah videti sve zvezde! I to usred dana!

—Molim te, Ralfe! — umešao se Hajim u prepirku. — Pa Marsel se mogao udaviti zbog tvog Kiota. Znaš i sam da smo ga jedva povratili iz nesvestice. Sreća naša što to niko nije primetio!

—Mali je slučajno oborio tu prokletu stolicu! — besneo je Ralf. — Do đavola, to se moglo dogoditi i tebi i meni!

—Mali je šeprtlja kakvu još nisam video! Supleo se na ravnoj palubi, zaboga! — odgovori mu Roni.

Marsel, još uvek bled, bunio se:

—Ali, momci, molim vas! Kioto ništa nije kriv, Ralf dobro kaže da se to moglo svakom dogoditi...

—A da je došao dežurni, i da je tebe pronašao na konopcima, ko bi tada bio kriv?

Ralf se podbočio na sredini kabine:

—E, ovo je najveća glupost koju sam u životu čuo! Šta bi bilo da je bilo! A šta bi bilo ... da ja sada *opaučim* svakoga ko kaže da je Kioto šeprtlja?!

Tako su se dečaci svađali, čisteći cipele i odela. Jer, trebalo je otići na kopno, „Plava ptica“ ukotvila se pred Azorskim ostrvima.

Na palubi je poskakivao gospodin Anri de-Moare i oduševljeno kliktao:

—Bogamu, kakva lepota! Sjajno! Veličanstveno!

Milan i Keit posmatrali su ga i smejali se, a on se zbog toga nimalo nije ljutio. Međutim, tri devojčice bile su začuđene. One dosad nisu imale priliku da vide ovakvo oduševljenje. Slikar je stalno trčao između njih i dvojice dečaka, govoreći bez odmora:

—Oteraću do đavola sve staramajke, na časnu reč! Ostaću ovde i slikaću ovu lepotu... Zar nisam u pravu, poštovane dame? „Poštovane dame“ počеше da se kikoću. To je samo pojačalo veselost razigranog gospodina, koji je vikao: —Ah! Oh! Azorska ostrva i dečji smeh! Neuporedivo!

A kada su došli veliki čamci, gospodin de-Moare poleteo je prvi u jedan od njih. Njegova mašna lepršala se iz čamca kao vesela šarena zastavica. Međutim, rekli su mu da sedi u pogrešnom čamcu, jer je taj čamac bio određen za decu. Slikar je izjavio da ga, niko živi neće pokrenuti odatle. Uzalud su mu dokazivali da postoji isti takav čamac za odrasle putnike sa broda. Slikar se posvađao sa celom posadom, ali je ostao u čamcu. Deca se, naravno, nisu protivila.

Najzad je cela mala flota zaplovila prema obali. Uz veselu viku gospodina de-Moarea, uz srdite komande kapetana Rula, čamci su jurili i prosto se takmičili u brzini. A kada su svi iskočili na obalu, doktor Vilar zadovoljno se protegnu i reče:

—Do đavola, ipak je ova majčica-zemlja najbolja za hodanje!

Ubrzo su videli da se Alekovo tvrđenje obistinilo — nigde nisu mogli da vide nijednog urođenika, ni za lek. Roni je gundao, jedući sladoled:

—Kakva su mi to Azorska ostrva?! Ja mogu da kupim ovakav sladoled i usred Njujorka!

—A šta bi ti hteo? — podsmevao se Alek. — Da te na obali dočeka Mi-taha-za lično, sa svim Komančima, Apačima i Irokezima? Nemoj, molim te, da se ovde ponašamo kao svi *turisti...*

—A kako se ponašaju svi turisti? — raspitivala se Đina.

—Vrlo lepo! To su ti ljudi koji cunjaju po svim krajevima sveta i svuda traže nešto zanimljivo. Čim vide da je negde obično, da nema urođenika, ili nešto drugo *strašno* zanimljivo, tada naprće nos i odu dalje. Gospođica Rips nije se mogla složiti sa ovakvim objašnjenjem.

—Pre svega, dragi Alek, putovanja su vrlo korisna za svakog čoveka. Ljudi na taj način upoznaju tuđe krajeve i njihove običaje. A zatim, ljudi koji putuju obično su vrlo ozbiljni i ne traže ništa posebno ...

—Oh, gospođice Rips! — povika Marsel. — Vi-deo sam i ja te turiste! Ima ih kod nas, u Parizu, kao blata... Zaustavili me jednom na ulici i pitali šta je to pred njima. Ja im kažem da je to Ajfelova kula... A oni: „O, to je ta čuvena Ajfelova kula o kojoj se toliko priča po svetu! A zašto nije malo veća, kada se toliko

priča?"...

Deca počeše da se smeju, a gospođica Rips samo sleže ramenima.

Tada odnekud dotrča gospodin de-Moare, ulete u poslastičarnicu i poče da im viče:

—Ho, ho, ho! Dečice draga! Ko hoće nešto da vidi, neka dođe ovamo! Pristup dozvoljen samo radoznalima! Velika svetska i okeanska zanimljivost!

Nije trebalo dvaput da kaže. Deca potrčaše za njim, tako da ih je gospođica Rips jedva stizala, mada je upotrebljavala svoje najduže korake. Gospodin de-Moare nestade sa decom iza jednog ugla, ali se njegova jareća bradica odmah ponovo pokazala, da bi joj doviknuo:

—Požurite, gospođice! Izvanredno, na časnu reč! Ho, ho, ho!

To njegovo „izvanredno" bila je neka mala radnja koja se bavila prodajom muzičkih instrumenata. Zapravo, ona se pre mogla nazvati „starinarnicom", u kojoj se može kupiti sve što proizvodi muziku — počevši od obične svirale, pa do jednog starog, olupanog klavira. Mislim da nije potrebno reći koju su muzičku spravu deca odmah potražila. Bubnjeve, naravno! A u toj starinarnici nalazilo se dvadesetak bubnjeva raznih veličina i razne jačine. Na gomili su stajali vojnički doboši i duguljasti ratnički bubnjevi afričkih poglavica, zatim oni veliki za razne orkestre, kao i „tam-tam" bubnjevi južnoameričkih crnaca.

Dva sekunda kasnije počelo je da se razleže pomamno bubnjanje, koje se moglo uporediti jedino sa velikim svetkovinama naših dalekih i zaboravljenih predaka, preistorijskih ljudi. U toj zaglušnoj grmljavini jedva se čuo glas gospodina de-Moarea:

—Odlično, mlada gospodo! Azorska ostrva i bub-

njevi! Kolosalno!

Vlasnik ove radnjice bio je jedan starac. On se u prvi mah zaprepastio, zatim se uplašio, i, na kraju — pobegao, ostavljajući celu radnju na milost i nemilost vatrenim dobošarima. Ne znam šta je taj dobri starac pomislio, ali verujem da je pomislio na iskrcavanje nekog nepoznatog plemena ili na dolazak ljudi sa neke druge planete. Odjurio je do prvog policajca (policajaca ima svuda u svetu, samo što im ne tepaju baš uvek, i ne zovu ih „Bobi“). Starac je zavapio, kašljući zbog trčanja:

—Upomoć! Upomoć!

—Šta je? šta se dogodilo?

—Moja radnja! Napad na moju radnju!

Policajcu nije trebalo dvaput reći ovakvu stvar, i on trkom krenu prema starinarnici. Starac-gazda nije ni pokušavao da ga prati, jer je trebalo da povрати dah i da nekako smiri kašalj. Kada je najzad, još jedva dišući, počeo da se vraća, sreće policajca na pola puta.

—Uh, stari, kako si samo mogao onoliko da se dernjaš! I to bar da je bilo zbog nečeg ozbiljnog!

—Kako da nije bilo ozbiljno? Moja radnja...

—Neka ide do đavola tvoja radnja, zajedno s tobom! Šta se dogodilo tvojoj radnji? Čudnog mi čuda, deca ti došla u radnju!

—Deca? Kakva deca?

—Ama, deca sa „Plave ptice“! Zar nisi video onaj brod u zalivu? Deca, najobičnija deca. Hoće da kupe tvoje starudije! Starac je vrlo nepoverljivo saslušao policajca. I sasvim sporo i oprezno ušao u „napadnutu“ radnjicu. Već izdaleka mogao je da primeti da je prvi talas divljeg bubnjanja prošao. Sada je iz radnje zvonio čist i jasan zvuk trube. „One male, sa desne donje police!“

poznao je starac istog časa.

Zaista, u radnji je vladala neobična tišina, i ništa se nije čulo sem tog zvuka trube. Gospodin Anri de-Moare sedeo je na olupanom klaviru i sa mnogo osećanja duvao u trubu! Mnogo pari razrogačenih dečjih očiju bilo je prikovano za njega — zaboga, slikar je svirao! To niko ne bi očekivao od njega, zar ne? Ni ja nisam. Ali, eto, on je svirao na trubi poznatu pesmu „Daleka zvona“, sasvim polako i sa očiglednim uživanjem. Istina, poneki zvuk bi iskočio izvan reda i zavrećao kao udareno jare. Slikar bi na to ljutito zatvorio oči i zatresao bradicom — kao da preti neposlušnom tonu. Ali ipak, svako ko nije bio suviše pakostan mogao je lako prepoznati šta umetnik svira.

I zato, kada je završio, toliko su mu pljeskali i tako oduševljeno udarali u bubnjeve — da starac, gazda, zamalo nije ponovo pobegao iz svoje radnje. Slikar se klanjao, slao poljupce na sve strane i pritiskivao rukama srce. Kada se najzad galama koliko-toliko utišala, Alek mu doviknu:

—Gde ste to naučili, gospodine de-Moare?

—U cirkusu, vaše visočanstvo, u jednom pravom cirkusu! Zvao se „Honolulu“, i ja sam kod njih slikao razne stvarčice po šatri... Oh, bio je to jedan lud cirkus, na časnu reč! Sa dvadeset slonova, šest lavova i dva tigra, i najmanje tri stotine raznih akrobata, klovnova i ostalih!

Sada je gospodin de-Moare spazio vlasnika radnje, koji je još skromno čučao pored ulaznih vrata.

—Ah, tu ste i vi, pradedo! — povika gospodin de-Moare.

Vlasnik je, izgleda, razumeo da je ovaj gospodin-trubač neki starešina mladih dobošara, pa je zato i prišao njemu, sa mnogo klanjanja. Gospođicu Rips uopšte nije zarezivao.

—Neobično mi je milo, poštovani gospodine ...

—Njemu je milo, a poslao policajca! Njemu je milo! — vikao je Roni, gušeći se od smeha.

—Oh, pa ja nisam znao s kim imam čast... Vaš dolazak...

Gospodin de-Moare strašno zakoluta očima ispod cvikera i pritrča starcu-vlasniku:

—A šta vi očekujete? Da će vam neko kupiti ove starudije pre nego što ih isproba? Ima li to negde nasvetu, ce-nje-ni go-spo-di-ne? Na koga vam svi mi ličimo, na budale?

Starcu su svi mišići bili spremni za novo bekstvo, ali iza njega se zatvorio zid od dece, i on je video da mu je odstupnica presečena. Gospodin de-Moare pokaza na bubnjeve kraljevskim pokretom:

—Ovo vam kupujemo! I ovu trubu, mada je malo zardala...

—O, to ne čini ništa, gospodine! Ona je samo stara, a to znači da je i bolja. Vi svakako znate da su, na primer, stare violine najbolje!

Slikar ga pogleda jednim okom, dok je drugo zatvorio. Onda potvrdno klimnu glavom:

—Rekli ste budalaštinu, ali ja vam opraštam! Viole su zaista bolje što su starije, ali trube — ne! Opraštam vam za ovaj put, ali ako nekad opet budem doplovio na Azorska ostrva, želim da vaše muzičko obrazovanje bude nešto veće i bolje! Ne mogu valjda ja da crvenim pred celim svetom zbog vas!!!

Gospođica Rips je smatrala da je došlo vreme da se i ona umeša u razgovor:

—Ali, gospodine de-Moare, vi sigurno niste ozbiljno mislili... Ta kupovina bubnjeva ... šta će nam oni?

—Potpuno ozbiljno mislim, draga gospođice, potpuno ozbiljno! Može li njegova ekscelencija gospodin grof Keit Danuba da igra bez bubnjeva? Ne može! Evo bubnjeva... sjajno! Ja ih kupujem u njegovo ime! Deco, natovarite sve ovo na leđa!

Verujem da je siromašni prodavac pre smatrao za moguće da će prodati ostrvo Cejlon državi Kostariki nego da će neko odjednom kupiti dvadeset i jedan bubanj i onu malu olupanu trubu! Ali, eto, događaju se i takve stvari u svetu. Tek kada su hteli da pođu, videše da tri dečaka nedostaju: Ralf, Alek i Marsel. Nigde ih nije bilo, kao da su u zemlju propali.

Tri imenovana begunca trčala su iz sve snage prema obali, kroz uske i krivudave uličice. Strašno su žurili i skoro isplazili jezike od trčanja.

Zamislite šta bi bilo od čitavog njihovog poduhvata da Aleku nije sinula jedna užasna misao — i to usred one paklene buke od udaranja u bubnjeve, usred onog meteža kojim je rukovodio gospodin de-Moare! Zaista, *njihova stvar* mogla se završiti potpunim neuspehom, neuspeh je bio tu, nadohvat ruke, samo što se nije dogodio. Jer, evo šta nisu predvideli: šta će biti ako Totem

i Lorimur promene na brzinu svoj plan? Ako iskoriste to što su ostali skoro sami na brodu, ukradu neki čamac, i pobegnu sa „Plave ptice“? Zašto se ne bi iskricali na Azorskim ostrvima, umesto u Kazablanci?

Naravno, to ova grupa dečaka nije mogla sprečiti. Kada su onako ludo i lakomisleno svi, ama baš *svi*, poleteli na kopno. I nikog nisu ostavili na brodu, da pripazi na dvojicu sumnjivih. Kakva nesmotrenost!

Zato su sada trčali prema obali kao bez duše. U običnim prilikama ovo bi bilo praćemo žestokim prebacivanjem sebi samima. Ali sada im je nedostajalo vazduha i za disanje, a nekmoli za razgovor!

Uopšte nisu mislili kako će uspeti da se prebace od obale do broda. I, verujte mi — bili su spremni da preplivaju tih nekoliko stotina metara, ako zatreba. Bez obzira na sve ajkule i morske pse! Ko mi bude rekao da to nije hrabrost, ja ću da ga zapitam: a šta je onda hrabrost?

Na sreću, bilo je vrlo teško izgubiti se u ovom spletu uličica, jer su more videli iz bilo koje od njih. Tako su njih trojica, posle ubistvenog trčanja, stigli na ono mesto na obali gde su se iskricali. Teret im je pao sa srca kada su videli da tu stoje dugački čamci koji su ih dovezli.

—Čiko, hoćete li da nas prevezete na brod? — upita Ralf, gušeći se, dok je odlepljivao od znoja mokru košulju sa grudi.

—Zašto da ne? — ravnodušno klimnu veslač glavom i pusti ih da se smeste u čamac.

Kao besomučni poleteli su na palubu čim su iskočili iz čamca. I oteo im se dubok uzdah — Totem i Lorimur bili su još tu, i nisu pokazivali nikakvu nameru da pobegnu. štaviše, sedeli su na

palubi u stolicama za sunčanje, što dosad nije bio njihov običaj. Znači, sve je bilo u redu! Strašna nesmotrenost nije se osvetila ovog puta, i sreća je pomogla smelima. Uostalom, smelima je sreća uvek naklonjena. Kukavicama nikada. To je pravilo, i to treba zapamtiti.

Naravno, nije dovoljno osloniti se samo na sreću, ne stigne ni ona baš uvek da pomogne. Zato su tri dečaka pošla da provere brodske čamce. Istina, svi su bili tu, ali to ih nije zadovoljilo. Pažljivo su pregledali konopce kojima su čamci privezani. A onda je Ralf počeo da pojačava čvorove na konopcima. Vezivao je „dvostruki mornarski čvor“.

Za onoga ko ne zna šta je „dvostruki mornarski čvor“ neće biti nimalo lako da razume tu spletnu majstoriju, koju niko živi pod nebom ne može odvezati. Sem onih koji dobro poznaju tu veštinu. Takve nerazmrsive čvorove vezivao je Ralf da bi sprečio Totema i Lorimura da se dočepaju čamaca.

—A šta će biti... ako oni urade kao Aleksandar Makedonski?
— sumnjičavo upita Alek, gledajući Ralfove čvorove.

—Šta... Aleksandar Makedonski? — stenjao je Ralf, stežući konopac.

—Znaš, i on je morao da odveže, jednu sličnu stvar. Ne znam tačno zašto, tek — morao je. Tamo neki *Gordijev* čvor. Pa kad je video da ne može, on ti lepo izvuče mač i — hop, preseče ga napola! Time ga je u stvari odvezao, razumeš?

Ralf nije znao šta bi se moglo preduzeti prbitiv te mogućnosti. Ali Marsel razbi Alekove sumnje.

—Nema ništa od toga! Na prvom mestu, mi ćemo paziti... otvorićemo četvore oči, a ne kao danas. Drugo, odakle njima mač? Ja mislim da se jedan *ovakav* čvor može preseći samo

mačem!

To objašnjenje zadovoljilo je svu trojicu, i Ralf nastavi da vezuje strašne čvorove. Velika je sreća što tada čamci nisu nikom zatrebali — ja zaista ne znam kako bi ih odvezali i spustili u vodu. Čini mi se da bi *ceo* brod mogao mirne duše potonuti pre nego što bi neko odvezao makar jedan Ralfov „dvostruki mornarski čvor“.

A kao što je poznato — današnji brodovi nisu opremljeni mačevima Aleksandra Makedonskog za sečenje takvih stvari. Možda je to jedan od njihovih velikih nedostataka!

POGLAVLJE ČETRNAESTO

JEDNA PRIREDBA, JEDNO DVOSTRUKO DNO I NJEGOV SADRŽAJ

Da li vam je poznato šta je to — dečja priredba? Odrasli kažu da je to odlična zabava za decu, odlična razonoda, u kojoj se daje prilika svakom da pokaže šta zna i ume. Tako govore odrasli. A ja mislim da je to najčešće jedna obična gnjavaža, na kojoj se deca prilično slabo zabavljaju. Dobro je što je i doktor Vilar bio tog mišljenja. (Slušajte, da mi nije slučajno baš on ispričao ovu istoriju „Plave ptice“ i njenih putnika? Nikako ne mogu da se setim odakle znam za nju!) Dakle, doktor Vilar je smatrao da su dečje priredbe lepa stvar, ali samo ako se neko od starijih ne meša u to. Neka deca naprave svoj program, neka trljaju glavu oko toga ko će pevati, recitovati ili igrati. Samo u takvom slučaju biće to zaista dečja priredba.

Doktor Vilar je bio uporan i slatkorečiv čovek. Toliko uporan da je ubedio gospođicu Rips da se okani mešanja u pripremanje dečje priredbe. Eto, izleteli smo malo napred! Jer trebalo je pre svega reći da je svemoćni trijumvirat (kapetan, doktor i gospođica Rips) odlučio da se na brodu održi jedna dečja priredba. Oni su mislili da će deci biti dosadna plovidba do Kazablanke, a ovakva priredba mogla bi divno da ih zaposli. i razonodi. Uostalom, odrasli uvek tako misle — baš onda kada se deca odlično zabavljaju njima se čini da mališani umiru od dosade. Sada je dečja kolonija imala pune ruke posla, a došli su odrasli s tom idejom o priredbi! Zato se ne bi moglo reći da su pripreme tekle sa mnogo oduševljenja.

—Trebalo je ostaviti tu stvar za posle! Ko će sada ponavljati recitacije? — bunio se Marsel u krugu prijatelja.

I ostali su imali slično mišljenje. Ali Alek odjednom izjavi da je priredba nešto zaista izvanredno i da bi bio pravi greh ne učestvovati u njoj.

—Šta je s tobom, Alek? — povikao je Ralf. — Priredba... to je gubljenje vremena, do vraga! Kazablanka nam se približava, znaš li ti to?

—Znam, i baš zato sam oduševljen priredbom! Ne samo oduševljen, već jedva čekam da dođe do nje! Ako je potrebno, ja ću recitovati deset odlomaka iz Šekspira.

Dečaci su ga zaprepašćeno posmatrali, dok je on šetao po kabini i trljao ruke, zadovoljno se smejući.

Međutim, devojčice su iskreno želele tu malu dečju svečanost, i dobile su u Aleku najvrednijeg pomagača. A po ideji doktora Vilara, trebalo je da odrasli posluže deci kao izvođači, kao radno

osoblje i kao publika. Kako god deca zažele! Alek je sada jurio po brodu, delio dužnosti deci i odraslina, pravio i menjao program, ubeđivao gospodina de-Moarea da je njegovo sviranje u trubu neophodno u programu. Alek je postao tako oduševljen pobornik dečje priredbe da su se njegovi prijatelji zabrinuli.

—Hej, Ralfe, ne smatraš li ti da je Alek malo šenuo? — pitao je Antonjin.

A Ralf je mahao glavom:

—Zaista, ne znam šta je sa Alekom! Prosto je poludeo za tom priredbom. Zamisli samo, nagovorio je poručnika Kristijana da peva holandske narodne pesme! Neshvatljivo!

Ali ništa nije bilo neshvatljivo. Pokazalo se da Alek uopšte nije oduševljen priredbom i njenim pripremama, već je jednostavno skovao svoj vlastiti *plan*. Plan? Da, vrlo zanimljiv plan. štaviše, odlično zamišljen plan. Na Ralfovo nepodnošljivo navaljivanje, poverio ga je samo njemu. I to u zaključanoj kabini, posle deset minuta proveravanja ima li koga u hodniku. I dogodilo se čudo! Ralf je takođe počeo da se oduševljava priredbom, da trčkara po brodu — jednom reči, ponašao se isto onako neshvatljivo kao Alek. Zbog tolike vrednoće pripreme su brzo privođene kraju, i doktor Vilar je često zadovoljno uzvikivao:

—Šta sam vam ja govorio? Pustite decu da rade, i oni će sve napraviti hiljadu puta bolje od nas! Deca treba da naprave priredbu za decu, nego šta!

Onda je Alek jedno popodne dugo razgovarao s kapetanom Rulom. Ne znam baš tačno o čemu, ali kapetan je odmah posle tog razgovora krenuo u kabinu gospode Totema i Lorimura.

Možete već i sami zamisliti da se ova dvojica nisu baš

najpriyatnije osećala kada je kapetan tako neočekivano upao kod njih. Gospodin Totem se držao vrlo oprezno za vreme celog razgovora, a Lorimur je skoro štucao od straha. Međutim, stvar se pokazala sasvim naivna i bezopasna: deca su, preko kapetana, molila ovu gospodu da učestvuju u njihovom programu. I to su molila vrlo lepo, kao da čitava priredba zavisi baš od te dvojice nedruželjubivih putnika.

Kapetan je kasnije rekao Aleku:

—Dobro je, mladi čoveče! Gospodin Totem je pristao da najavljuje tačke u programu. A gospodin Lorimur još ne zna šta će, ali obećao je da će razmisliti čime bi mogao da učestvuje.

Aleku je došlo da poljubi kapetana, ali se na vreme uzdržao. Brzo je pronašao Ralfa i ispričao mu rezultate kapetanove posete sumnjivoj gospodi. Bili su više nego oduševljeni, i prionuli su još vrednije na posao.

Ali u gorepomenutoj kabini besnela je svađa.

—Ti si idiot! — vikao je Lorimur u pola glasa. — Kakva dečja priredba! Šta će nam sve to, sto mu gromova?!

—Ćuti, ludo nad ludama! — stegao ga je Totem za vrat i prisilio da sedne. — Zar ne vidiš da smo već svakom postali sumnjivi, zato što se ne mičemo iz kabine? Moramo učestvovati u toj zavrzlami, đavo ih sve odneo! Još dva dana ne smeju ozbiljno posumnjati u nas ... Razumeš li, *još dva dana* moramo ostati prijatelji sa svima, budalo!

Lorimur je teško shvatio stvari, i tek posle duge svađe pokorio se Totemu. Sada je očajnički zapitkivao:

—Dobro, a šta ću ja da radim? Tebe su odredili da objavljuješ tačke, a šta ću ja?

—Pa ti si nekad bio mađioničar, zar ne? Izvedi nekoliko

trikova, i ove budale biće zadovoljne!

Otpor gospodina Lorimura bio je slomljen, i on je, besno i psujući, počeo da obnavlja svoje nekadašnje mađioničarsko znanje.

Uzalud se Kioto osvrtao oko sebe tog značajnog večera i tražio pogledom Ralfa.

Trpezarija je bila zamračena, a blistao je samo jedan njen deo, osvetljen dvama malim brodskim reflektorima. Onaj deo u kome se odvijao program. Dakle, Kioto nigde nije mogao da otkrije Ralfa među gledaocima. Obraćao je više pažnje na tu činjenicu nego na divne provansalske pesme koje su tog časa pevali u duetu doktor Vilar i Marsel.

Kioto se poslednjih dana osećao prilično nelagodno. Svi su bili toliko zauzeti, čak i njegov veliki prijatelj Ralf, da on prosto nije umeo da se snađe u celoj toj zbrci. Mislim da je mališan bio u sličnom položaju kao kapetan Rul na dan odlaska „Plave ptice”. Možda je on zaista bio suviše osetljiv dečak, a možda nije umeo da se zagreje za priredbu kao ostali. Gledao je njihovo trčanje, slušao njihove uzvike, i bio svakome na putu.

—Skloni se, mali!

—Beži, Kioto, iz tog ugla! Tu ćemo postaviti saksiju sa cvećem.

Tako je to teklo nekoliko dana. Pa i Ralf se nekako promenio. Kad ga je sreo na palubi, Ralf mu je veselo dobacio:

—Eh, starčiću, sada nema ništa od naših razgovora! Imam posla preko glave! A ti se nekako snađi dok sve ovo ne prođe. Žao mi je, Kioto, ali sada zaista nemam vremena za detinjarije!

I tako je mališan proveo poslednje dane bez društva, bez

ikakvog posla. Bar da se neko setio da zatraži njegovu pomoć, da ga zamoli za neku uslugu! Ali, ne, svi su imali svoj posao, i Kiotova im pomoć uopšte nije bila potrebna. Samo jednom su ga zapitali da li hoće da otpeva neku japansku pesmu, i da li zna da odigra nešto. Pristao je da peva, i maločas je prošla njegova tačka. A Ralf se baš tada nije nalazio u trpezariji! I pored srdačnog pljeskanja i čestitanja, koja je dobio za svoju pesmu, Kioto se osećao uvređen. On je video Ralfa kako se baš pre njegove tačke izvlači iz trpezarije na vrhovima prstiju. Eto vam prijateljstva!

Ipak, osvrtao se ovog časa tražeći Ralfa, i samo je jednim uvom slušao veselu provansalsku pesmu. Zašto ga je Ralf uvredio, zašto je otišao baš pre njegove tačke? Kioto je postalo teško, poželeo je da izađe napolje, na vazduh, gde nema nikoga, i gde će moći na miru da tuguje zbog uvrede. Ustao je, pazeći da stolica ne zaškripi, provukao se pored kuvara Meka i nečujno šmugnuo u hodnik.

Tamo je bio mrak, sijalice, začudo, uopšte nisu gorele. Ali Kioto se nije bojao mraka, bio je suviše tužan da bi još i na to mislio. No strašno se uplašio kada mu je neko preprečio put u mraku, i zapitao ga oštrim šapatom:

—Ko je to?

—Kioto ... Kioto! — promuca uplašeni dečak.

Oštri šapat javi se posle dvatri trenutka:

—Slušaj, bebice! Vрати se odmah u trpezariju, i da ti nije palo na pamet da ponovo izađeš! Jesi li razumeo? Vрати se unutra i ne izlazi do kraja priredbe!

Marsel i doktor završili su svoju tačku, i sad su se klanjali, dok su svi ostali bučno pljeskali. Kioto sede na svoje mesto, ne mogavši da se povрати od straha. Glas u hodniku nije prepoznao,

ali to je sigurno bio jedan od dečaka. Možda Milan? Pa da, Milana takođe nije bilo u trpezariji. Tamo, u onom mraku, događalo se nešto što on nije znao, što nije smeo da sazna! Ralf, koji mu je sve dosad poveravao, ovoga puta sakrio je nešto od njega.

Ipak je mali Kioto osetio olakšanje, i uvreda je iščezla iz njegovog osetljivog srca. Ralf je, dakle, otišao zbog *posla*, a ne zato što je Kiotova tačka bila na redu! To se još može podneti.

Potpuni mrak i šapat:

—Ide li, Ralfe?

—Ne, ovaj ne ulazi! To je već četvrti ključ. Daj sledeći!

Sasvim tiho škljocanje, i potiovo:

—Daj sledeći, ni ovaj ne odgovara!

Još desetak minuta ponavljaju, se iste reči i čuje se tiho škljocanje. Onda drukčiji šum, kao da su se otvorila neka vrata. Zajedno sa njim čuje se i poluglasni uzvik, pun oduševljenja:

—Alek, otvorila su se!

—Tiše, Ralfe! Upadaj unutra!

Dobro, provucimo se i mi za njima u mrak jedne kabine. Vrata ponovo škljocnuše, zatvarajući se. A ubrzo zablista snop svetlosti iz jedne baterijske lampe.

Sada je sve jasno — Ralf i Alek stoje u kabini gospode Totema i Lorimura! Neverovatno, ali potpuno istinito. Alek drži u rukama baterijsku lampu poručnika Kristijana (mogla bi da se pokrene jedna posebna istraga o tome kako je i na koji način ta lampa stigla u Alekove ruke!). No, eto — ostvarila se velika želja, najzad su ušli u tu tajanstvenu kabinu.

—Marsel kaže da su im koferi ispod kreveta...

—Pa da, i jesu ispod kreveta, ali zaključani!

—Čekaj malo!

Alek predaje lampu Ralfu, kleči i pažljivo opipava sve brave na koferu. Zatim pokušava da ih otvori pomoću jednog eksera, kojim čačka po unutrašnjosti brava. Ne, ovako ne ide. Zar će čitav upad u „zabranjeno carstvo“ propasti zbog nekoliko glupih, zaključanih brava? Ali sreća je i ovog puta bila naklonjena hrabrima! Posle dugog natezanja sa ekserom jedna brava škljocnu i — otvori se. Onda Ralf preuzima ulogu obijača, i to sa uspehom. Sada su obe brave otključane, kofer je otvoren! Kako će ga ponovo zaključati, to im uopšte nije padalo na pamet.

—Moramo zapamtiti... kako je svaka stvar ležala!— šištao je Alek. — Ne smeju da primete da im je neko preturao po koferima... I inače se plašim zbog otisaka prstiju! Ali šta možeš kad nemamo gumene rukavice!

Obojica su, vrlo pažljivo, počela da vade stvari i da riju po koferu. Bili su strahovito razočarani — u koferu nije bilo ničega, ama baš ničega sumnjivog! Jer, ne možete naslagane košulje, četkicu za brijanje, čarape i ostale sitnice smatrati sumnjivim predmetima, je li tako?

—Nemoguće! To je nemoguće! — promuca zaprepašćeni Ralf. — Tu *mora* nešto da postoji!

Alek je grizao usnu od ljutine, svaki čas nameštao naočare, i tvrdoglavo tražio. Pokušao je da rasklopi četkicu za brijanje, ali u tome nije uspeo. Ona je bila prava, a ne veštačka. Dečaci nisu znali šta dalje da preduzmu. Već su pomišljali da otvore i drugi kofer, kada Ralf slučajno progunda:

—Đavo da ih nosi, kako su im ti koferi *plitki!*

Sekund kasnije Alek snažno dočepa Ralfa za ramena, tako da su obojica sela na pod. Poručnikova lampa otkotrljala se pod

krevet. Ralfe! Zar se tebi ne čini, kad gledaš *spolja*, da je kofer mnogo dublji... nego što je u stvari, ovako iznutra?

—Čini mi se, pa šta?

—Kako „pa šta“? Sjajno! Kako se nismo odmah dosetili?

Divno, Ralfe!

—Ama šta ti je? Jesi li ti lud, bogati?

—Čekaj, sad ćeš videti! Vadi sve stvari iz kofera!

Ralf je, još ništa ne razumevajući, gledao kako Alek vadi košulje i slaže ih na pod. Kada je kofer ostao prazan, Alek izvuče svoj perorez, otvori ga i njegovim tankim sečivom počne nešto da barata po dnu kofera.

—Pa ti si zaista lud! — uplašeno ga zaustavi Ralf— Primetiće odmah da im je kofer isečen! Hej, Alek!

Alek se radosno zasmeha i produži sa svojim poslom:

—Ništa ja ne sečem, na časnu reč! Samo pokušavam da podignem ... uh, ovu pregradu ... Zar ne shvataš da ovaj kofer ima *dvostruko* dno!

Recite, zar ne bi i najveći detektivi mogli da pozavide Aleku na ovom otkriću? Nije šala pronaći tako nešto, a imati tek dvanaest godina! Ne znam kako danas teče Alekovo školovanje, ali ja bih mu savetovao da izabere detektivski poziv. Jer, ovaj uspeh dokazuje da Alek ima mnogo dara za taj poziv.

Nije bilo potrebno suviše napora da bi se podiglo veštačko dno kofera. Pod njim se ukaza ono pravo, ali pokriveno belim

kutijama — tačno kao što je govorio Marsel posle onog vratolomnog gledanja kroz okruglo prozorče kabine.

—Eto ti, to je ta njihova *roba!*

—Ali šta je u kutijama?

—Ne znam, videćemo kasnije! Sada više ne možemo da gubimo vreme. Uzećemo jednu kutiju,..

—Ali ako budu prebrojavali?

—Ne pričaj, nego požuri da sve ovo dovedemo ponovo u red!

Stvarno, vrlo brzo su „doveli u red" ceo kofer. Samo im jedno nije polazilo za rukom: da ponovo zaključaju brave na koferu. Ništa nije vredelo čačkanje ekserom, besno uzvikivanje „do đavola", i udruženi naponi. Pakosne brave nisu htele da se zatvore.

—Ne mari! — Alek najzad odustade od pokušaja.— Oni će pomisliti da su zaboravili da zaključaju jedan od kofera. Tim pre što će drugi naći netaknut!

Kada su izašli iz kabine i zaključali je, dočekalo ih je pitanje iz pomrčine:

—Sve u redu? U redu! Obavesti sve *naše* koji su na straži da jedan po jedan odu u trpezariju. Svi neka se vrate na priredbu.

—Ja ću da ostavim poručnikovu lampu na mesto...

—Dobro, a posle u trpezariju!

—Kioto se jako začudio kada je spazio Ralfa pored sebe, kako oduševljeno pljeska zaista divnom plesu malog Ho-Kao-Lunga.

—Gde si bio dosad, Ralfe? — zapita on tiho.

—Ja? Pa celo vreme sam ovde! Zar me nisi video? — tobož se začudi Ralf.

Kioto samo prekorno pogleda svog druga, koji mu tako u oči laže. Ali ništa ne reče. Važno je da se Ralf nalazi pored njega, pa

makar ga pomalo i lagao.

Gospodin Totem ponovo stade pred gledaoce i objavi svojim dubokim i neprijatnim glasom:

—Mađioničarske veštine prikazaće vam gospodin H. C. Lorimur!

Baš tako je rekao: H. C. Lorimur, a ne celo ime. Dok su ostali posetioci priredbe pljeskali, Alek gurnu Ralfa u leđa. Kada im se pogledi sretoše, oba dečaka se nasmešiše jedan na drugog. Na njihovim licima mogao se pročitati potpuni trijumf.

POGLAVLJE PETNAESTO

Uzbuna, VELIKI PODUHVAT JE U OPASNOSTI!

—Pa, dobro, zašto vas dvojica ne prestanete sa glupostima? Kao da nemamo pametnijeg posla, nego da slušamo vašu svađu!

—Šta ja mogu, kad Ralf baš hoće da se svađa! — branio se Roni. — čudnog mi čuda, šta sam mu tako *strašno* rekao?

—Kako ... šta si mi rekao? — nakostreši se Ralf. — Jesi li kazao da me moja bebica traži po celom brodu? Jesi li ili nisi?

—Pa šta s tim? Oh, ponašaš se kao da sam te ubo u oko!

—I jesi! Ti dobro znaš da sam obećao batine svakom ko bude dirao Kiota. Kakva je Kioto ... bebica? I otkud je on *moja* bebica?

—Slušajte! — prostenja Alek. — Ako se ne okanite te glupe prepirke, onda vas obojicu treba baciti u more! Ceo sat... razumete li, ceo sat smo izgubili zbog vas!

Ovaj sukob dogodio se odmah posle priredbe. Alek je malo preterao tvrdeći da svađa traje ceo sat. Nije prošlo ni petnaest minuta otkako je Ralf završio priredbu svojom tačkom, sviranjem

na usnoj harmonici. Ali u ovako ozbiljnim trenucima svaki izgubljeni minut bio je velik kao čitav sat. Za vreme svade Kioto je stajao po strani. Da mu je neko tog časa zatražio da izvadi svoje malo srce i da ga da za Ralfa — on bi to učinio bez razmišljanja.

Prepirka nije bila prekinuta na Alekove molbe i pretnje. Došla je gospođica Rips i pozvala decu na spavanje. „Detektivi“ i „stražari“ razidoše se poslušno, mada niko od njih nije imao nameru da spava.

Kada se ubrzo zatim sve utišalo na brodu, počeo je pravi život u Marselovoj kabini. Tu se smestila dobra polovina dečaka, i svi se dadoše na proučavanje sadržine one zaplenjene kutije.

A ta sadržina bila je, verujte mi, vrlo neobična i vrlo čudna. U kutiji su ležale dve bočice, a u njima se nalazio neki beli prašak. Obe bočice su do vrha pune tog praška. Njih su lako otvorili, ali tek tada je nedoumica dečaka došla do vrhunca.

—Liči na brašno! — ustanovi Ralf.

—Ne! Liči na aspirin...— popravi ga Milan. — Na istucani aspirin, tako je belo... Možda je to neki lek?

—Momci, ta stvar ima čudan miris!

Svi se nagnuše i pomirisaše tajanstveni prašak. Istog časa počеше da kašlju, smučilo im se, i zamalo nije došlo do opšteg povraćanja.

—Oh, ovo *i.* ovo ne liči ni na šta! — govorio je Marsel, brišući suze od žestokog kašljanja. — Siguran sam da takav miris nisam osetio nikad do danas!

I ostali su bili sigurni, samo što im to nije ništa pomoglo. Trebalo je saznati kakav je to prašak, a oni nisu bili u stanju da

saznaju. Jednostavno, ovo je premašalo sva njihova znanja. Čak ni učeni Alek nije se snalazio u toj stvari. Morao je priznati da ne zna za šta služi taj beli đavo, strašnog mirisa, koji podseća na istucani aspirin. Sve pretpostavke su redom otpadale, sva nagađanja nisu donela nikakav odgovor, i postalo im je jasno da će morati da pitaju nekog od starijih.

Naravno, tu je odmah iskrsnulo i drugo pitanje: koga da pitaju? Jer, priznajte, trebalo je još kako pažljivo odabrati tu osobu. Ne može se prvom čoveku na koga naiđu podneti bočica pod nos, sa ljubaznim pitanjem:

— Molim vas, na šta ovo miriše, šta je to?

Tako je zaista nemoguće, zar ne? A zatim, odrasli imaju nezgodnu naviku da odmah postavljaju pitanja: odakle vam to, gde ste to uzeii, kada, kako, zašto ... Zbog svega toga dečaci su se dugo pogađali kome da se obrate. A glavna nezgoda bila je u tome što je većina odraslih na brodu već odavno spavala. Marsel je predložio da pitaju gospodina de-Moarea, i to odmah, ali taj predlog je odbačen. šta se jedan slikar razume u praškove? Da je apotekar, onda bi se moglo razgovarati. Bilo bi najprirodnije da se obrate doktoru Vilaru, njegovo zanimanje je ipak najsličnije apotekarskom. Ali doktor Vilar, kapetan Rul i gospođica Rips nisu smeli biti umešani u ovo. Njima bi morali reći sve, a to je bilo ono što se ni u kom slučaju nije smelo učiniti.

Kasnije su dečaci razgovarali o svakom odraslom na brodu. Ali, ili im se učinio nezvalica, ili nedovoljno poverljiv. Keit stavi svoj predlog:

— A šta mislite o poručniku Kristijanu?

Nastade ćutanje. Milan oseti da ovaj predlog treba nečim potkrepiti, i da ima mnogo izgleda za njegovo usvajanje.

—Pa da, zašto da ne pitamo poručnika? — reče on.

—Poručnik ume da ćuti... A zatim, on je zaljubljen u gospođicu Lidiju, pa će do ujutru sve zaboraviti.

Posle dugog i opširnog raspravljanja, jednoglasno izabraše poručnika za najpogodniju osobu na brodu, kojoj se mogu s poverenjem obratiti. Mislim da nije potrebno naglašavati koga su poslali da razgovara s poručnikom. Aleka, naravno. On i poručnik, kao dva učena čoveka, sporazumeće se brzo i lako.

Alek navuče odelo preko pidžame i pođe da traži hladnokrvnog Kristijana. Dobro se čuvao da nikog uz put ne sretne. Ali, kao za pakost, poručnika nigde nije bilo. Alek je obišao skoro sve brodske prostorije u poteri za poručnikom, ali ga nije našao. Zatim je došao na red pretres palube. Verujem da bi i to ostalo bez rezultata da Aleka nije vodio neki dobar slučaj. Drukčije se ne može protumačiti činjenica da je Alek ipak pronašao željenu osobu čak negde iza kućice broskog krmanoša. A te noći — tako to uvek biva — jaka i gusta magla lebdela je svuda oko broda i po površini mora. Zato je velika sreća što je Alek primetio „izgubljenog“ Holanđanina.

Međutim, poručnik nije bio sam. Aleku je to postalo jasno čim je čuo poluglasan razgovor.

„Baš mi je ovo trebalo!“ pomisli Alek s besom. „Kako sada da ga pitam?“

Ali nije se imalo kuda, valjalo je što brže rešiti zagonetku. On se nekoliko puta glasno nakašlja, da bi najavio svoje prisustvo, a onaj poluglasni razgovor smesta prestade. Alek priđe bliže, ljubazan i dostojanstven.

—Dobro veče, gospođice de-Moare! Dobro veče, gospodine poručniče!

Ovo dvoje sasvim zbunjeno odgovoriše na pozdrav.

—Ja vas najlepše molim da mi oprostite za ovo neučtivo uznemiravanje! — nastavi Alek. — Jedan zaista neodložan posao naterao me je na ovu drskost.

Sada je došao red na hladnokrvnog poručnika da se iskašlje, i on to učini.

— Ništa, ništa, dečaće! Šta si želeo?

—Da razgovaram s vama, gospodine poručniče! Samo nekoliko trenutaka ... ali nasamo!

Poručnik klimnu glavom i reče gospođici Lidiji:

—Izvini, Lidija! Odmah ću se vratiti.

„Oho, već su na „ti“! To kod njih brzo ide!“ pomisli Alek dok se udaljavao s poručnikom.

—Evo o čemu je reč, gospodine. Ja sam ... ja sam našao jednu stvar u hodniku... — Alek zaista nije voleo da laže, i zato je malo zamuckivao. — Ovu bočicu sam našao. Hoćete li biti tako ljubazni da je pogledate i da mi kažete šta je to?

Poručnik uze bočicu, zagleda je i sleže ramenima:

—Ne znam, ovako po izgledu. A šta se nalazi unutra? Mogu li da vidim?

—Svakako! I pomirišite, molim vas!

Alek je očekivao da će i poručnik početi da kašlje. No, umesto da čuje kašljanje, Alek oseti da ga je poručnik ščepao za ruku svojom rukom, kao gvozdenim kleštima.

—Gde si to našao?

I glas poručnikov zvučao je sasvim drukčije nego obično. Bio je tako jasan i oštar da Alek prvi put zadrhta od straha. Pokušao je da muca:

—Ja ... ja sam ...

Poručnik nije puštao njegovu ruku, a bočicu je stavio u svoj džep. Ne obraćajući više pažnju na Lidiju, on povede dečaka:

—Hajdemo kod kapetana!

To nije bio predlog ili molba. To je bilo naređenje. I uplašeni Alek pokori se tom naređenju.

Zaprepašćeni šapat išao je od kabine do kabine:

—Poručnik je odveo Aleka kod kapetana!

Za vrlo kratko vreme svi su znali za tu vest, kao i za istoriju osvajanja bočice sa čudnim praškom. Bose noge tapkale su po hodniku, po kabinama, i sve je podsećalo na uznemirenu košnicu. Uzbuna! *Njihova* stvar je u opasnosti! Umešali su se odrasli. Alek će svakako morati da ispriča kapetanu sve što zna. Uzbuna! Noćas će biti šta će biti!

Ralf, malo bled od uzbuđenja, naredi:

—Oblači se!

Naređenje je prostrujalo kroz zidove kabina i bilo izvršeno munjevitom brzinom.

—Marsel, Keit! Postavite *ljude* u hodniku! Ja ću na palubu. Sa mnom idu Milan, Pablo i Kioto.

Pokušajte da zamislite — tog trenutka odneo je Ralf veličanstvenu pobedu nad samim sobom. Pobedu na kojoj mu treba od sveg srca čestitati. On odlučno reče:

—Nećemo imati dovoljno ljudi. Probudite sve devojčice!

—Devojčice?!

—Rekao sam „devojčice“, to znači — devojčice! Mogu i one da budu na straži, zar ne?

No, šta kažete? Nije li Ralf pobedio samog sebe? Zato vas

molim da zapamtite jednu malu poslovicu, koja svakom čoveku mnogo koristi u životu: „Ko sebe pobedi, sve je pobedio." A ko mi ne veruje da je to tačno, ili ne veruje u vrednost ove poslovice... pa, toga će život naučiti, i uveriće ga da sam bio u pravu.

Nije potrebno prepričavati sve ono što je Alek rekao u kapetanovoj kabini. Jer, to bi bilo isto kao kada bismo okrenuli listove ove knjige unazad i počeli ponovo da čitamo. Mislim, od onog popodneva kada je Milan osluškivao Morzeove znake i kada je cela stvar počela. To nije potrebno, zar ne?

Možda Alek nije želeo baš sve da ispriča, ali kapetanu nije mogao da prećuti ma šta, ma koju sitnicu. Kako da prećuti, kada mu je kapetan rekao sasvim ozbiljno, kao odraslom čoveku:

— Pričaj, sinko! Ali sve, razumeš li? Ovo je neobično važna stvar, ti ne možeš ni zamisliti koliko je ovo važna stvar!

Alek je dobro razumeo kapetanove reči. Ili, ako ih nije razumeo, onda je osetio celim svojim srcem da je kapetan u pravu, da ovo više nije samo njihova, dečja stvar. I on je ispričao. Sve! Kapetan Rul je nepomično sedeo za vreme priče i gledao dečaka pravo u oči. A poručnik je stajao iza Alekovih leđa, čvrst i hladnokrvan, kao kameni kip na nekom trgu. Kada je priča došla do kraja, to jest do mirisanja belog praška u Marselovoj kabini, kapetan mahnu rukom:

—Dobro, sinko! Dovoljno je i ovoliko ... Poručniče!

Poručnik je iskočio pred kapetana, zategnut kao struna na violini, i čekao naređenja. Alekovo srce lupalo je besomučno.

—Poručniče, idemo zajedno! Svratite u svoju kabinu i uzmite revolver. Zatim dovedite mornare i postavite ih u hodnik, ispred

kabina svih putnika!

Dok je to govorio, stari Rul je otvorio jednu fioku na svom stolu i izvadio mali blistavi revolver. Zagledavši mu u cev, kapetan ga gurnu u džep.

—Ti ćeš ostati ovde, mali! Ma šta da se dogodi, ne otvaraj vrata, razumeš li? Ako čuješ pucanje, lezi na pod!

Alek oseti potrebu da se isprsi, on to i učini, i viknu jasnim dečaćkim glasom:

—Razumem, kapetane!

Kapetan nije imao vremena da ga potapše po obrazu već brzo izađe s poručnikom iz kabine. Uzbudeni Alek, kome još niko nije objasnio šta se nalazi u bočici, počeo je da zagleda beli prašak, prosut po stolu. Bio je spreman da se baci na pod ako čuje pucanje.

Međutim, kapetan je stao čim je izašao iz kabine. Nije mogao da veruje svojim očima — *straža* je već bila postavljena u hodniku. Poluobučeni dečaci i devojčice u dugim spavaćim košuljama — ceo lanac dece nalazio se pred njim. Slušajući Alekovu priču, kapetan je verovao da dečak malo preteruje. Bar što se tiče stražarenja i noćnih pohoda. Evo, sada se mogao uveriti da slavni detektiv Alek Milpatrik uopšte nije preterivao.

U tom času Marsel pritrča kapetanu. Dečak je bio rumen, oči su mu sijale, i govorio je jedva čujnim šapatom:

—Ništa ne brinite, kapetane! *Mi* smo tu!

Stari Rul namršteno klimnu glavom i požuri prema doktorovoj kabini. Poručnik polete na drugu stranu, da dovede mornare.

—Probudite se, doktore! Doktore! — drmao je kapetan doktora Vilara.

—Šta se događa? Ko je bolestan? — doktor odjednom skoči iz postelje, bunovan, ali spreman da pođe.

Kapetan je hteo da mu objasni šta se događa na brodu, i da zatraži od doktora da vrati decu u njihove kabine. Ali nije stigao — u hodniku poče neka galama, dovikivanje, tresak! Kapetan dočepa svoj revolver i stuši se napolje.

U prvi mah uopšte nije mogao da se snađe. Klupče dece valjalo se po podu, derući se iz sve snage. Nekakva dva čoveka otimala su se iz gomile plavih odela, pidžama, noćnih košuljica. Odnekud je dopiralo vrištanje gospođice Rips, gromki uzvici Anri de-Moarea, besne psovke i stenjanje. Čovek bi pomislio da se našao u samom paklu. Kapetan uperi svoj revolver u gomilu i zagrme:

—Ne miči se s mesta! Svi — ruke uvis!

Od njegovog glasa počeše da žmirkaju sijalice u hodniku. čitava gužva se smiri, kao presečena, i ukaza se strašna slika.

Totem i Lorimur stajali su pored zida, okrvavljeni, izgrebani i pocepanog odela, ali s revolverima u rukama. Totem je držao ispred sebe belokosu Ulu i vikao promuklim glasom:

—Ako mi neko priđe ... ubiću devojčicu!

Ona se otimala, vrištala, mlatarala nogama po vazduhu. Kada je gospođica Rips ugledala dete u Totemovim rukama, kriknula je i srušila se onesveščena. Kapetan je zaista bio nemoćan, svaki pokret mogao je da donese smrt devojčici. Jer, dvojica zločinaca neće se ustezati da ostvare svoju pretnju, to se zna. Nastupi mrtva tišina. Zverajući oko sebe, Totem i Lorimur počeše da se povlače prema izlazu hodnika. Išli su leđa uz leđa, tako da je jedan gledao napred, a drugi nazad. Totem je nosio devojčicu, koja je sada bez svesti visila u njegovim rukama.

Čim su nestali iz hodnika, kapetan juru za njima. Opsovao je tako gromko da se gospođica Rips osvestila samo od te psinke. Za kapetanom su potrčali poručnik, doktor, mornari, kuvar Mek, a posle njih i sva deca.

Kao što smo maločas rekli, te noći spustila se neka đavolska magla na more i prosto zavila ceo brod u svoj sivi ogrtač. Na palubi se nije moglo videti dalje od pet metara, brodske sijalice i reflektori sijali su kao slabi plamičci palidrvca. Izgledalo je kao da magla plovi zajedno s brodom.

I pored najbolje volje, ne mogu da vam ispričam šta se zapravo događalo na palubi. U onoj magli čuli su se promukli uzvici, ponekad bi se videla crna gužva ljudskih tela, neko je pustio brodsku sirenu da zavija. A kapetan Rul je trčao tamo-amo, grdio, psovao, i nije mogao da pronađe dvojicu razbojnika. Tada oseti da se neko uhvatio za njegov kaput. Pred njim je stajao Ralf, kome je krv curila iz usta. A za Ralfove pantalone držao se Kioto, oderanog i krvavog obraza.

—Kapetane! — cičao je Ralf. — Pobegli su! Spustili su jedan čamac u more!

—A devojčica? — razdera se kapetan, hvatajući dečaka za ramena.

—Milan ju je oteo od Totema ... Skočio je Totemu na vrat i oteo Ulu! — govorio je Ralf, pljujući krv na palubu.

Kapetan odjuri nekuda, sirena prestade da urliče i brodske mašine se zaustaviše. Iz guste magle ču se kapetanov uzvik:

—Sve čamce u vodu!

A odmah za njim povika i doktor Vilar:

—Sva deca u trpezariju!

Zaista, trebalo je poslušati. I većina je poslušala doktora.

Ubrzo su junaci noćasnje pustolovine bili okupljeni u trpezariji. Gospođica Rips iskreno je plakala kad ih je ugledala. Mislim da nijedno odelo ili pidžama nisu bili čitavi, pocepani komadi odeće vukli su se za njima po podu, mnogi su bili pokriveni modricama i raščupane kose, a devojčice su naročito bedno izgledale. Bile su bosonoge, jer ih je Ralf poslao na stražu pravo iz postelje, tako da nisu stigle da se obuku i obuju. Doktor je podnosio neke bočice Uli pod nos, i ona se vrlo brzo osvestila. Tada je počelo ono što uvek dolazi posle bitaka: previjanje ranjenika. Zaista, ovog puta nije bilo pravih rana, ali jod peče na ogrebotinama kao i na rani, zar ne? U opštem uzbuđenju, nikom nije padalo na pamet da utvrđuje brojno stanje boraca. Jer, da su to učinili, videli bi da nedostaju dva dečaka.

Na palubi više nije bilo zbrke i gužve. Posada je radila po komandi, čamci su jedan za drugim spuštani u vodu. Izvesnu pometnju u ovaj rad uneo je gospodin de-Moare, koji je zahtevao da i njega povedu u poteru za beguncima. Kapetan, kome sada nije bilo do dugih objašnjenja, jednostavno mu je strogo naredio da se čisti sa palube i da ne napušta svoju kabinu do zore.

—Ali, poručniče, biće vam potreban izviđač, — govorio je slikar, trepćući kratkovidu kroz svoj cviker. — Morate imati izviđača, nekog s dobrim očima!

Poručnik je pokušao da se napravi gluv, ali gospodin de-Moare nije popuštao, i nastavio je da nagovara:

—Čujete li vi mene, poručniče? Bez dobrih očiju, kako mislite da otkrijete tu dvojicu po ovakvoj magli?

—Žao mi je, gospodine, ali ja već imam izviđača u čamcu. Idite mirno u svoju kabinu... i pripazite na Lidiju.

—Đavo odneo i vas i Lidiju! — dreknu slikar i glavačke skoči

u poručnikov čamac, među mornare. Tamo dočepa jedno veslo tako odlučno da je bilo jasno da ga zaista niko neće pomeriti sa tog mesta.

Ralf i Kioto posmatrali su celo to natezanje gospodina de-Moarea zbog čamca, i videli su da ne vredi moliti kapetana, Neće hteti da ih povede, to se zna. Kada nije hteo da primi odraslog čoveka u svoj čamac, kako će njih dvojicu? Muvali su se oko čamaca i oko mornara, brižljivo izbegavajući susret s kapetanom. Za celo vreme Ralf je nagovarao Kiota da se okani gluposti i da ide u trpezariju. Ali mališan je samo ćutao i pratio Ralfa, a njegove verne, crne oči govorile su da će ostati pored svog prijatelja do kraja.

Kapetan je bio suviše zauzet da bi mogao stalno motriti ko ulazi ili izlazi iz njegovog čamca. Tako su ova dvojica mališana uspela da šmugnu unutra i da se šćućure na samom kljunu čamca. A dosta im je pomogla i magla, kao i opšta užurbanost.

Najzad pade željena komanda:

—Odbij čamce! Vesla u vodu!

POGLAVLJE SESNAESTO

VESLANJE BEZ CILJA — ZA CILJEM

Mornari zaveslaše i za nekoliko trenutaka magla sakri „Plavu pticu“ od pogleda ovih u čamcima. I ne samo to, uskoro se ni čamci međusobno nisu videli. Veza je održavana jedino pomoću pištaljki, kojima su kapetan i poručnik davali naređenja za veslanje.

Jedan zvižduk znači — vesla u vodu!

Drugi —zamah!

Treći — vesla iz vode!

I tako stalno, sve po tri zvižduka, jedan za drugim. Posle desetak minuta pištaljke umuknuše, a vesla ostadoše podignuta u vazduhu. Svi su osluškivali, jer nije bilo moguće ma šta videti kroz maglu. Baš tada iz pravca gde je bio poručnikov čamac ču se glas gospodina de-Moarea:

—Sjajno! S leve strane se čuje nešto! Veličanstveno!

—Uh, ko je poveo tog idiota?! — besno prošaputa kapetan. —
Zgromiću poručnika!

On ustade i viknu:

—Umuknite, vi tamo! Mi smo vam s leve strane!

Mislim da je prava sreća što gospodin de-Moare nije čuo ono što je kapetan maločas prošaputao o njemu. Izrodila bi se svađa pored koje bi mogao ostati nezapažen i pucanj topa. Uostalom, ja sam vam već odavno rekao da kapetan Rul ne bira izraze kada se naljuti. U takvim trenucima on prilepi najnezgodnija imena i onima koje inače poštuje. Tja, svako od nas ima poneku manu, nije li tako?

Ali kapetanova ljutina dobila je nov podstrek i zamalo što se nije pretvorila u buru kada je ugledao dva dečaka na kljunu svog čamca. Morao je sasvim jako da se ujede za jezik da ne bi viknuo. Provukao se između veslača, ljut kao ris.

—Šta ćete vi ovde?

Dečaci su iz iskustva znali da je bolje ako ništa ne odgovore na ovo pitanje, i zato su mudro ćutali. A kapetan je shvatio, i pored ljutine, da je nemoguće vraćati se na brod, da bi ostavio decu. Van sebe od besa, naredi veslačima da nastave svoj posao.

Poručnikov čamac je otišao sasvim desno, a ovaj je skrenuo više ulevo, ali su oba upravila svoje kljunove prema obali. To je bila najbolja računica: dvojica begunaca želeće da se što pre dočepaju obale, i u tom pravcu ih treba goniti. Posle svakih četvrt sata plovidbe kapetan bi podizao ruku — vesla bi se ukočila i nastalo bi napregnuto osluškivanje. Onda je sledio drugi zamah ruke i plovidba se nastavljala.

Sve uznemireniji, kapetan je zurio u maglu. Sasvim lako mogu da zamislim šta je sve grdio u sebi. Jer, eto, plove već dugo, a nigde ni traga ni glasa od onih koje progone. To se zaista pretvaralo u veslanje bez cilja, a ipak za jednim određenim ciljem.

U jednom trenutku kapetanu pade pogled na dvojicu dečaka, koji su sedeli pored njega. Ralfu su usta bila razbijena udarcem, i krv mu se zgrušala na bradi. Kiotov obraz pretvorio se u veliku, krvavu oteklinu. To su bili vidni tragovi od tipova koji su hteli da se dočepaju njihovog čamca, i isto tako vidni tragovi teške Totemove cipele, kojom je ritao dečake od sebe.

Kapetan im sada zaista nije mogao pomoći. „Eh, đavolska deca! Da su ostala na brodu, doktor bi to već uredio!" mislio je

kapetan. Pa ipak, izvadio je svoju ogromnu kockastu maramicu, skoro nečujno je pocepao na dva dela i pružio dečacima. Verujem da nijedan izraz ljubavi i nežnosti ne bi tako uticao na njih kao ova parčad pocepane maramice. Uzeli su ih, puni zahvalnosti (glasno se nije smelo zahvaljivati!) i vredno počeli da skidaju krv sa svojih lica, zamačući parčad u vodu pored čamca. To je, dabome, bolelo. Ali kako su mogli da ne upotrebe tu stvar koju im je dao kapetan Rul u želji da im pomogne!

Čamac je lutao još dobar sat kroz maglu, bez veze sa poručnikom i bez rezultata u poteri. Uzaludno je bilo osluškivanje. Nijedan zvuk, sem lupkanja talasa o njihov čamac, nije dopirao iz magle, guste kao testo.

Kapetan je gundao:

—Moramo nazad! Zaboravićemo položaj broda, do đavola! Ne mari... onu dvojicu uhvatiće policija na obali. Brodski telegrafista je obavestio policiju u Kazablanci...

Prosto je izgledalo kao da samog sebe teši. A iz svake reči videlo se da mu je strašno žao što baš njima nije pošlo za rukom da uhvate Totema i Lorimura.

Tada se dogodi nešto neočekivano. Mali Kioto ustade i mahnu svojim ručicama prema veslačima. Iznenađeni, oni stadoše i pogledaše u svog kapetana. Međutim, i on je bio u istoj meri začuđen. A Kioto je nakrivio glavu i slušao. Tišina je postala neizdržljiva, tako da Ralf prošaputa:

—Šta je, starčiću?

—Tamo! — odgovori Kioto, isto tako šapatom, i pruži ruku negde sasvim levo.

Niko nije čuo ni jedan jedini zvuk sem njega. Ali Kioto je uporno ponavljao:

—Tamo!

Kapetan još jednom pogleda u dečaka, i — mahnu rukom. Vesla se nečujno zagnjuriše u vodu i čamac pođe dalje. Znači, stari Rul je odlučio da pokloni svoje poverenje ušima malog Japanca i da plovi tamo kuda je pokazivala Kiotova ruka. Mnogo meseci kasnije kapetan je pričao: „Ne znam zašto, ali osetio sam da taj dečak *zaista* nešto čuje!”

Posle nekoliko minuta veslanja on zaustavi čamac. I, gle — sada su svi čuli sasvim tiho i daleko pljeskanje vesala. Obradovani kapetan ustade tako naglo da zamalo ne prevrnu čamac, i naredi:

—Svom snagom, napred!

Mornarske mišice nabreknuše, čamac jurnu kao munja, a kapetan dohvati oba dečaka i lupnu ih po glavama:

—Lezite na dno čamca, krokodilčići! I da niste ni nosa pomolili dok ceo ovaj cirkus ne prođe!

„Cirkus” je prošao neočekivano brzo.

Totem i Lorimur pre su mogli očekivati da će iz magle iskočiti pred njih Neptun, bog mora, lično, nego čamac kapetana Rula. I pre nego što su uspeli da kažu makar jedno „a”, obojica su dobila po jedan strašan udarac po glavi. Jer, drška kapetanovog revolvera nije bila napravljena od čokolade! Ta dva udarca bila su dovoljna da ih prenesu u carstvo snova, a kada su se probudili iz nesvestice — bili su ponovo na „Plavoj ptici”. Ponovo u svojoj kabini.

Zaista ovog puta s vezanim rukama i nogama. Na stolu je stajala poredana sva njihova *roba*, a pored stola se nalazilo malo društvo. Kapetan Rul, poručnik Kristijan i — jedan brkati oficir, policijski oficir iz Kazablanke.

POGLAVLJE SEDAMNAESTO

JEDAN HLADNOKRVNI RAZGOVOR, ILI „TRUD — UZALUD“

Doktor samo žalosno uzdahnu i sleže ramenima, pomiren sa sudbinom.

—Znači, nema izlaza?

—Nema! — osmehnu se Milan. — Možete odigrati i ovaj potez pionom. Ali to ništa ne vredi!

—Zaista ne vredi... — složi se doktor.

Vrata kabine se otvoriše sa mnogo buke, i unutra udoše Marsel, Ula i Hajim.

—Šta, opet ste izgubili? — veselo viknu Marsel.

—Opet! — progundā doktor.

A Ula se okomi na Milana:

—Šta si ti zapeo toliko? Velika stvar, stalno pobeđivati! Što ne pustiš malo i gospodina doktora da pobeđuje?

—Neću! — Milan obešenjački pogleda u doktora. — Pustiću ga ako mi skine ovaj flaster sa ruke!

—I meni sa kolena! — pridruži se Hajim.

Doktor se obema rukama branio od ove navale.

—Ali, to je nemoguće, vrapci! Vaše *ratničke* ogrebotine još nisu sasvim zarasle. Naposljetku, zar ne biste voleli da se vratite u London tako zavijeni?

—Ne! Ne bismo! — povikaše deca.

—Gle! A odrasli ljudi ponosili bi se celog života tom pustolovinom.

Marsel ozbiljno sede pored doktora i odmahnu glavom:

— Zašto da se ponosimo? Meni je, na časnu reč, dosadiio sve to! Cela ta stvar, bogami. Koliko su nas samo zapitkivali oni novinari u Kazablanci, pa u Lisabonu, pa u Bordou ... i koliko su nas puta fotografisali. Prosto čoveku dođe da pobegne! Doktor se nasmeja:

—Čekaj, videćeš tek šta će biti u Londonu!

—Zar veća gužva nego kad smo polazili?

—Svakako! Pa vi ste napravili čitav podvig tim hvatanjem Totema i Lorimura. Znaš li ti šta bi značilo da su uspeali da prenesu u Kazablanku toliku količinu *opijuma*? Vi ste ih sprečili, i to je pravi podvig.

Ula je stidljivo oborila oči kad je zapitala:

—A... a šta je to opijum? Alek kaže da je lek, a Ralf se svađa s njim, i tvrdi da to ubija ljude!

Doktor se počesa po vratu, razmisli malo i pokuša da objasni:

—Znaš, može da bude i jedno i drugo. I lek i smrt! Ako ga lekar daje bolesniku, onda pomaže... i dragocen je kao lek! Ali ima ljudi koji ga sami upotrebljavaju. Kao, recimo, što pijanice piju rakiju. Svaki dan sve više i više. Onda opijum ubija, i to — strašno ubija! Čovek, kad jednom počne sam da ga upotrebljava, više ne može bez njega. Ako ga nema, on poludi!

Deca su bila zaprepašćena. Milan sa sumnjom odmeri doktora:

—Kako to „ne može bez njega"? Pa mi se zamalo nismo ugušili, a samo smo pomirisali taj prašak!

—He, bilo bi suviše dugo da ti to objašnjavam! Jednog dana, kad porasteš, pročitaeš u knjigama sve o tome. Ali, opijum ubija... to možeš već sada da zapamtiš! Zato je u svim zemljama zabranjeno da ga bilo ko daje ljudima, sem lekara. A ona dva tipa, Totem i Lorimur, hteli su da prokrijumčare toliki opijum! I da ga prodaju, naravno, za skupe pare tim nesrećnicima, koji ne mogu da žive bez opijuma. Bez tog belog praška koji ih ubija. Polako i sigurno!

Kada je doktor otišao, u kabini je zavladao ćutanje. Najzad Marsel reče, vrteći glavom:

—Kako odrasli ljudi ponekad mogu da budu šašavi!

Na palubi doktor srete Ralfa i zaustavi ga.

—No, kako je, komandante? Kako tvoja usta?

—Odlično, gospodine doktore! — smešio se Ralf i pokazivao usne. — Vidite, donja je sasvim zrasla. A gornja... i ona će dok ne stignem kući! Ništa se neće poznavati.

—Da, ništa se neće poznavati... A kako je tvoj mali prijatelj?

—Kioto? Eno ga s decom! A zašto pitate?

—Pa, tako... — doktor se šalio. — Bojim se da opet ne obesinos!

—O, neće, verujte mi! Sada ga svi vole ... ama, voleli su ga i ranije, ali sada je nešto drugo. Poštuju ga!

—Ho, ho ... baš poštuju?

—Na časnu reč! Jer, kako bismo uhvatili onu dvojicu da nije bilo Kiota? Možda bi uspeali da pobegnemo, zar ne? Kioto ih je čuo jedini od svih nas! Sada ga niko ne smatra šepRTLjom... to jest, ja ga nikad nisam ni smatrao za šepRTLju!

—Znam, znam, Ralfe! Ti si čak hteo da se biješ zbog Kiota.

U tom trenutku dotrča onaj o kome su razgovarali, Kioto. Uhvati Ralfa za ruku i osmehnu se na doktora.

—Šta ima novo, čikice? — upita ga Ralf.

—Ništa, nego ako hoćeš da dođeš... Znaš, gospodin de-Moare završio je svoju sliku, pa da je vidimo!

—Ma, nije moguće!

—Jeste, eno, svi su se skupili i gledaju ...

—Dobro. Onda do viđenja, gospodine doktore!

I dva dečaka otrčaše prema velikoj grupi stanovnika „Plave ptice“, koja se okupila na palubi.

Možda vam, posle svega što se dogodilo na ovom brodu, izgleda suviše beznačajan taj događaj sa završetkom slike. Možda mislite da tako nešto ne može izazvati uzbuđenje. Ali, varate se! Za naše putnike bio je to zaista velik događaj.

Stara gospođa posmatrala je, sa platna, okupljenu decu i odrasle. Bila je ista kao na početku putovanja, nimalo promenjena. Strogo je odmeravala ovaj naš veliki svet, more i

francusku obalu, pored koje su plovili. I, ukratko — kao da nije bila naročito zadovoljna našom planetom. Ili je slikar tako napravio njena usta? No, bez šale, bila je to dobra slika. Svaka vlas njene kose, svako dugme na bogatoj haljini, svaka borica na licu — sve je bilo brižljivo doterano.

A tvorac tog remekdela, živahni slikar s jarećom bradicom, stajao je bez reči pred nogarima, i ništa nije odgovarao na primedbe prisutnih. Još je držao svežanj četkica u ruci i onu daščicu čudnog oblika, paletu, na koju slikari stavljaju boje. Odmeravao je i staru gospođu, tako da se posmatračima učinilo kao da se vodi bezglasen dvoboj između staramajke na platnu i njenog potomka-slikara.

Zatim on svečano podiže ruku, i svi putnici začutaše. Slikar izgovori snažno, uzbuđenim glasom:

—Namučili ste me, gospođo staramajko! Dve godine cedili ste snagu iz mene, kap po kap ... Ali, eto, došao je i tome kraj!

On uze na jednu četkicu dosta crne boje i u desnom uglu slike nacрта velika okrugla slova: ANRI DE-MOARE.

Tog časa poče da se razleže bučno pljeskanje po palubi. Dok su odrasli pljeskali i smešili se, deca su skakutala i vešala se za ruke, za kaput svog dragog slikara, čestitajući mu iz sveg giasa. Slika je u svečanoj povorci odnesena u kabinu, a gospodin de-Moare opružio se u svojoj stolici za odmaranje i srkutao limunadu kroz slamku. Istovremeno je primao čestitanja, rukovao se sa svima i dovikivao:

—Ovo treba proslaviti, zar ne? Večeras pozivam celu posadu i sve putnike na veliko slavlje! Ko ne dođe, taj raskida svako poznanstvo sa mnom! Ne zaboravite, posle večere! Biće kolača za decu i šampanjca za nas ostale! Jedanput se živi, nije li tako?

Mislim da nije potrebno reći da su mu svi obećali svoje učešće u toj značajnoj proslavi. Kada se gužva oko njega malo raščistila, slikar uze svoju kćerku ispod ruke i udalji se s njom prema brodskoj ogradi.

—E, devojčice, sad mirno nakrivi kapu i čekaj nasljedstvo! Ona stara tvrdica neće imati šta da prigovori, ja ti kažem! Možeš smatrati da to nasljedstvo već imaš u džepu.

—To je vrlo lepo, tata! Ali Kristijan... to jest gospodin poručnik, želeo bi da razgovara s tobom.

—Gle, molim te! Naše putničke karte su u redu, nisu li? Naposletku, neka dođe ovamo ako hoće da razgovara!

Lidija de-Moare žurno ode da pozove poručnika. Toliko joj se žurilo da nije ni primetila grupu od četiripet mališana koji su gledali za njom.

—Pazi, pazi! — Marsel je klimao glavom. — Biće ovde nešto! Prosto miriše na svatove! Šta misliš ti, Alek?

—Pa... ti znaš da ja ne volim da se mešam u tuđe stvari!

—Ali, ipak, baš ti si zahtevao da se poručnik što češće sastaje s njom!

—Priznajem, priznajem! To je, istina, bilo zbog našeg posla... ali nije mi krivo što smo se umešali. Zaista mi nije krivo!

Začutili su, pošto je naišao poručnik s Lidijom. Kristijan se držao hladnokrvno, kao i uvek, ali nije se moglo prevideti da je obukao nov oficirski kaput i da mu svetli brkovi podrhtavaju od uzbuđenja.

Dečaci nisu imali nikakvog razloga da se približe slikaru, poručniku i devojci. Prislušivanje je prosto kažnjiva neučtivost u ovakvim prilikama, mada bi oni ne znam šta dali — samo da su mogli čuti taj značajni razgovor. Ali morali su da se zadovolje

gledanjem izdaleka. Pa i to je bilo dovoljno.

Videli su da se poručnik duboko poklonio, i onda je nešto dugo govorio. Po izgledu bio je staložen i vrlo jasan u govoru. Stajao je skoro u stavu „mirno“ pred slikarem, koji mu je dopirao taman do pola grudi. Gospodin de-Moare bio je vrlo nemiran, čas bi stavio ruke na leđa čas bi popravio cviker. A gospođica Lidija ostala je malo po strani i nekako stidljivo čupkala svoju maramicu.

U jednom trenutku dečaci pritajiše dah: gospodin de-Moare poskočio je uvis i počeo nešto da viče. Munjevito je razmahivao rukama, trčao nekoliko koraka tamo-ovamo i vikao. Alek procedi kroz zube:

—Ne valja! Stvari se zapetjavaju... Sada se moramo umešati!

Bez ikakvog prethodnog dogovora, dečaci pritrčaše slikaru, i Alek zvonko upita:

—Gospodine de-Moare! Treba li vam još zbog nečeg čestitati, sem zbog slike?

Slikar zaustavi svoje trčanje i viknu:

—Da, možete! Ali ne meni! Čestitajte ovom budalastom čoveku i mojoj budalastoj kćerki! Do vraga, ako ovo nije pakost sudbine, onda ja ne znam šta bi se moglo tako nazvati! Zamislite, mladiću ... dve godine ja se mučim sa onom prokletom slikom. Zašto? Da bi moja kćerka dobila pristojan miraz, nasledstvo, da bi se mogla dobro udati. I danas ... baš danas, kada sam završio to mučenje — pojavlj'uje se ovaj čovek i obaveštava me da bi hteo da se oženi. Kim? Mojom kćerkom! Lepo, a miraz? Ne, njemu nije potreban nikakav miraz! Zar to nije pakost sudbine, prijatelju?

Postojala je ozbiljna opasnost da svi prisutni prsnu u smeh. Zato Alek ponovo uze reč:

—Ali gospođica Lidija i gospodin poručnik nisu nimalo krivi...

—Kako da nisu?! — ciknu slikar. — Zašto mi to nisu saopštili pre dve godine, pa da se ne mučim sa staramajkom i njenom slikom? Ovako je ispalo... „trud—uzalud“!

—Ali, zaboga, gospodine de-Moare, pa oni se pre dve godine uopšte nisu poznavali! Otkud su onda mogli znati šta će se dogoditi?

Slikar začuta, dugo razgledaše Aleka od glave do pete, i onda progunda:

—Zaista, imate pravo ... No, i to su mi neki mladić i devojka, kad ne znaju ni šta će da urade za dve godine!

Posle toga on prsnu u smeh, dočepa za ruke poručnika i Lidiju i dreknu na dečake:

—Pa, čestitajte, šta čekate?! Napred, mladići! Večeras proslavljamo dve stvari. Znači, biće dvostruka proslava! Pripreme prepuštam gospodinu Ralfu, stručnjaku za *dvostruke* mornarske čvorove... i gospodinu Aleku, stručnjaku za *dvostruka* dna! Čestitajte, do vraga, čestitajte!

POGLAVLJE OSAMNAESTO

ISTO TO, SAMO MALO DRUKČIJE

Muzika londonskih vatrogasaca zatreštala je kao grom! Zapištale su svirale, odjeknule trube, zaglušno ciknuli talambasi i zagrmeli bubnjevi. Veliko londonsko pristanište treslo se od pobedničkog marša.

Svi dokovi, svi kejovi bili su pokriveni svetom, tako da se nije moglo disati. A strašnoj buci pridružiše se sirene sa svih brodova koji su tog dana bili ukotvljeni u luci. Ako se može verovati pričanju, tog dana ogluvelo je jedno pedesetak ljudi i nešto više žena. žene, znate, imaju nežnije uši od muškaraca. To su lekari odavno utvrdili.

Dakle, šta se ovde događa? Da li to dolazi neki veliki vojskovođa? Ili sav ovaj svet očekuje neku čvenu filmsku zvezdu? Ili je možda u pitanju kakav slavni bokser?

Ne, i po sto puta — ne! Ovakav doček nije imao nijedan vojskovođa, nijedan bokser i nijedna filmska zvezda. Sada ceo mravinjak počinje da urla, da maše maramicama, papirnatim zastavicama, rukama. Do vraga, šta se to događa?!

Gle, uz Temzu ponosito plovi jedan mali brod. Svi njegovi konopci načičkani su šarenim i lepršavim. zastavama. Brodić je obojen svetloplavo, i ima dva bela dimnjaka. Jednom reči, brod-lepotan! Ali, pogledajte, na njegovom kljunu vidi se slika ptice s raširenim krilima, kao da leti. A iznad slike blista na suncu ime broda: PLAVA PTICA.

Kako smo to mogli da zaboravimo! Pa danas je devetnaesti avgust, danas „Plava ptica“ stiže nazad u londonsko pristanište, posle svog znamenitog puta po Atlantskom okeanu. Ovo pristanište puno ljudi, te hiljade ruku koje mašu, muzika, sirene. brodova — sve je to dobrodošlica „Plavoj ptici“ i njenim putnicima.

Jer, novinari su ljudi koji ništa ne znaju da zadrže za sebe. Oni su već celom svetu ispričali istoriju ove plovidbe, do sitnica. Novine širom sveta pisale su o šahovskim. partijama koje je

dobijao Milan, a gubio doktor Vilar. O svadi u kapetanovoj kabini. O noćnim stražama, Morzeovoj azbuci, prislušivanju, o prepisivanju imena iz spiska putnika, i o gibraltarskom iskrcavanju gospođe Hemond. O Marselovom ljuljanju na konopcima, i o kupovini bubnjeva na Azorskim ostrvima. A naročito su podrobno opisivali onu strašnu noć na brodu, sa svim pojedinostima. Nije bilo čoveka koji redovno čita novine a da nije znao o Ralfu i o tome kako je Milan oteo Ulu na palubi, o velikim Alekovim detektivskim sposobnostima, ili o neverovatnom Kiotovom sluhu, bez koga krijumčari verovatno nikad ne bi bili uhvaćeni.

Znači, već je sve bilo poznato, i zato je „Plava ptica“ dočekanu sa tolikim oduševljenjem. Svi su želeli da vide decu, kapetana, doktora, gospođicu Rips. Svi su želeli da stegnu ruku gospodinu de-Moareu, da od srca čestitaju hladnokrvnom poručniku i gospođici Lidiji. Ili bar da potapšu kuvara Meka po ramenu.

I, evo — veličanstveni trenutak je došao! „Plava ptica“ prilazi keju, gde je za nju određeno naročito počasno mesto da baci kotvu. Jer ovog puta uopšte se ne može postavljati pitanje: da li je potrebno ili nije spuštati kotvu u Temzu. Uzbuđena masa je poletela napred, oni iz prvog reda popadali su u vodu, a policajci su imali pune ruke posla da održe kakav-takav red, Prosto je izgledalo kao da londonsko pristanište vri i ključa, slično loncima dobre Marte u svoje vreme.

—No, lepo ćemo se provesti!— uzviknu Keit.— Pogledajte samo kroz prozor, koliko naroda čeka!

Deca su gledala kroz okrugle prozorčice svojih kabina i čudom se čudila takvom dočeku. Samo je Lung mirno primetio:

—Zašto se brinete? Biće kao i na polasku, ni bolje ni gore. Zapravo, isto to ... samo malo drukčije!

Doktor Vilar uđe unutra, trljajući ruke:

—No, dame i gospodo, sada se dobro pripremite! Pola Londona čuči na pristaništu i čeka da se vi pojavite!

—Bolje da smo se iskricali još u Doveru! — progunda Pablo, i skoro svi su imali isto mišljenje.

Ali trebalo je poći na palubu. Gospođica Rips pregledala je još

jednom dečja odela, i svojim visokim glasom (ona je bila strašno uzbuđena) rekla:

—Uopšte ne morate skidati odela! „Međunarodno parobrodsko društvo" poklanja vam ih zauvek. Kao uspomenu!

Dečaci i devojčice pogledaše svoja iskrpljena plava mornarska odela, uzdahnuše i slegoše ramenima: dobro, poklon treba primiti, kakav je da je. Bili su još suviše mali da bi znali da cene vrednost jedne takve uspomene. Zatim su pošli na palubu.

U prvi mah deca su obnevidela i ogluvela od vike, muzike, sirena. Zaista, trebalo im je prilično vremena dok su se snašli u svemu tome. Mnogo im je pomogao kapetan Rul. On je došao u novoj i ispeglanoj uniformi, grizući brkove. Pogledao ih je redom, kao vojnike na smotri, i zadovoljno klimnuo glavom:

— Samo hrabro, mali moji! Savladaćemo mi i ovo!

Jasna stvar, savladaće oni zajednički i ovaj doček, kao što su savladali i malo teže stvari. Doleteo je i gospodin de-Moare i ispričao, tresući se od smeha:

—Oh, kako su ljudi čudni! Počeli su da mašu *meni*, da mi dovikuju „živeo" ... A ja uhvatim moju trubu, i dunem koliko god sam mogao prema njima! Tek tada su pobesneli od oduševljenja!

„Plava ptica" bila je privezana uz keaj, kotva se već valjala po dnu Temze, i na brod su provalili novinari. Za nekoliko sekundi paluba je bila pokrivena njihovim foto-aparatima, dugim električnim žicama, mikrofonima, velikim crnim kutijama na točkovima i hiljadama drugih stvari. Skoro tačno onako kao prilikom odlaska. Samo što je sada svega toga bilo deset puta više.

Kapetana Rula uhvati za rukav neki mlad čovek i povika:

—Znate li vi šta je to televizija?

—Znam, i idite do đavola! — smejao se kapetan. — Ostavite taj svoj program za neku drugu priliku, mladiću. Mi ćemo vam pokazati program mnogo lepši od vašeg!

Doktor Vilar je stajao ponovo kao Napoleon dok su ga fotografisali sa svih strana. A deca... eh, njima je bilo najteže! Oko svakog nalazilo se bar dvadeset novinara, koji su postavljali dvadeset puta po dvadeset pitanja. Tek sada su mališani videli koliko je bio u pravu onaj čiča, vlasnik starinarnice na Azorskim ostrvima, kada je ostavio svoju radnju i pobegao. Ali oni nisu imali kuda da beže. I zato su hrabro trpeli, odgovarali na pitanja, smeškali se, slikali, i radili sve ono što se tražilo od njih.

Ali pravi pakao nastao je tek onda kada se na brod popela vatrogasna muzika. Za njom je došlo pedesetak starije i mlađe gospode, u svečanirn odelima. Udruženim snagama, posle jedno pola sata, uspeali su da utišaju galamu i da stvore kakvutakvu tišinu. Decu postrojiše u jedan red, i pred njima se pojavi jedan od te gospode, s listom hartije u rukama. Odmah se pred njim stvorilo desetak onih sprava koje nazivaju mikrofoni, a koje mogu da prenesu ljudski glas čak na drugi kraj Zemljine kugle.

Priznajem, ja sam stajao vrlo daleko od „Plave ptice“, jer se bliže nije moglo prići od silnog sveta. Zato nisam čuo baš sve ono što je taj gospodin čitao sa svog tabaka. Tek poneka rečenica ili reč doletela je do mene iz velike daljine ...

— Vi ste srećna deca, jer živite u miru i prijateljstvu svojih naroda ... Nikada više ne sme da dođe rat... i dobro je što se toga ne sećate ... Vi ste postali veliki prijateiji za vreme ovog putovanja, i hrabro se borili protiv jednog nemilog zla, koje se našlo i na vašem brodu ... Izbacili ste složno iz svoga društva osobu koja je

pokušala da pokvari vaše prijateljstvo ... čuvajte ga i kad porastete! Nemojte zaboraviti ovo putovanje, i ne zaboravite jedni druge!

Mnogo više od ovog zaista nisam čuo. Ali i to je dosta, zar ne?

Kad je svečani govor bio završen, ponovo su zaurale sirene, gromko klicanje pretilo je da razlupa sve prozore na zgradama u blizini, a muzika se trudila da sve to nadjača. Možete već zamisliti kako je bilo! Ne verujem da je bilo kome priređen ovakav doček.

Na palubi „Plave ptice“ najzad se sretoše kapetan Rul i direktor Buro. Gurajući kapetana svojim velikim stomakom, direktor mu je dugo tresao ruku:

—Dragi kapetane, šta sam ja govorio! Vi ste najbolji pomorac koga „Međunarodno parobrodsko“ ima! Mi se ponosimo vama!

—Šta, da li je opet u izgledu neka teška plovidba kad mi toliko laskate?

—Ne, nikako ne, dragi kapetane! Zaslužili ste pošten odmior. I vi i „Plava ptica“ ... bar mesec dana!

—Oh, oprostite za trenutak, gospodine direktore!

Kapetan je požurio za jednim novinarom, koji se brzo probijao kroz gužvu. Toliko brzo da ga je bilo nemoguće stići. Ali kapetan razmahnu laktovima, na pravi sebi prolaz, i najzad uhvati novinara za jaku od kaputa.

—Šta je to s vama, mladiću? Izgleda, vi bežite celo vreme od mene?

Novinar je pomalo cvokotao zubima. — Ovaj, ja... Znam, kapetane, treba *da se gubim sa vašeg broda?* Evo, idem odmah!

—A, ne! Ovog puta neću vas izbaciti, ne bojte se! Hajde, dobio sam volju da dam jednu veliku izjavu za vaše novine.

Novinar nije poverovao svojim ušima:

—Ali, kapetane... pa ja sam iz lista „Londonski mornar“!

—Baš zato, do đavpla! Znam ja tačno odakle ste vi... Dakle, napišite: kapetan Robert Melhior Rul čestita „Londonskom mornaru“ na srećnoj ideji o ovom putovanju. I taj kapetan smatra da bi bilo neophodno bar jednom godišnje postavljati deci iz celog sveta deset pitanja. I napraviti po jedmi ovakvu šetnju. No, jeste li zadovoljni izjavom? A sada ipak, Gubite se s a b r o d a!

Smejući se, kapetan se udaljio. Novinar je ostao zabezeknut, a zatim je požurio da zapiše kapetanove reči.

Tada je gospođica Rips pozvala decu da siđu u trpezariju, i da uzmu svoje stvari, ona odela u kojima su došli na brod. Jer, svi će, bez sumnje, otići kućama u mornarskom odelu. A ono svoje treba poneti kao mali zavežljaj.

U trpezariji su našli već pripremljene zavežljaje, kao i kuvara Meka. Ali dečaci su imali još jedan važan i ozbiljan razgovor.

— Na časnu reč, doktor Vilar kaže da je takav običaj! A on je nekada bio brodski lekar pune dve godine. Sigurno da zna! — ubeđivao je Marsel ostale u nešto.

—Ali, molim te! — bunio se Alek. — Kakve veze ima parobrod sa tim tvojim vetrom? Da je u pitanju jedrenjak, onda bih razumeo. Jedrenjak ne može da mrdne bez vetra, jer ko će da mu duva u jedra? Ali ovo je parobrod, pametnjakoviću! Briga parobrod za vetar!

Nikako nisu mogli da se slože, i pozvaše Meka u pomoć.

— Slušajte, Mek, vi ste već dugo kuvar na brodu? — pitao je Milan, koga su odredili kao nepristrasnog u prepirci da ispita Meka.

—Dugo. Zašto?

— Recite nam šta se radi kada brod završi plovidbu. Kada cela posada ide na kopno.

—Kako „šta se radi“? — zbuni se Mek. — Ništa se ne radi. Ljudi odu kući, odmaraju se, i čekaju novu plovidbu.

— Eto vidiš, ni Mek ništa ne zna o tome! — reče Alek Marselu.

—Slušajte, Mek... — nastavi Milan sa ispitivanjem. — A zar nije običaj da mornari doviknu sa obale svom brodu: „Dobar vetar“? Doktor Vilar kaže da po stoji takav običaj.

Mek se najzad snađe:

—Ah, na to misliš? Jeste, zaista postoji takav običaj.

—Eto, vidiš! — reče Marsel Aleku.

—Ali, Mek, zašto se tako kaže, kada brodove više ne pokreće vetar?

—Pa da, ne pokreće ih, ali to je ostalo iz onog vremena kada su svi brodovi bili na jedra, jedrenjaci. To je prosto kao neki mornarski pozdrav, vrapci! A znaš Alek, još taj vetar može svašta da napravi. Mi smo imali sreću ovog puta, skoro stalno bilo je lepo vreme. A da je vetar podigao buru? Onda bi videli čuda i nesreće! Ne, ne, još treba svakom brodu poželeti da ima dobar vetar! Alek se nasmeši i stavi ruku Ralfu na rame:

— Zaista, mi smo celo vreme imali dobar vetar. Zar nije tako?

Ralf ga je pogledao i razumeo. Sve ono što su doživeli na brodu, lepo i uzbudljivo prijateljstvo, i ono kako su osvojili srce kapetana Rula, i hvatanje krijumčara ... sve je to bio pravi *dobar* vetar.

Doktor zaviri u trpezariju:

—Hej, brzo napolje! Vreme je da siđemo sa ovog tramvaja ... Roditelji vas čekaju pred brodom!

Deca su poletela prema vratima, a Marsel ih je opominjao:

—Ne zaboravite! Ne zaboravite!

Ali nisu uspjeli da stignu na palubu bez novih teškoća. Gospodin de-Moare zakrčio je čitav hodnik, noseći drvene nogare i naslikanu staramajku. Odbijao je svaku pomoć, i teglio je sam, stenjući.

—Alek, recite mi koliko ima takozvanih „svetskih čuda“ iz starog veka? — pitao je uz put.

—Sedam, gospodine! — odgovori Alek, i poče da nabraja. — Vavilonska kula, viseći vrtovi kraljice Semiramide, piramide egipatskih faraona ...

Slikar je slušao, i kada se nabranje završilo, klimnuo je glavom:

—Skoro odlično! A koje je osmo svetsko čudo, Ralf?

Ralf nije znao..

—Šta mislite vi, Marsele?

Ni Marsel nije znao. Pokazalo se da niko ne zna niti je čuo za postojanje nekog osmog svetskog čuda. čak ni doktor Vilar. T.o je slikara neobično obradovalo, i on prekide saobraćaj u hodniku, zaustavivši se:

—Osmo svetsko čudo, poštovana gospodo, ako niste znali... to je moja staramajka! Hodite da je pogledamo, to se isplati... Zamislite, doplovila je čak u London da bi sačekala svoju sliku! Ne mene, naravno, nego svoju sliku!

Nije morao da ponavlja poziv. Svi se, u punom zaletu, nadoše na palubi. I morali su ponovo da se začude — paluba je bila očišćena od radoznalih novinara. I opet su to učinili momci s

televizije. Njima je bilo potrebno mnogo mesta da bi počeli s velikim televizijskim prenosom oproštaja dece od brodske posade. Mališanima i slikaru ovo je dobro došlo. Požurili su do ograde i bacili pogled na ogromnu masu sveta na keju. Zastao im je dah, i tek sada su shvatili da je gospodin de-Moare veliki umetnik. Tamo dole, među svetom, stajala je jedna stara gospođa. Njena sličnost s onim što je gospodin de-Moare naslikao bila je tolika da su svi pogledali u njegove ruke. Da bi se uverili da li je slika kod njega, ili ju je neko odneo na kej i postavio u gomilu. Ne samo lice, čak je i haljina stare gospođe bila u dlaku ista kao ona na slici. Umetnik je objašnjavao:

—Otkad je poznajem, uvek nosi tu haljinu, tvrdica! Mogao sam da je slikam bez ikakve bojazni da ću pogrešiti...

A sa živom starom gospođom baš tada se poljubila gospođica Lidija. A poručnik se čvrsto rukovao, i bio neobično ljubazan prema staroj dami. Slikar je ljutito lupao nogama o pod na brodu i podizao sliku iznad glave. Viknuo je tako gromko da bi ga i mrtvac morao čuti:

—Dobar dan, gospođo staramajko! Evo vas na platnu! No, kako vam se dopada ova jadna slika, posle dve godine gnjavaže?

Stara gospođa klimnula je glavom odozdo i mahala mu maramicom. Očigledno, slika joj se najzad sviđala, i njen ukus bio je na kraju krajeva zadovoljen. Ali tada se dogodi nešto neočekivano. Slikar se još više sagnu preko ograde i nastavi da viče:

—Ali mojoj kćerki nije više potreban vaš novac! Ne treba joj nikakav miraz, razumete li vi mene?! Ja sam se uzalud mučio, ali ne mari. Slušajte, stara tvrdice, danas mi pljuckamo na to nasledstvo! I vi nećete dobiti moju muku! Pokloniću je

Briselskom muzeju, ali vama — ne!

Gospodin de-Moare se ponosito ispravi. Više nije bacio nijedan pogled preko ograde. Počeo je dostojanstveno da se oprašta od svakog mališana i devojčice, upotrebljavajući sva ona zvanja i titule koje im je on dao. Svaki čas je govorio „ekselenciju“, „milorde“, „visočanstvo“. Ljudi sa televizije izgubili su svaku nadu da će ikada biti završeno pozdravljanje između kapetana Rula i gospodina de-Moarea. Najmanje deset minuta rukovali su se, lupali jedan drugog po ramenu i blaženo se smeškali.

—Pa, gospodine de-Moare ... nadam se da ćemo se opet videti! Dužni ste mi posetu, pošto mi privremeno otimate prvog broskog oficira!

—A meni je ovaj brod oteo jedan deo mog srca, kapetane! — rekao je slikar uzbuđeno, duboko se poklonio, i otišao na obalu.

Tamo je bio dočekan gromkim klicanjem i beskrajnim rukovanjem. Jer, svi su čitali u novinama o ovom čudnom i divnom gospodinu.

Ljudi sa televizije sada se baciše na posao. Zaista, ponavljalo se sve ono kao prilikom ispraćaja. Svako dete se pozdravljalo s gospođicom Rips i doktorom Vilarom. Zatim su prilazili kapetanu. On ih je dizao u naručje, ljubio i spuštao na mostić, preko koga su oni onda trčali prema „roditeljskoj gomili“, koja ih je i inače nestrpljivo očekivala. Samo što sada kapetan Rul nije tek reda radi mešao svoju bradu s dečjom kosom. Svako dete poljubio je od srca, i uvek bi se brzo zakašljao i šmrknuo kroz nos. Jer, priznajte, nezgodno je ako se primeti da je jedan „morski vuk“ uzbuđen. A kad bi mu neko još spazio suze u očima — eh, onda bi to bilo prosto nepodnošljivo! Zato je iz sve snage pokušavao da bude miran i staložen, što nije bilo nimalo lako.

Roditeljska gomila, međutim, nije se trudila da sakrije svoja osećanja. Tate su grlile dečake i devojčice, a mame su stalno upotrebljavale svoje maramice. Ali suze od radosti mogu se podnositi bez ikakve štete, zar ne?

Marsel je odvuкао Aleka i Ralfa do svoje mame i upoznao ih sa njom. Gospođa Dezir doputovala je u London da bi što pre videla sina, ali je imala još jedan jak razlog za taj put. Hoćete li da vam kažem? Marselova mama plašila se da njenom sinu ne padne na pamet još neka vratolomija pomoću konopca!

—Mama, ako kosa stoji onako kao kod gospođice Lidije... da li j'e to onda „baš me briga" frizura?

Gospođa Dezir potvrdi reči svoga sina.

—Eto, šta sam vam rekao! — pobedonosno ustanovi Marsel.

—A kako ćeš ti sada? — brinuo se Alek o Ralfu. — Kada putuješ kući?

—Ne znam. Kažu da za nedelju dana ide lađa za Australiju!

—Mogao bi dotad da stanuješ kod mene! Mi imamo lep stan u Londonu...— ponudi Alek.

Međutim, ova Alekova želja nije mogla da bude ostvarena. Jedan veliki autobus već je čekao decu, jer svi će stanovati u hotelu dok ne krenu brodovima i avionima na razne kontinente, u razne zemlje — svako svojoj kući.

Sa broda se spustiše doktor Vilar i gospođica Rips. Oboje su bili uzbuđeni, i nekoliko puta su se osvrnuli da bi mahnuli kapetanu i mornarima.

—Do đavola, glupo je ovoliko se raznežiti! — gundao je doktor, a gospođica Rips nije bila u stanju išta da kaže.

Deca su ih opkolila, i oni se ponovo pozdraviše sa svima.

Za to vreme su ljudi sa televizije sišli s broda, i najzad je na

„Plavoj ptici" ostala samo posada sa svojim kapetanom. Zaista, bilo je vreme da jedan dobar brodić pođe na odmor. Trebalo je krenuti i ponovo zavući plavu lepoticu među ružne šlepove i teretne brodove, da tamo provede svoj zasluženi odmor.

POGLAVLJE DEVETNAESTO

Epilog: DOBAR VETAR, PLAVA PTICO!

Kapetan se ispravi i viknu:

—Mašine u pokret!

„Mašine u pokret!" prenesena je komanda. Brod je malo zadrhtaó, kotva je poletela uvis, konopci su već bili odvezani. Ogromna masa, malo promukla od klicanja, nije štedela svoje glasnice. Sirene su ponovo zapištale visokim ili dubokim zvucima. Brod je počeo da klizi pored keja.

Uz njegovu ogradu stajao je kapetan Robert Melhior Rul i osećao da mu se neka loptica penje u grlu. Nije skidao pogled sa grupe dece, koja se pribila uz samu ivicu keja. Gle, oni nešto viču i niašu rukama! Kapetan napreže svoj sluh da bi u onoj galami razumeo šta to deca dovikuju.

—DOBAR VETAR, PLAVA PTICO! DOBAR VETAR, PLAVA PTICO!

Da, trinaest malih dečaka i tri devojčice stalno su to vikali. Slali su poljupce svom kapetanu, koji ih je razneženo gledao. Poznavao je ta mala lica, pored kojih sada polako klizi na svom brodu...

Ralf, pomalo grub, ali vrlo osetljiv u dnu duše, i neverovatno pravičan.

Alek, ozbiljni Alek, pun znanja i dostojanstva, ali uvek divan drug.

Veseli i pronicljivi Marsel, s njegovim požrtvovanjem i skromnošću.

I Milan, veliki šahista i hrabri oslobodilac, kada je to bilo potrebno.

Belokosa, stidljiva Ula... i crnpuhasta, ponosita Mahraba...

Kapetan susrete pogled i osmeh malog Kiota, i zažele da ga ponovo pomiluje po crnim šiškama na čelu. Kakva gorda i osetljiva duša, pored još sitnog ali hrabrog srca!

Zatim Keit, blistavih zuba, uvek spreman da svakom učini uslugu.

Roni, koji nikad nije video gangstere, ali je znao da brani svog druga od pobesnele gospođe Hemond.

I Ho-Lung-Kao, povučen i uvek osmehnut, pun starih poslovice jednog mudrog naroda.

I ponosni Pablo, koji je odvažno ugrizao Totema za ruku u onoj gužvi na palubi.

A pored njega stoji njegov odlični prevodilac — Đina. Jadna mala, još neprekidno kija! Nikako da joj prođe prehlada koju je navukla kada je bosonoga „stražarila" one slavne noći.

Vragolasti Antonjin, uvek naivnog izgleda, čak i kada zbija najveće šale.

I živahni Osman, toliko ponosan na svoga brata-maturanta u Kairu, i tihi Hajim, s velikim bademastim očima i s vrednoćom odraslog čoveka. I ćutljivi Tore, koji je znao više jezika od svih ostalih, a ostao je skroman i veran drug do kraja.

Kapetan je znao da jednom zapovedniku broda ne priliči da maše kao neka raznežena mamica iz roditeljske gomile. Ali ovog

puta je mahao i glasno grdio samog sebe. Mahao je dok god je mogao da vidi makar jedno malo plavo odelo.

Alekov otac, gospodin profesor Milpatrik sa „Ragbi-koledža“, opominjao je svoga sina već treći put da požuri sa pozdravljanjem. Zaboga, kod kuće ih očekuje cela rodbina i svečani ručak! Ali Aleka nije bilo lako dozvati. Ponovo je proverio da li svi imaju njegovu adresu, i da li su zaboravili na obećanje (dato pod časnom rečju, naravno) da će mu pisati čim stignu svojim kućama.

Pošteno rečeno, Alek se osećao prilično neugodno. Izgledalo mu je kao da vrši neko izdajstvo prema ostalima time što sada odlazi. Svi oni ostaju bar još nekoliko dana zajedno, ili još nekoliko sati. A on odlazi! ... Ali tu nije bilo pomoći, moralo se krenuti. Otac ga je uhvatio za ruku, i već su pošli prema automobilu, kada Alek ponovo stade. Okrenuo se i povikao visokim, plačnim glasom:

—Ej, Ralfe! Ralfe, čuješ li me? Ne zaboravi..., ne zaboravi da onog konja nazoveš „Decimalni razlomak“!

Ćelavi Džek je poleteo u susret kapetanu Rulu čim ga je ugledao na vratima kreme „Tri vesela mornara“.

—Izvolite, dragi kapetane! Znao sam ja da ćete doći... Vaš stari sto je slobodan! I dobrodošli kući, kapetane!

—Hvala, Džek, hvala! Neću da sedim, samo sam svratio da vidim koga ima ovde ... A gde ti je kapetan Mek-Adams?

—Oh, kapetan Mek-Adams je otplovio pre četiri dana sa svojom „Silvijom“ za Haiti! Nije više ovde...

—Šteta, Džek, na časnu reč! Voleo bih da je sada ovde. I da mu, posle svega, kažem nešto... „nešto žestoko“! Dobro, momče,

idem sad kući. A večeras, provedeselićemo se! Ja plaćam večeru za sve prijatelje! Do viđenja, Džek!

Kapetan izađe iz krčme i polako krenu kući. Znao je da ga Marta već nestrpljivo očekuje i da je pripremila celo brdo raznih jela i kolača koje on voli. Isto tako je znao da će Marta sasvim sigurno ostati danas gladna, jer neće imati vremena za jelo — od silnog brisanja onih istorijskih suza. Začudo, to s njenim suzama uopšte ga nije ljutilo. Danas ga ništa nije moglo da naljuti, i munje u njegovim očima mogle su mirno da spavaju. Osećao se nekako dečaćki svež i kočoperan, i to se videlo po njegovom koračanju. Proseđa brada ništa nije značila, bar za danas,

Kapetan je zviždukao i izazivački pljucnuo kroz zube. Potajno je želeo da ga zaustavi neki „Bobi“ i da mu naplati kaznu od pet penija. Ali to se nije dogodilo, „Bobi“ nisu ni okretali glavu prema njemu. Pa utoliko bolje, zar ne?

Na jednom uglu zastade i obazre se. Odavde se još moglo videti pristanište ili bar jedan njegov deo. Kapetanov pogled odmah pronađe dva bela dimnjaka i svetloplavi trup svoje ljubimice. Ona se zaista izdvajala od svoje okoline, iličila je na pticu koja tek što nije poletela.

Kapetan se osmehnu, pogladi brk i prošaputa:

— Da je bar svako putovanje ovakvo!

Stajao je još malo, a onda je pošao dalje. Dobar i topao vetar duvao je tog dana nad gradom. Kapetan Rul je osećao taj vetar, i smeškao se na njega kao na starog prijatelja.

I eto, ja sam završio svoju malu priču. Ne znam da li ti se ona svidela, mladi moj čitaocē. Vidiš, moglo bi se još mnogo govoriti o daljem životu ovih dečaka i devojčica, o njihovim kasnijim susretima i doživljajima. Ali ja to ne činim, jer sam želeo da ti dam samo jedan isečak iz njihovog detinjstva. Najzanimljiviji, i možda najlepší. Izabran naročito za tebel A ako negde, u svojoj zemlji, sretnoš nekog od mojih malih junaka — neka ti on sam priča nastavak ovih događaja. Verujem da će to učiniti bolje od mene.

A sada, prijatelju, dozvoli da ti stegnem ruku — pre nego što zaklopiš poslednji list ove knjige.

Sken,OCR,prelom :

BABAC